

PROJEKT URZĄDZENIOWO - ROLNY WSI GRANICA GMINA STRZEGOM

Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych

50-044 Wrocław • ul. J. Piłsudskiego 15/17

tel. (71) 372-38-56, 342-99-33 • fax (71) 342-99-13

e-mail: sekretariat@dbgitr.pl

ZLECENIODAWCA:

Wydział Geodezji i Kartografii

Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego

Zespół autorski:

mgr inż. Mateusz Surdyk
mgr inż. Zbigniew Surdyk
mgr Zenon Wac
Damian Ziembicki

Nadzór merytoryczny:

mgr inż. Helena Markiewicz
mgr inż. Danuta Ziembicka

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich dozwolone pod warunkiem podania źródła. Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody autora.

Spis treści

WPROWADZENIE	4
ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO.....	4
1. CHARAKTERYSTYKA WSI.....	4
1.1. Położenie administracyjne.....	4
1.2. Historia.....	5
1.3. Układ przestrzenny.....	5
1.4. Stan i struktura ludności wiejskiej.....	5
2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	7
2.1. Położenie geograficzne i ukształtowanie powierzchni.....	7
2.2. Wody powierzchniowe i podziemne.....	7
2.3. Klimat.....	10
2.4. Gleby.....	10
2.5. Surowce mineralne.....	15
2.6. Stan środowiska przyrodniczego i formy ochrony przyrody.....	15
3. CHARAKTERYSTYKA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	16
3.1. Struktura użytkowania gruntów.....	16
3.1.1. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów i odłogowanie gruntów.....	17
3.2. Struktura władania gruntami.....	22
3.2.1. Struktura władania gruntami ogółem.....	22
3.2.2. Struktura władania użytkami rolnymi.....	24
3.3. Struktura gospodarstw prywatnych.....	25
3.3.1. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych.....	25
3.3.2. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych, działki o niedogodnych kształtach, działki bez dostępu do drogi.....	33
3.3.3. Grunty różniczan.....	36
3.4. Struktura gruntów dzierżawionych.....	36
4. PRODUKCJA ROLNICZA	42
4.1. Produkcja roślinna.....	42
4.2. Produkcja zwierzęca.....	43
4.3. Pakiety rolno – środowiskowe.....	43
4.4. Obsługa rolnictwa.....	43
5. INFRASTRUKTURA OBSZARÓW WIEJSKICH.....	44
5.1. Infrastruktura rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	44
5.1.1. Cieki naturalne.....	44
5.1.2. Melioracje szczegółowe.....	49
5.1.3. Drogi transportu rolnego.....	51
5.2. Infrastruktura techniczna wsi.....	57
5.3. Infrastruktura społeczna wsi.....	57
5.4. Infrastruktura turystyczna i atrakcje turystyczne.....	59
6. ISTNIEJĄCE I PLANOWANE ZAGOSPODAROWANIE WSI WYNIKAJCE Z DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH.....	61
7. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON WSI I ROLNICTWA.....	64

8. OCENA MATERIAŁÓW GEODEZYJNO – KARTOGRAFICZNYCH.....	66
USTALENIA PROJEKTU URZĄDZENIOWO – ROLNEGO WSI.....	69
1. OCHRONA ŚRODOWISKA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU ROLNICZEGO	69
1.1. Walory przyrodniczo – krajobrazowe proponowane do ochrony.....	69
1.2. Zalesienia gruntów.....	69
1.3. Zadrzewienia.....	69
1.4. Zabiegi przeciwoerozyjne, rekultywacje gruntów.....	70
2. GOSPODARKA GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ	70
2.1. Wyłączenia gruntów z produkcji rolnej.....	70
2.2. Zmiany w strukturze użytkowania gruntów.	71
2.3. Kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw.....	71
2.4. Dostosowanie kierunków produkcji rolniczej do warunków przyrodniczych.....	72
3. POPRAWA PRZESTRZENNEJ ORGANIZACJI GOSPODARSTW.	73
3.1. Scalenia gruntów.	73
3.2. Kształtowanie sieci dróg transportu rolnego.	76
4. POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKA WODNA.....	87
4.1. Cieki podstawowe.....	87
4.2. Melioracje szczegółowe.....	87
4.3. Zabiegi przeciwpowodziowe.	90
5. POTRZEBY W ZAKRESIE ODNOWY WSI.....	91
6. MOŻLIWOŚĆ ROZWOJU FUNKCJI POZAROLNICZEJ.....	94
7. ZAKRES PRAC URZĄDZENIOWO – ROLNYCH ORAZ ŹRÓDŁA ICH FINANSOWANIA	94
8. PODSUMOWANIE.	97
SPIS TABEL:	100
SPIS RYSUNKÓW:.....	101
SPIS FOTOGRAFII:	102
LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE.	103

WPROWADZENIE

Projekt urządzeniowo-rolny wsi Granica opracowano na wniosek Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego przy współpracy z Urzędem Miasta i Gminy Strzegom oraz mieszkańcami wsi.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej obliguje do podejmowania działań zmierzających do unowocześnienia rolnictwa i wielofunkcyjnego rozwoju wsi. Jednym z instrumentów umożliwiających osiągnięcie takiego celu jest „Projekt urządzeniowo-rolny wsi” zawierający szczegółowy opis stanu istniejącego, wskazanie możliwych kierunków wielofunkcyjnego rozwoju oraz koniecznych do jego osiągnięcia zabiegów urządzeniowo-rolnych, a także drogi dostosowania rolnictwa do naturalnych warunków środowiska.

Opracowanie projektu urządzeniowo-rolnego wsi obejmuje:

- przeprowadzenie analizy stanu istniejącego,
- określenie kierunków i możliwości zrównoważonego rozwoju dostosowanych do uwarunkowań przyrodniczych i przestrzennych wsi,
- wskazanie działań mających na celu ochronę środowiska przyrodniczego i kulturalnego.

Przyjęty przez społeczność wiejską i władze gminy projekt urządzeniowo-rolny wsi może stanowić dokument umożliwiający przeprowadzenie kompleksowej przebudowy wsi oraz służyć do wystąpienia o środki unijne na przeprowadzenie tego działania.

ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO.

1. CHARAKTERYSTYKA WSI.

1.1. Położenie administracyjne.

Granica to jedna z 22 jednostek wiejskich gminy Strzegom położonej w środkowej części województwa dolnośląskiego i należącej do powiatu świdnickiego. Na obszarze gminy wieś przylega do południowo – zachodniej granicy miasta Strzegom. Grunty wsi graniczą również z:

- od strony północno – wschodniej – wsią Stawiska,
- od strony południowej – obrębem Olszany,
- od strony południowej i zachodniej – obrębem Modłęcín,
- od strony północno – zachodniej – miejscowością Tomkowice.

Wieś jest siedzibą sołectwa. Dostęp do siedziby gminy, oddalonej o około 4 km, zapewnia droga krajowa nr 5 relacji Wrocław – Strzegom – Dobromierz – Jelenia Góra,

od której odchodzi droga powiatowa nr 2922D Granica – Tomkowice. Na zachodnim krańcu wsi z drogą nr 5 łączy się droga powiatowa nr 2920D Olszany – Modłęcin. Siedziba powiatu w miejscowości Świdnica oddalona jest od wsi o około 21 km w kierunku południowo – wschodnim.

Nazwa „Granica” jest zgodna z nazwą wsi Państwowym Rejestrze Nazw Geograficznych

1.2. Historia.

Pierwsze wzmianki o wsi pojawiły się 1307 r. w dokumentach klasztoru Benedyktynów w Strzegomiu. W początkach XIX w. wieś zamieszkiwało około 270 osób, w większości ewangelików. W tym czasie we wsi istniało już kilka murowanych zabudowań, ewangelicka szkoła, warsztaty rzemieślnicze kowali, młocarzy, chałupników. W początkach XX wieku istniał już zespół dworski. Do II Wojny Światowej właścicielami gruntów wsi była rodzina Krause. Po wojnie w majątku mieściła się kolejno szkoła rolnicza i podstawowa, od 1978 r. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna a obecnie Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe Artykułów Spożywczych, Warzyw i Owoców „ŚWIDNICA KONZERWEN” Spółka z o.o.

W latach 70-tych na północ od siedlisk wybudowano obwodnicę drogi wojewódzkiej.

Zabudowania i drogi we wsi mocno ucierpiały w trakcie powodzi w 1997 r. Zniszczenia te jednak szybko naprawiono a dzięki wsparciu środków unijnych zabezpieczono wieś przed ponownym zalaniem budując wzdłuż rzeki nowy wał przeciw powodziowy.

Przed II Wojną Światową wieś nazywała się Halbendorf. Po wojnie początkowo posługiwano się tłumaczeniem nazwy niemieckiej, a później otrzymała obecną nazwę GRANICA.

1.3. Układ przestrzenny.

Wieś Granica ma kształt zbliżony do prostokąta o rozmiarach 2,5 x 1,8 km, rozciągającego się z kierunku południowo – zachodniego na północno – wschodni. Zabudowania zlokalizowane są w południowej części, pomiędzy drogą krajową nr 5 Wrocław – Strzegom – Dobromierz – Jelenia Góra a rzeką Strzegomką. Zabudowa ma charakter „ulicówki” i rozciąga się na długości 1,1 km.

Nowe tereny pod zabudowę wyznaczone zostały, jako dogęszczenie istniejącej zabudowy.

1.4. Stan i struktura ludności wiejskiej

We wsi Granica zamieszkują 232 osoby. Gęstość zaludnienia wynosi 61,5 osoby na km².

Z ogólnej liczby 232 mieszkańców, 110 (47,4%) to kobiety, a 122 (52,5%) mężczyźni.

Struktura mieszkańców wsi według wieku i płci przedstawia się następująco:

- dzieci do lat 6 – ogółem 12 (5,2%), w tym 5 dziewcząt i 7 chłopców;
- młodzież w wieku 7 – 17 lat – ogółem 25 (10,8%), w tym 12 dziewcząt i 13 chłopców;
- osoby w wieku 18 – 40 lat – ogółem 87 (37,5%), w tym 37 kobiet i 50 mężczyzn;
- osoby w wieku 41 – 55 lat – ogółem 47 (20,2%), w tym 20 kobiet i 27 mężczyzn;
- osoby w wieku 56 – 65 lat – ogółem 33 (14,2%), w tym 16 kobiet i 17 mężczyzn;
- osoby w wieku powyżej 65 lat – ogółem 28 (12,1%), w tym 20 kobiet i 8 mężczyzn.

Kobiety stanowią większość, i to zdecydowaną, tylko w jednym przedziale wiekowym – w grupie osób powyżej 65 lat.

W wieku produkcyjnym (18 – 65 lat) jest 167 osób, co stanowi 72,0% mieszkańców wsi.

W grupie osób w wieku produkcyjnym, 35 utrzymuje się głównie lub wyłącznie z pracy we własnym gospodarstwie rolnym. Stanowi to 15,1% ludności wsi. Pozostałe osoby utrzymują się głównie z pracy poza własnym gospodarstwem.

W II kwartale 2013 roku 12 osób, w tym 3 kobiety, zarejestrowanych było jako bezrobotne. Niepokojącym jest, że połowa z tych osób pozostawała na bezrobociu ponad 6 miesięcy, a dwie z nich nawet ponad 2 lata.

W grupach wiekowych bezrobocie kształtuje się następująco:

- 18 – 24 lat – 1 osoba,
- 25 – 34 lat – 5 osób,
- 35 – 44 lat – 2 osoby,
- 45 – 54 lat – 3 osoby,
- 55 – 59 lat – 1 osoba.

Według wykształcenia bezrobocie przedstawia się następująco:

- wyższe – 1 kobieta,
- policealne – 4 osoby, w tym 1 kobieta,
- zasadnicze zawodowe – 3 osoby, w tym 1 kobieta,
- gimnazjalne i podstawowe – 4 osoby.

Wśród utrzymujących się głównie lub wyłącznie z gospodarstwa rolnego nie ma osób z wykształceniem wyższym. Z wykształceniem średnim są 3 osoby (8,6%), a zawodowym 32 osoby (91,4%). Z tego zestawienia wynika, że dominują osoby z wykształceniem zawodowym.

79,0% mieszkańców obrębu Granica będących w wieku produkcyjnym (18 – 65 lat) utrzymuje się z pracy poza własnym gospodarstwem rolnym. Jest to praca głównie poza samą miejscowością Granica, przede wszystkim w okolicznych kamieniołomach oraz sąsiednich miastach: Strzegomiu i Świdnicy. Na terenie wsi działalność gospodarczą prowadzą głównie małe firmy rodzinne. Są to: sklep spożywczy, 3 zakłady obróbki kamienia i zakład zajmujący się obieraniem, przywożonej spoza wsi cebuli.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.

2.1. Położenie geograficzne i ukształtowanie powierzchni.

Zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizyczno-geograficzne wg J. Kondrackiego wieś Granica położona jest w mikroregionie Obniżenie Podsudeckie należącym do mezoregionu o tej samej nazwie. Mezoregion Obniżenie Podsudeckie, ograniczone od południowego zachodu uskokiem sudeckim brzeżnym, stanowi płaskie obniżenie wypełnione łąkami i mułkami zastoiskowymi. Rzeźbę Obniżenia Podsudeckiego charakteryzują niewysokie, łagodne pagórki rozcięte nieckowatymi dolinami. Występują tu również liczne usypiskowo-napływowe stożki przedgórskie. Średnie wysokości na tym obszarze nie przekraczają 250 m n.p.m.

Najwyższym miejscem w obrębie jest punkt o wysokości 242,5 m n.p.m.

2.2. Wody powierzchniowe i podziemne.

Część północno – zachodniej granicy wsi, o długości 1,5 km, stanowi ciek Rogacz. Rzeka Strzegomka, lewy dopływ Bystrzycy, przepływa przez wieś na odcinku o długości 2,5 km. Na krótkich odcinkach stanowi ona południowo – zachodnią granicę obrębu ze wsią Modłęcin i południowo – wschodnią z miejscowością Stawiska. Rzeka Strzegomka jest obwałowana, a ich łączna długość wynosi 1495 m, w tym wał lewy 1435 m i wał prawy 60 m. Znaczny obszar wsi, w tym zabudowania, znajduje się w granicach terenów zagrożonych powodzią (48,41 ha) i terenów zalewowych (47,18 ha). Dolina Strzegomki, o szerokości w granicach 0,5 – 1,0 km, jest równomiernie wykształcona, posiada płaskie dno i strome zbocza. Wskutek oddziaływania zbiornika retencyjnego w Dobromierzu, rzeka Strzegomka ma zmieniony reżim hydrologiczny.

Pozostałe wody powierzchniowe to rowy, stawy i oczka wodne. Rowy odprowadzające wody z obszaru wsi wpadają do Strzegomki w mieście Strzegom i w obrębie Stawiska. Jeden staw zlokalizowany jest na północ od drogi krajowej nr 5 (działka nr 300/2) i przepływa przez niego rów – działki nr 300/1, 44/2, 300/3. Pozostałe stawy i oczka wodne zlokalizowane są w południowej części wsi:

- w zabytkowych zabudowaniach folwarcznych na działce nr 160/7,
- na działce nr 220/10,
- na działce nr 243/2,
- na działkach nr 197 i 198.

W czterech kompleksach występują na obszarze wsi tereny podmokłe o łącznym obszarze 15,81 ha. Obejmują one, mimo przebiegających obok rowów melioracyjnych i rzeki, głównie użytki zielone lub grunty orne powstałe z ich zaorania.

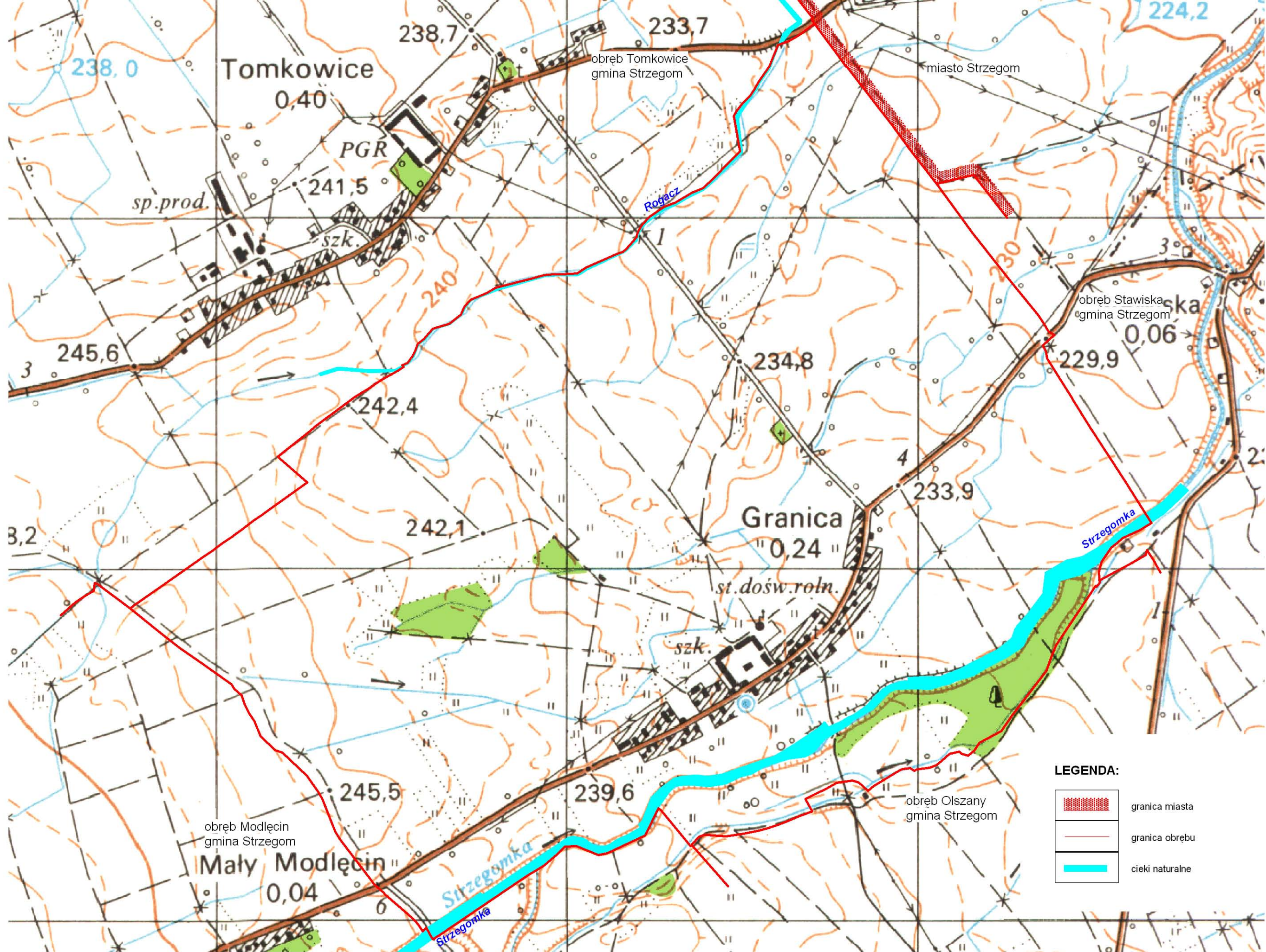
Zgodnie z zapisami w ewidencji gruntów w obrębie Granica jest 5,22 ha rowów oraz 8,75 ha wód płynących. Powierzchnia pod wodami zajmuje ogółem 13,97 ha, co stanowi 3,7% powierzchni obrębu.

W Obniżeniu Podsudeckim czwartorzędowy poziom podziemnych wód użytkowych zalega na głębokości od kilku do kilkudziesięciu metrów i związany jest z dolinami kopalnymi. W tych utworach zwierciadło wód podziemnych położone płycej ma charakter swobodny, natomiast położone głębiej – naporowy. W utworach trzeciorzędowych poziom użytkowy wód zalega na głębokości od 10 do 100 m i zawiera wody naporowe, niekiedy z samo wypływem. Obszar wsi Granica należy do terenów o najwyższych wydajnościach typowych otworów studziennych.

Lokalizację wód powierzchniowych i innych elementów związanych z gospodarką wodną przedstawiono na rysunku nr 1

Fot. 1: Rzeką Strzegomka.

Rys. 1. Ukształtowanie powierzchni i wody powierzchniowe.

2.3. Klimat.

Według podziału rolniczo-klimatycznego A. Schmucka obszar wsi należy do Regionu Przedgórskiego (IV). Obszar ten charakteryzuje się następującymi warunkami klimatycznymi:

Cechy klimatu w obszarze wsi

Tabela 1

Region Przedgórski	
Średnia temperatura roku	7,5 - 78 ⁰ C
Średnia temperatura stycznia	- 1,7 ⁰ C
Średnia temperatura lipca	16,9 – 17,5 ⁰ C
Średnia temperatura od kwietnia do września	13,2 – 13,7 ⁰ C
Średnia temperatura od maja do lipca	14,5 – 15,2 ⁰ C
Dni z temperaturą powyżej 0 ⁰ C	294 – 298
Dni z temperaturą powyżej 2,5 ⁰ C	249 – 253
Dni z temperaturą powyżej 5 ⁰ C	213 – 217
Początek temperatury powyżej 0 ⁰ C	19. – 23. lutego
Początek temperatury powyżej 2,5 ⁰ C	13. – 17. marca
Początek temperatury powyżej 5 ⁰ C	1. – 4. kwietnia
Suma opadów rocznych	600 – 700 mm
Opady w okresie wegetacyjnym w % sumy rocznej	60 – 68

Źródło: Aneks do mapy glebowo – rolniczej w skali 1:5000. Gmina Strzegom. Wrocław, 1978 r.

W regionie przedgórskim występuje około 100 dni z przymrozkami, głównie w marcu i listopadzie. Okrywa śniegowa leży od 40 do 60 dni. Mimo znacznych opadów w miesiącach letnich okresy ze skłonnością do posuchy i niedoboru wilgoci są częste. Można jednak stwierdzić, że klimat tego obszaru jest łagodny, ciepły i umiarkowanie wilgotny, a więc sprzyjający dla rolnictwa.

2.4. Gleby

W obrębie Granica gleb dobrej jakości, do których zaliczono klasy II – III, jest 285,44 ha (90,3% łącznej powierzchni gruntów ornych i użytków zielonych). Gleby średniej jakości klasy IVa i IVb gruntów ornych oraz IV użytków zielonych, zajmują 29,35 ha (9,3% powierzchni gruntów ornych i użytków zielonych). Gleby słabe, zaliczone do klas V i VI, zajmują w tej wsi 1,24 ha (0,4% powierzchni gruntów ornych i użytków zielonych).

Z zestawienia wynika, że obręb Granica ma bardzo dobre warunki glebowe do produkcji rolniczej.

Bonitacja użytków rolnych

Tabela 2

Lp.	Rodzaj użytku	Powierzchnia użytku	
		ha	%
1.	2.	3.	4.
1.	RII	60.32	20.9
2.	RIIIa	154.97	53.6
3.	RIIIb	43.69	15.1
4.	RIVa	26.42	9.2
5.	RIVb	2.36	0.8
6.	RV	0.66	0.2
7.	RVI	0.58	0.2
1 - 7	grunty orne razem	289.00	100.0
8.	II	5.16	19.1
9.	III	21.30	78.8
10.	IV	0.57	2.1
8 - 10	użytki zielone	27.03	100.0
Razem grunty orne i użytki zielone		316.03	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 19.06.2013 r.

Proporcje w kompleksach glebowo – rolniczej przydatności gleb kształtują się następująco:

1. Grunty orne:

- kompleks 1 – pszenney bardzo dobry – 19,5%
- kompleks 2 – pszenney dobry – 73,7%
- kompleks 3 – pszenney wadliwy – 6,2%
- kompleks 5 – żytni dobry – 0,6%

2. Użytki zielone:

- kompleks 1z – użytki zielone bardzo dobre i dobre – 46,1%
- kompleks 2z – użytki zielone średnie – 53,9%

Kompleks 1: obejmuje gleby położone w terenie płaskim, o dobrym odpływie wód powierzchniowych i właściwie kształtujących się stosunkach powietrzno – wodnych. Charakteryzują się one głębokim poziomem próchnicznym z wysoką zawartością próchnicy i bardzo dobrym stopniem kultury. Stosując właściwą uprawę i wysokie dawki nawożenia na glebach tych można osiągnąć najwyższe plony wszystkich roślin uprawnych.

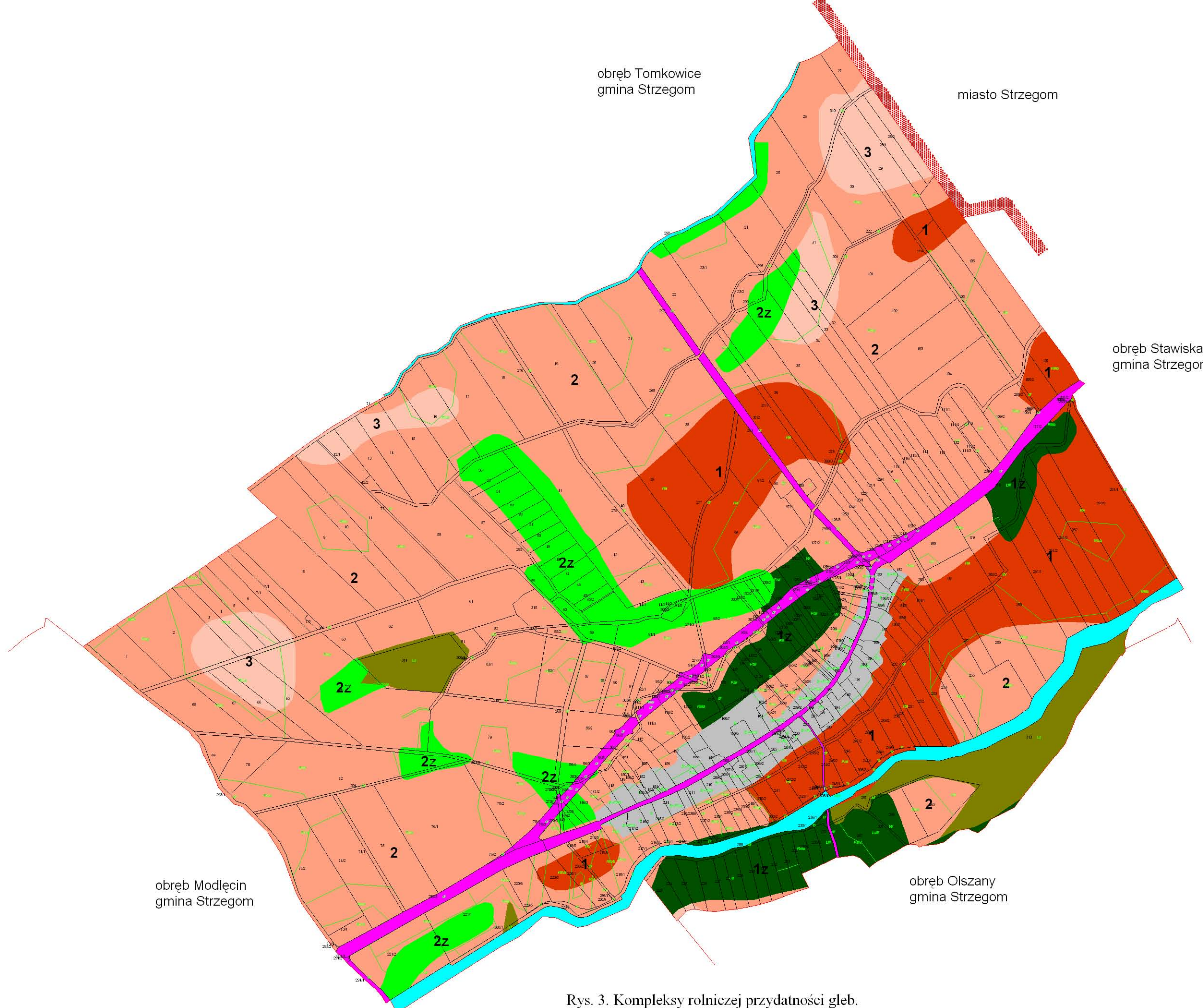
Kompleks 2: gleby tego kompleksu posiadają średnio głęboki poziom próchniczny o średniej zawartości próchnicy, gruzelkowatą strukturę i dobry stopień kultury. Prawie w całości są

LEGENDA:

	granica miasta		łąki kl. III
	granica obrębu		łąki kl. IV
	grunty orne kl. II		sady
	grunty orne kl. IIIa		grunty pozostałe
	grunty orne kl. IIIb		
	grunty orne kl. IVa		
	grunty orne kl. IVb		
	grunty orne kl. V		
	grunty orne kl. VI		
	pastwiska kl. II		
	pastwiska kl. III		
	pastwiska kl. IV		

Rys. 2. Studium glebowe według ewidencji gruntów.

LEGENDA:

- granica miasta
- granica obrębu

Kompleksy rolniczej przydatności gleb

- **1** kompleks pszennej bardzo dobry
- **2** kompleks pszennej dobry
- **3** kompleks pszennej wadliwy
- **1z** użytki zielone bardzo dobre i dobre
- **2z** użytki zielone średnie

Grunty pozostałe

- lasy
- tereny zwartej zabudowy
- wody
- drogi o trwałej nawierzchni

Rys. 3. Kompleksy rolniczej przydatności gleb.

średnio ciężkie do uprawy. Wyjątek stanowi niewielka powierzchnia gleb wytworzonych z ilów pylastych, które są dość ciężkie do uprawy. Gleby tego kompleksu wykazują dużą zdolność do magazynowania wilgoci, jednak ze względu na skłonność do zlewania i zaskorupiania się wymagają przestrzegania najodpowiedniejszych terminów uprawy. Przy stosowaniu właściwej agrotechniki i wysokich dawek nawozowych na glebach tych można uzyskać wysokie plony wszystkich roślin uprawnych.

Kompleks 3: obejmuje gleby położone w wyższym terenie na łagodnych stokach, gdzie wskutek odpływu wód powierzchniowych oraz luźnego podłoża zaznaczają się okresowe niedobory wilgoci. Są one średnio ciężkie do uprawy mechanicznej i wykazują średni dobry stopień kultury. W latach przekropnych, stosując wysokie nawożenia, na glebach tych można osiągnąć wysokie plony większości roślin uprawnych, w tym pszenicy, jęczmienia i rzepaku.

Kompleks 5: gleby kompleksu położone są w terenie nisko falistym o dobrym odpływie. Ze względu na łatwy odpływ wód powierzchniowych i zbyt przepuszczalne podłoże, gleby te są okresowo za suche. Charakteryzują się średnim stopniem kultury. Są średnio ciężkie do uprawy. Uważane są za typowo żytnio – ziemniaczane. Można na nich również uprawiać jęczmień ozimy, owies oraz inne rośliny o niezbyt wysokich wymaganiach glebowych.

Kompleks 1z: zajmuje dobre gleby położone w większości w dolinach rzecznych i obniżeniach terenowych, gdzie układ stosunków wilgotnościowych kształtuje się korzystnie dla roślinności trawiastej. W całości stanowi łąki charakteryzujące się dobrym trawostaniem i wysoką wydajnością. Dla utrzymania wysokiej wydajności łąki te wymagają stosowania właściwych zabiegów pielęgnacyjnych i stosowania wysokiego nawożenia z uwzględnieniem wapnowania.

Kompleks 2z: gleby kompleksu położone są w większości w terenie obniżonym i w dolinach rzecznych, które charakteryzują się wyższym poziomem występowania wód gruntowych. Stanowią w większości łąki dwukośne o dobrym trawostanie i dość wysokiej wydajności. Część tych gleb, położona w wyższych partiach terenu na przepuszczalnym podłożu narażona jest na okresowe niedobory wilgoci. Utrzymanie wysokiej wydajności użytków zielonych średnich zależne jest od stosowania odpowiednich zabiegów uprawowych i wysokiego nawożenia.

Wskaźnik bonitacji gleb (punktacja wg metody IUNG w Puławach) dla obrębu Granica, określający jakość gleb wynosi **78,7 punktów**, co wskazuje na dobre warunki naturalne do rozwoju produkcji rolniczej. Wskaźnik ten jest wyższy od ustalonego dla całej gminy, który wynosi 74,2 pkt.

Okolo 65% powierzchni obrębu zajmują gleby typu pseudobielicowego, a 25% stanowią mady. Pod względem gatunków największą powierzchnię (około 70%) zajmują gleby utworzone z utworów lessowatych ilastych, 17% zajmują gleby utworzone z iłów pylastych a 13% z glin średnich pylastych.

Płaskie ukształtowanie terenu oraz przeważające gleby utworzone z utworów lessowatych ilastych czyni, że 80% gruntów ornych jest silnie podatnych na erozję wietrzną.

Studium glebowe według ewidencji gruntów oraz kompleksy rolniczej przydatności gleb przedstawiono na rysunkach nr 2 i 3.

2.5. Surowce mineralne.

Na terenie wsi Granica nie występują udokumentowane i zbilansowane zasoby surowców mineralnych.

2.6. Stan środowiska przyrodniczego i formy ochrony przyrody.

Obręb Granica położony jest poza granicami obszarów chronionych wymienionych w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, ze zm.).

Stan środowiska wsi kształtują głównie czynniki antropogeniczne. Degradacja powietrza atmosferycznego i warunków wodnych związana jest z drogą wojewódzką i drogami powiatowymi o intensywnym ruchu, osadnictwem wiejskim oraz intensywną działalnością rolniczą. Brak jest jednak danych o występowaniu skażeń gleb.

Rzeka Strzegomka jest ponadnormatywnie zanieczyszczona już w swym górnym odcinku. Jednak szczególnie znaczne ładunki zanieczyszczeń przyjmuje na obszarze Strzegomia, poza terenem obrębu.

Na terenie wsi stwierdzono występowanie zwierząt objętych ochroną gatunkową: pustułki zwyczajnej, orzesznicy, tchórza zwyczajnego i nocka Alkatoe w obszarze doliny rzeki Strzegomka oraz nuttii na północ od terenów zabudowanych.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu w przypadku realizowania na obszarze wsi projektów urządzeniowo – rolnych zaleca stosowanie następujących zasad (pismo WPN.6323.210.2013.PT z dnia 02 września 2013 r):

- nie zalesianie cennych terenów przyrodniczych, np. podmokłych łąk, stanowisk występowania chronionych gatunków oraz innych naturalnych siedlisk przyrodniczych,
- ewentualną konserwację cieków i rowów melioracyjnych należy prowadzić w sposób uwzględniający biologię występujących na tym terenie gatunków zwierząt,

- w przypadku planowanych zadrzewień i zakrzewień należy stosować rodzime gatunki dostosowane do panujących na danym obszarze warunków siedliskowych i klimatycznych.

Rodzime gatunki drzew i krzewów należy stosować również przy uzupełnianiu istniejących pasów zieleni oraz przy nasadzeniach kompensujących wycinki w ramach prowadzonych inwestycji drogowych lub melioracyjnych.

3. CHARAKTERYSTYKA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

3.1. Struktura użytkowania gruntów.

W powierzchni ogólnej obrębu, która wynosi 377,36 ha 84,0% (316,56 ha) stanowią użytki rolne. Wśród nich dominują grunty orne zajmujące 289,00 ha, 76,7% powierzchni obrębu. Na powierzchnię użytków zielonych składa się 18,85 ha łąk (5,0% powierzchni obrębu) i 8,18 ha pastwisk (2,2% powierzchni obrębu). Znikomą powierzchnię – 0,53 ha zajmują przydomowe sady.

Struktura użytków gruntowych wg ewidencji gruntów

Tabela 3

Lp.	Rodzaj użytku	Powierzchnia użytku w obrębie	
		ha	%
1.	2.	3.	4.
1.	grunty orne	289.00	76.7
2.	sady	0.53	0.1
3.	łąki	18.85	5.0
4.	pastwiska	8.18	2.2
1 - 4	użytki rolne	316.56	84.0
5.	lasy	11.38	3.0
6.	wody płynące	8.75	2.3
7.	rowy	5.22	1.4
6 - 7	wody	13.97	3.7
8.	tereny zabudowane	12.86	3.4
9.	drogi	20.77	5.5
8 - 9	grunty zabudowane i zurbanizowane	33.63	8.9
10.	nieużytki	0.13	-
11.	pozostale	1.69	0.4
Ogółem		377.36	100.0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 19.06.2013 r.

Lasy zajmują powierzchnię 11,38 ha. Wskaźnik lesistości dla obrębu wynosi 3,0%. Lasy skupione są w dwóch kompleksach: w środkowo – zachodniej części wsi oraz na południe od rzeki Strzegomka.

Grunty zabudowane, wśród których przeważa rolnicza zabudowa zagrodowa zajmują powierzchnię 12,86 ha (3,4% powierzchni obrębu). Zabudowa nierolnicza jest nieliczna.

Drogi zajmują 20,77 ha (5,5% powierzchni obrębu), a wody 13,97 ha (3,7% powierzchni obrębu). Grunty pod wodami stanowią rzeki Strzegomka i Rogacz oraz rowy melioracji szczegółowych.

Wykazany w rejestrze ewidencji gruntów nieużytek (0,13 ha) zlokalizowany był na granicy działek nr 220/8 i 220/10 został on już zrekultywowany. Zmiana nie została jeszcze wprowadzona do rejestru ewidencji gruntów.

Wysoki udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej określa dla wsi Granica rolny kierunek użytkowania ziemi.

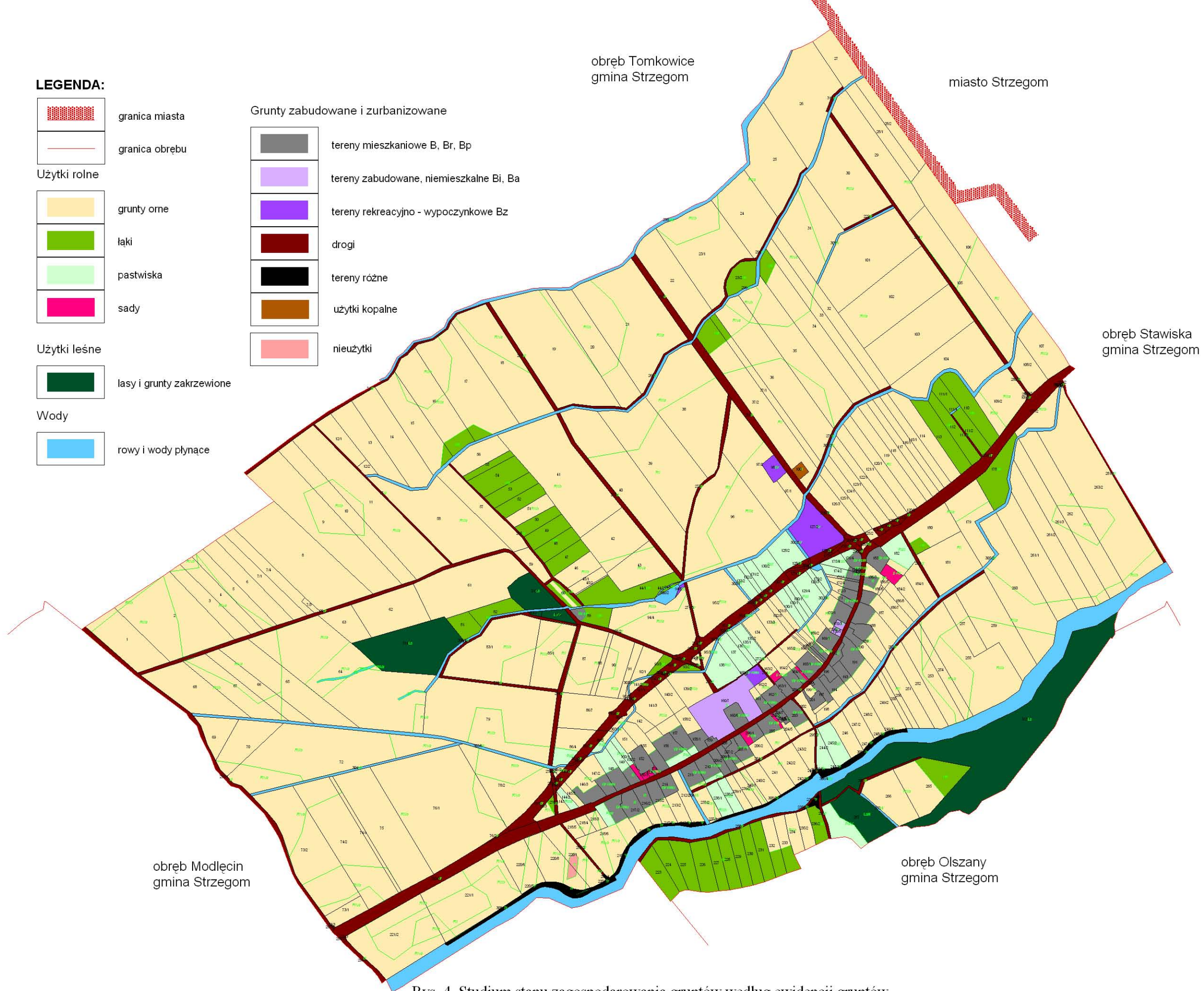
Studium stanu zagospodarowania gruntów według ewidencji gruntów przedstawiono na rysunku nr 4.

Fot. 2: Miejsce po zrekultywowanym nieużytku.

3.1.1. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów i odłogowanie gruntów.

W wyniku inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w sierpniu 2013 roku stwierdzono zmiany w sposobie zagospodarowania gruntów w porównaniu ze stanem ujawnionym w operacie ewidencji gruntów. Zmiany dotyczą głównie użytków zielonych, które zostały przekształcone w grunty orne (13,12 ha). Zaorywanie użytków zielonych jest

Rys. 4. Studium stanu zagospodarowania gruntów według ewidencji gruntów.

Zmiany w sposobie użytkowania gruntów

Tabela 4

Lp.	Rodzaj zmiany użytkowania	Jedn.	Grunty orne						Łąki	Pastwiska				Tereny rekreacyjno wypoczynkowe	Lasy	Drogi	Nieurzytek	Rowy melioracyjne	Ogółem	
			IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI		Razem	III	II	III						IV	Razem
1.	Grunty odlogowane	ha	0,69	0,21	-	0,03	0,14	-	1,07	1,03	-	-	-	-	-	-	-	-	2,10	11,6
2.	Użytki zielone zaorane	ha	-	-	-	-	-	-	-	10,65	2,01	0,46	-	2,47	-	-	-	-	13,12	72,5
3.	Grunty zadarnione	ha	-	0,45	-	-	-	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,45	2,5	
4.	Grunty zadrzewione	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,09	-	-	0,09	0,5	
5.	Grunty użytkowane jako droga	ha	0,08	-	-	-	-	0,08	-	-	0,01	-	-	0,01	0,05	0,07	-	0,21	1,2	
6.	Grunty zabudowane i zurbanizowane	ha	-	-	0,22	-	-	0,24	-	-	-	-	0,57	0,57	-	-	-	0,81	4,5	
7.	Nieurzytki zrehabilitowane	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,13	0,13	0,7	
8.	Grunty pod wodami	ha	-	-	-	-	0,25	0,36	-	-	-	-	-	-	-	-	0,02	0,38	2,1	
9.	Drogi zaorane i zarośnięte	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,66	-	-	0,66	3,7	
10.	Rowy melioracyjne zaorane	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,12	0,7	
Ogółem			0,77	0,66	0,22	0,03	0,39	2,20	2,20	11,68	2,02	0,46	0,57	3,05	0,05	0,07	0,75	0,15	18,07	100,0
			4,2	3,7	1,2	0,2	2,2	12,2	64,5	11,2	2,5	3,2	16,9	0,3	0,4	4,2	0,8	100,0	-	

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków, stan na 19.06.2013 r. oraz inwentaryzacji terenowej (sierpień 2013 r.).

wynikiem braku chowu bydła we wsi. Inne zmiany – zadrzewienia, likwidacja zbędnych dróg i rowów, zabudowa gruntów, rekultywacja nieużytków oraz budowa stawów i oczek wodnych dotyczą niedużych powierzchni, nie większych niż 0,81 ha. Stwierdzone różnice w sposobie użytkowania gruntów w stosunku do zapisów ewidencji gruntów obejmują w sumie 18,07 ha i zostały przedstawione w tabeli nr 4 oraz na rysunku nr 5.

Niemal na całej powierzchni obrębu użytki rolne są uprawiane i pozostają w dobrej kulturze. W trakcie inwentaryzacji terenowej ujawniono odłogowanie na powierzchni 2,10 ha, z czego 1,03 ha stanowią łąki.

Rozmieszczenie gruntów odłogowanych przedstawiono na rysunku nr 5.

Biorąc pod uwagę wszystkie zaobserwowane zmiany w sposobie użytkowania gruntów największa dynamika dotyczy powierzchni gruntów ornych, która wzrosła o 3,3% w stosunku do danych ewidencji gruntów i budynków (tab. 5). W pozostałych użytkach wzrost powierzchni gruntów był znikomy i wahał się od 0,1 do 0,2%. Jednocześnie znacznie zmalała powierzchnia użytków zielonych – o 3,5%, a także dróg (0,1%).

Powyższe zmiany nie wpłynęły na zmianę kierunku użytkowania ziemi oraz produkcji rolniczej.

Zmiany w strukturze użytków gruntowych wynikające z aktualnego sposobu użytkowania gruntów

Tabela 5

Lp.	Rodzaj użytku	Powierzchnia użytku w obrębie wg ewidencji gruntów		Powierzchnia użytku w obrębie wg sposobu użytkowania		Dynamika zmian	
		ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	
1.	grunty orne	289.00	76.7	301.75	80.0	+12.75	+3.3
2.	sady	0.53	0.1	0.53	0.1	-	-
3.	użytki zielone (łąki i pastwiska)	27.03	7.2	13.78	3.7	-13.25	-3.5
1 - 3	użytki rolne	316.56	84.0	316.06	83.8	-0.50	-0.2
4.	lasy	11.38	3.0	11.40	3.0	+0.02	-
5.	wody płynące	8.75	2.3	8.75	2.3	-	-
6.	rowy i wody stojące	5.22	1.4	5.61	1.5	+0.39	+0.1
5 - 6	wody	13.97	3.7	14.36	3.8	+0.39	+0.1
7.	tereny zabudowane	12.86	3.4	13.62	3.6	+0.76	+0.2
8.	drogi	20.77	5.5	20.23	5.4	-0.54	-0.1
7 - 8	grunty zabudowane i zurbanizowane	33.63	8.9	33.85	9.0	+0.22	+0.1
9.	nieużytki	0.13	-	-	-	-0.13	-
10.	pozostałe	1.69	0.4	1.69	0.4	-	-
Ogółem		377.36	100.0	377.36	100.0	-	-

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków, stan na 19.06.2013 r. oraz inwentaryzacji terenowej (sierpień 2013 r.).

Rys. 5. Zmiana w sposobie użytkowania gruntów.

Fot. 3: Grunt PGL LP użytkowane, jako dojazd do gruntów rolnych.

3.2. Struktura władania gruntami.

3.2.1. Struktura władania gruntami ogółem.

W obrębie Granica grunty sektora publicznego zajmują 50,31 ha, co stanowi 13,3% powierzchni ogólnej obrębu. Na powierzchnię sektora publicznego składa się:

- 10,12 ha gruntów Państwowego Gospodarstwa Leśnego (2,7% powierzchni obrębu),
- 14,89 ha gruntów komunalnych (3,9% powierzchni obrębu),
- 25,30 ha pozostałych właścicieli gruntów sektora publicznego, tj. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Starosta Świdnicki, Tauron – Dystrybucja S.A. i Powiatu Świdnickiego (6,7% powierzchni obrębu).

Grunty sektora prywatnego zajmują 327,05 ha, co stanowi 86,7% powierzchni obrębu.

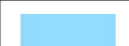
Na grunty te składają się:

- 53 gospodarstwa rolne – 296,47 ha (78,6% powierzchni obrębu),
- 65 nieruchomości o powierzchni poniżej 1,0 ha, nie będące gospodarstwami rolnymi – 24,06 ha (6,4% powierzchni obrębu),
- sektor spółdzielczy – 3,19 ha (0,8% powierzchni obrębu),
- grunty spółek prawa handlowego – 3,33 ha (0,9% powierzchni obrębu).

Strukturę władania gruntami przedstawiono w tabeli 6 oraz na rys. 6.

LEGENDA:

- granica miasta
- granica obrębu
- grunty RSP im. "Tadeusza Kościuszki" w Tomkowicach
- grunty PGL
- grunty gospodarstw rolnych
- grunty nieruchomości prywatnych do 1,0 ha
- pozostałe grunty Skarbu Państwa
- grunty Gminy Strzegom
- grunty Starosty Świdnickiego
- Służba Drogowa Powiatu Świdnickiego
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- grunty innych właścicieli

- Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

Rys. 6. Studium władania gruntami.

Struktura władania gruntami

Tabela 6

Lp.	Właściciel/Władający		Powierzchnia gruntów ogółem	
			ha	%
1.	2.	3.	4.	5.
Sektor publiczny				
1.	Skarb Państwa:	PGL LP	10.12	2.7
2.		GDDKiA	7.82	2.1
3.		RZGW	8.72	2.3
4.		DZMiUW	1.59	0.4
5.		Starosta Świdnicki	4.99	1.3
6.		pozostałe	0.01	0.0
7.	Powiat świdnicki - Służba Drogowa Powiatu Świdnickiego		1.84	0.5
8.	Gmina Strzegom		14.89	3.9
9.	Grunty gminy przekazane w uż. wieczyste		0.33	0.1
Razem			50.31	13.3
Sektor prywatny				
1.	Grunty osób fizycznych:	gospodarstw rolnych	296.47	78.6
2.		nieruchomości do 1 ha	24.06	6.4
3.	Grunty spółek prawa handlowego		3.33	0.9
4.	Grunty spółdzielni		3.19	0.8
Razem			327.05	86.7
Ogółem			377.36	100.0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 19.06.2013 r.

3.2.2. Struktura władania użytkami rolnymi.

Z ogólnej powierzchni 316,56 ha użytków rolnych w obrębie sektor prywatny włada aż 314,42 ha (99,3%). Udział sektora publicznego we władaniu użytkami rolnymi jest znikomy i wynosi 0,7% (2,13 ha).

Indywidualne gospodarstwa rolne są właścicielami 290,36 ha użytków rolnych, a w tym:

- 268,78 ha gruntów ornych,
- 0,23 ha sadów,
- 15,74 ha łąk,
- 5,61 ha pastwisk.

Pozostali właściciele sektora prywatnego mają udział we władaniu użytkami rolnymi wynoszący od 0,4% (spółki prawa handlowego) do 6,2% (nieruchomości do 1 ha).

Użytki rolne we władaniu GDDKiA oraz DZMiUW o powierzchni 0,07 ha wynikają z błędnych zapisów w operacie ewidencji gruntów.

Struktura władania użytkami rolnymi

Tabela 7

Lp.	Właściciel/Władający		Razem		grunty orne		sady		łąki		pastwiska	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Sektor publiczny												
1.	Skarb Państwa:	PGL LP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.		GDDKiA	0.06	-	0.06	-	-	-	-	-	-	-
3.		RZGW	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.		DZMiUW	0.01	-	0.01	-	-	-	-	-	-	-
5.		Starosta świdnicki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.		Pozostałe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Powiat świdnicki - Służba Drogowa Powiatu Świdnickiego		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Gmina Strzegom		1.88	0.6	0.93	0.3	0.06	11.3	0.84	4.5	0.05	0.6
9.	Grunty gminy przekazane w uż. wieczyste		0.18	0.1	0.12	-	0.06	11.3	-	-	-	-
Razem			2.13	0.7	1.12	0.4	0.12	22.6	0.84	4.5	0.05	0.6
Sektor prywatny												
1.	Grunty osób fizycznych:	gospodarstw rolnych	290.36	91.7	268.78	93.0	0.23	43.4	15.74	83.5	5.61	68.6
2.		nieruchomości do 1 ha	19.67	6.2	15.40	5.3	0.18	34.0	2.27	12.0	1.82	22.2
3.	Grunty spółek prawa handlowego		1.21	0.4	0.51	0.2	-	-	-	-	0.70	8.6
4.	Grunty spółdzielni		3.19	1.0	3.19	1.1	-	-	-	-	-	-
Razem			314.43	99.3	287.88	99.6	0.41	77.4	18.01	95.5	8.13	99.4
Ogółem			316.56	100.0	289.00	100.0	0.53	100.0	18.85	100.0	8.18	100.0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 19.06.2013 r.

3.3. Struktura gospodarstw prywatnych.

3.3.1. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych.

Zgodnie z danymi ewidencji gruntów w obrębie Granica istnieją 53 gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 1,0 ha, które są właścicielami 296,47 ha gruntów. Średnia powierzchnia gospodarstwa (obejmująca tylko grunty własne) wynosi 5,59 ha.

Najlichnieszą grupę (66,0% ogólnej liczby gospodarstw) stanowi 35 gospodarstw małych, w przedziale 1,00 – 4,99 ha. Grupa ta zajmuje 74,41 ha (25,1% ogólnej powierzchni gospodarstw). Średnia powierzchnia gospodarstwa w tej grupie wynosi 2,13 ha.

Po 7 gospodarstw znajduje się w przedziałach 5,00 – 9,99 ha i 10,00 – 14,99 ha, co stanowi po 13,2% ogólnej liczby gospodarstw. Średnia powierzchnia gospodarstwa w tych grupach wynosi 7,80 ha i 12,07 ha. Zajmują one odpowiednio 54,58 ha (18,4% ogólnej powierzchni gospodarstw) oraz 84,49 ha (28,5% ogólnej powierzchni gospodarstw).

4 gospodarstwa (7,6% ogólnej ich liczby) znajdują się w przedziale obszarowym 15,00 – 49,99 ha. Mają one średnią powierzchnię 20,75 ha i należy do nich 82,99 ha gruntów własnych (28,0% ogólnej powierzchni gospodarstw).

Większe gospodarstwa w obrębie nie występują.

Struktura obszarowa gospodarstw rolnych według gruntów własnych

Tabela 8

Lp.	Grupa obszarowa	Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych		Liczba gospodarstw		Średnia powierzchnia gospodarstwa
	ha	ha	%	liczba	%	ha
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	1,00 - 4,99	74.41	25.1	35	66.0	2.13
2.	5,00 - 9,99	54.58	18.4	7	13.2	7.80
3.	10,00 - 14,99	84.49	28.5	7	13.2	12.07
4.	15,00 - 49.99	82.99	28.0	4	7.6	20.75
Ogółem		296.47	100.0	53	100.0	5.59

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 19.06.2013 r.

Charakterystykę indywidualnych gospodarstw rolnych w grupach obszarowych według gruntów własnych i dzierżawionych przedstawiono w tabeli 9, a rozdrobnienie i rozłóg gospodarstw na rys. 7 – 8. Poszczególnym gospodarstwom w legendzie rysunków nadano numery i przy każdym podano powierzchnię gospodarstwa i liczbę należących do niego działek. Dodatkowo w tabeli nr 9 przedstawiono powierzchnie i liczbę działek dzierżawionych przez poszczególne gospodarstwa.

Analizując rysunki 7 – 8 obrazujące rozmieszczenie gruntów poszczególnych gospodarstw rolnych (rozłóg) można zauważyć duże rozdrobnienie i niekorzystny rozłóg, szczególnie w grupie gospodarstw większych. Zjawiska te wskazują na występującą potrzebę scalenia gruntów.

Charakterystyka gospodarstw rolnych z uwzględnieniem gruntów własnych i dzierżawionych

Tabela 9

Lp.	Numer gospodarstwa (wg rysunku nr 7 i 8).	Różniczanin/Siedziba gospodarstwa poza Granicą	Powierzchnia gospodarstwa wg gruntów własnych		Liczba działek w gospodarstwie wg gruntów własnych*	Powierzchnia gruntów dzierżawionych		Powierzchnia gospodarstwa z dzierżawami	Liczba działek w gospodarstwie z dzierżawami*	Uwagi
			ha	ha		ha	ha			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.		
gospodarstwa rolne o powierzchni od 1,00 do 4,99 ha										
1.	gospodarstwo rolne nr 1	-	1,05	2	-	1,05	2			
2.	gospodarstwo rolne nr 2	-	1,16	5	-	1,16	5			
3.	gospodarstwo rolne nr 3	-	1,17	5	-0,70	0,47	2			
4.	gospodarstwo rolne nr 4	-	1,21	2	0,68	1,89	4			
5.	gospodarstwo rolne nr 5	-/Strzegom	1,22	1	-	1,22	1			współwłasność w działce 31
6.	gospodarstwo rolne nr 6	-/Strzegom	1,22	1	-	1,22	1			współwłasność w działce 31
7.	gospodarstwo rolne nr 7	-	1,22	4	-	1,22	4			
8.	gospodarstwo rolne nr 8	-/Godziszówek	1,33	9	-	1,33	9			współwłasność w działkach 12/1, 18, 21, 38, 197, 201, 246, 259, 266
9.	gospodarstwo rolne nr 9	-	1,33	9	-	1,33	9			współwłasność w działkach 12/1, 18, 21, 38, 197, 201, 246, 259, 266
10.	gospodarstwo rolne nr 10	-	1,33	9	-	1,33	9			współwłasność w działkach 12/1, 18, 21, 38, 197, 201, 246, 259, 266
11.	gospodarstwo rolne nr 11	-	1,33	9	-	1,33	9			współwłasność w działkach 12/1, 18, 21, 38, 197, 201, 246, 259, 266
12.	gospodarstwo rolne nr 12	-	1,33	9	-	1,33	9			współwłasność w działkach 12/1, 18, 21, 38, 197, 201, 246, 259, 266
13.	gospodarstwo rolne nr 13	-	1,34	4	-	1,34	4			współwłasność w działce 148
14.	gospodarstwo rolne nr 14	-/Strzegom	1,34	3	-	1,34	3			
15.	gospodarstwo rolne nr 15	-	1,40	4	-0,94	0,46	2			

Lp.	Numer gospodarstwa (wg rysunku nr 7 i 8.)	Różniczanin/Siedziba gospodarstwa poza Granicą	Powierzchnia gospodarstwa wg gruntów własnych		Liczba działek w gospodarstwie wg gruntów własnych*	Powierzchnia gruntów dzierzawionych		Powierzchnia gospodarstwa z dzierzawami	Liczba działek w gospodarstwie z dzierzawami*	Uwagi
			ha	ha		ha	ha			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.		
16.	gospodarstwo rolne nr 16	-	1,42	2	-	1,42	2			
17.	gospodarstwo rolne nr 17	-/Oliszany	1,62	2	-	1,62	2			
18.	gospodarstwo rolne nr 18	-/Świebodzice	1,72	2	-	1,72	2			współwłasność w działkach 1, 68
19.	gospodarstwo rolne nr 19	-	1,74	5	-	1,74	5			
20.	gospodarstwo rolne nr 20	-/Serwinów	1,95	1	-	1,95	1			
21.	gospodarstwo rolne nr 21	-	2,10	5	-	2,10	5			
22.	gospodarstwo rolne nr 22	-	2,11	3	-	2,11	3			współwłasność w działce 218/6
23.	gospodarstwo rolne nr 23	-/Strzegom	2,34	1	-	2,34	1			
24.	gospodarstwo rolne nr 24	-	2,38	3	-	2,38	3			
25.	gospodarstwo rolne nr 25	-/Tomkowice	2,39	1	-	2,39	1			
26.	gospodarstwo rolne nr 26	-	2,41	2	0,70	3,11	5			
27.	gospodarstwo rolne nr 27	-/Tomkowice	2,47	1	-	2,47	1			
28.	gospodarstwo rolne nr 28	-/Serwinów	2,87	3	5,34	8,21	5			
29.	gospodarstwo rolne nr 29	-/Tomkowice	3,11	3	-	3,11	3			
30.	gospodarstwo rolne nr 30	-/Tomkowice	3,14	3	-	3,14	3			współwłasność w działkach 1, 68
31.	gospodarstwo rolne nr 31	-/Jugowa	3,35	1	-	3,35	1			
32.	gospodarstwo rolne nr 32	-	4,21	7	-	4,21	7			współwłasność w działce 183
33.	gospodarstwo rolne nr 33	-/Stawiska	4,22	2	-	4,22	2			
34.	gospodarstwo rolne nr 34	-/Stawiska	4,91	3	-	4,91	3			
35.	gospodarstwo rolne nr 35	-/Tomkowice	4,97	2	0,41	5,38	3			dzierżawa od Gminy Strzegom
Razem			74,41	128	5,49	79,90	131			

Lp.	Numer gospodarstwa (wg ryunku nr 7 i 8.)	Różniczanin/Siedziba gospodarstwa poza Granicą	Powierzchnia gospodarstwa wg gruntów własnych		Liczba działek w gospodarstwie wg gruntów własnych*	Powierzchnia gruntów dzierzawionych		Powierzchnia gospodarstwa z dzierzawami	Liczba działek w gospodarstwie z dzierzawami*	Uwagi
			ha	4.		ha	6.			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.		
gospodarstwa rolne o powierzchni od 5,00 do 9,99 ha										
1.	gospodarstwo rolne nr 36	-	6,75	7	-	6,75	7	współwłasność w działce 218/6		
2.	gospodarstwo rolne nr 37	-	7,30	7	-	7,30	7			
3.	gospodarstwo rolne nr 38	-/Godziszówek	7,33	5	-	7,33	5			
4.	gospodarstwo rolne nr 39	-	7,48	6	-	7,48	6	współwłasność w działkach 19, 203, 221/2, 221/3, 236/2, 243/2		
5.	gospodarstwo rolne nr 40	-	8,31	12	-	8,31	12			
6.	gospodarstwo rolne nr 41	-	8,42	9	-	8,42	9	współwłasność w działkach 19, 203, 221/2, 221/3, 236/2, 243/2, 244/2		
7.	gospodarstwo rolne nr 42	-	8,99	9	-	8,99	9			
	Razem		54,58	55			55			
gospodarstwa rolne o powierzchni od 10,00 do 14,99 ha										
1.	gospodarstwo rolne nr 43	-	10,52	10	-	10,52	10			
2.	gospodarstwo rolne nr 44	-	11,10	8	-	11,10	8	współwłasność w działkach 18, 21, 38, 197, 201, 246, 259, 266		
3.	gospodarstwo rolne nr 45	-	11,24	8	-	11,24	8			
4.	gospodarstwo rolne nr 46	-/Godziszówek	12,03	8	-	12,03	8			
5.	gospodarstwo rolne nr 47	-	12,24	6	0,43	12,67	7	współwłasność w działce 214		
6.	gospodarstwo rolne nr 48	-/Strzegom	13,59	5	-	13,59	5			
7.	gospodarstwo rolne nr 49	-/Stawiska	13,77	8	-4,07	9,70	7			
	Razem		84,49	53		-3,64	80,85			

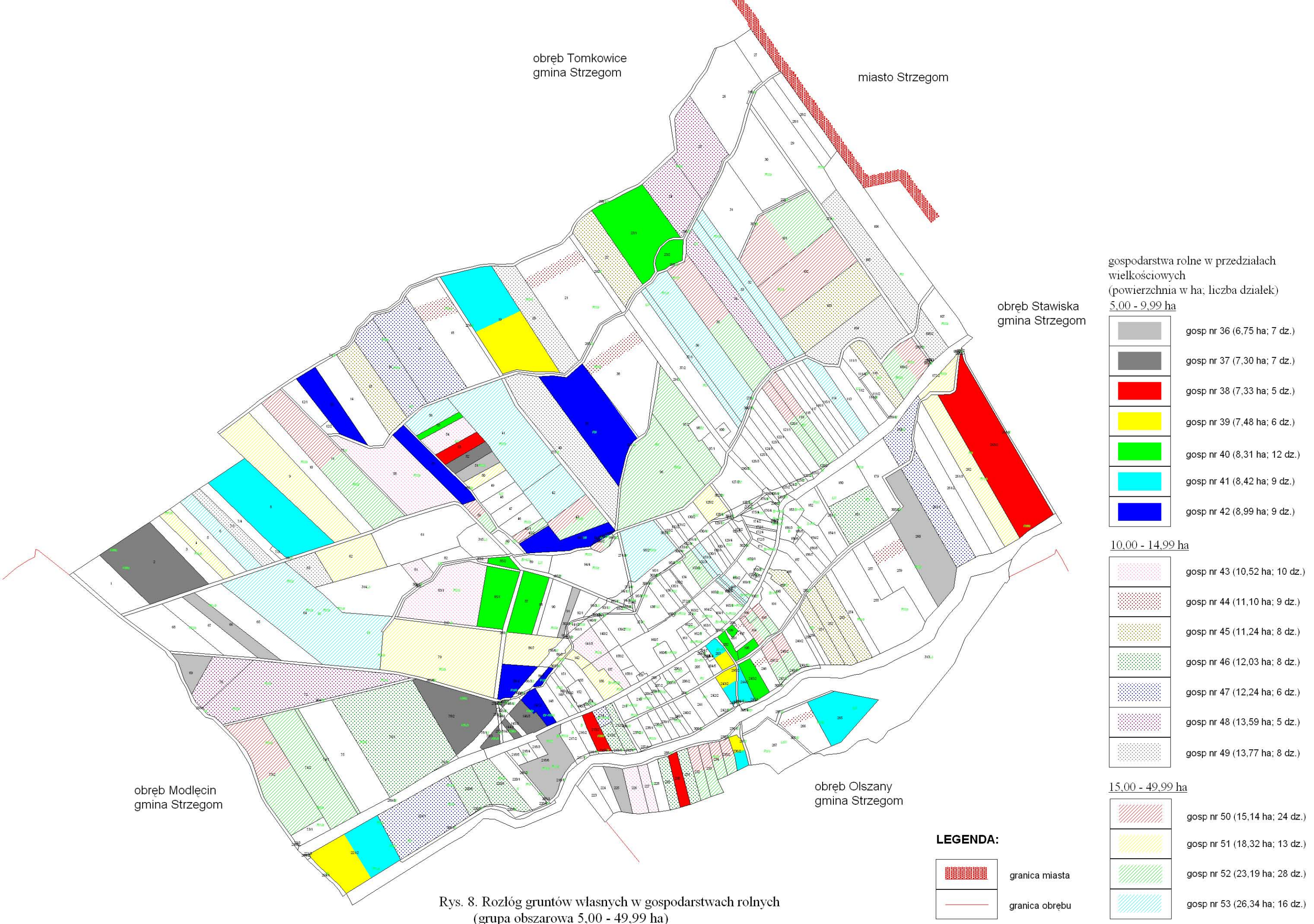
Lp.	Numer gospodarstwa (wg rysunku nr 7 i 8.)	Różniczanin/Siedziba gospodarstwa poza Granicą	Powierzchnia gospodarstwa wg gruntów własnych		Liczba działek w gospodarstwie wg gruntów własnych*	Powierzchnia gruntów dzierzawionych		Powierzchnia gospodarstwa z dzierzawami	Liczba działek w gospodarstwie z dzierzawami*	Uwagi
			ha	4		ha	6			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.		
gospodarstwa rolne o powierzchni od 15,00 do 49,99 ha										
1.	gospodarstwo rolne nr 50	-	15,14	24	-	15,14	24			współwłasność w działkach 11, 35, 43, 45/1, 45/2, 59, 73/2, 73/3, 101, 109/1, 109/2, 119, 120/1, 193, 194, 196, 232, 233, 234, 235/2, 247/2, 248/2, 300/2
2.	gospodarstwo rolne nr 51	-	18,32	13	-	18,32	13			
3.	gospodarstwo rolne nr 52	-	23,19	28	-	23,19	28			współwłasność w działkach 11, 35, 43, 45/1, 45/2, 59, 73/2, 73/3, 101, 109/1, 109/2, 119, 120/1, 193, 194, 196, 232, 233, 234, 235/2, 247/2, 248/2, 300/2
4.	gospodarstwo rolne nr 53	-	26,34	16	-1,27	25,07	15			
Razem			82,99	81	-1,27	81,72	80			
Ogółem gospodarstwa 1,00 - 50,00 ha			296,47	317	0,58	297,05	319			

Uwaga: * Udział w działce objętej współwłasnością niemałżeńską zaliczono do każdego z gospodarstw jako jedną działkę.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków stan na 19.06.2013 r., kart podatkowych stan na czerwiec 2013 r.

Rys. 7. Rozkład gruntów własnych w gospodarstwach rolnych (grupa obszarowa 1,00 - 4,99 ha)

Rys. 8. Rozkład gruntów własnych w gospodarstwach rolnych (grupa obszarowa 5,00 - 49,99 ha)

Z tabeli nr 9 wynika również, że wiele użytków rolnych objętych jest współwłasnościami. W przypadku zgodnego wniosku wszystkich współwłaścicieli, przy ewentualnej realizacji scalenia gruntów, możliwe będzie zniesienie współwłasności gruntów rolnych. Grunty będące współwłasnościami przedstawiono na rysunku nr 9.

3.3.2. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych, działki o niedogodnych kształtach, działki bez dostępu do drogi.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że w obrębie Granica na jedno gospodarstwo rolne przypada 6,0 działek ewidencyjnych gruntów własnych o średniej powierzchni 0,94 ha.

Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych wsi w grupach obszarowych jest zróżnicowane. W poszczególnych przedziałach wielkościowych średnia liczba działek waha się od 3,7 w gospodarstwach najmniejszych do 20,3 w gospodarstwach największych. Rozdrobnienie wzrasta ze wzrostem powierzchni gospodarstwa. Zagadnienie to w poszczególnych przedziałach obszarowych gruntów własnych gospodarstw rolnych zobrazowano w tabeli 10 oraz na rysunkach nr 7 i 8.

Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych według gruntów własnych

Tabela 10

Lp.	Grupa obszarowa	Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych	Liczba gospodarstw	Liczba działek	Średnia powierzchnia działki	Średnia liczba działek w gospodarstwie
	ha	ha			ha	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	1,00 - 4,99	74.41	35	128	0.58	3.7
2.	5,00 - 9,99	54.58	7	55	0.99	7.9
3.	10,00 - 14,99	84.49	7	53	1.59	7.6
4.	15,00 - 49,99	82.99	4	81	1.02	20.3
Ogółem		296.47	53	317	0.94	6.0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 19.06.2013 r.

Na rysunku 10 przedstawiono analizę działek o niedogodnych kształtach do uprawy mechanicznej oraz działki bez dostępu do drogi. Jak wynika z tego rysunku pięć działek posiada kształty niedogodne do uprawy, a jednaście, w tym cztery położone w terenach zabudowanych, nie ma bezpośredniego dostępu do drogi. Poprawa kształtu tych działek oraz zapewnienie każdej działce ewidencyjnej dostępu do drogi mogą być zrealizowane wyłącznie w trakcie ewentualnego, przyszłego postępowania scalenia gruntów.

Rys. 9. Grunty objęte współwłasnością

Rys. 10. Działki bez dostępu do drogi i o niedogodnym kształcie.

3.3.3. Grunty różniczan.

We wsi Granica występują grunty różniczan wewnętrznych, mieszkających poza obrębem i wywożących płody rolne z terenu wsi. Do różniczan należy 21 gospodarstw o łącznej powierzchni 90,89 ha (30,7% powierzchni gospodarstw rolnych). Właściciele gospodarstw mają adresy w Strzegomiu (5), Olszanach (1), Świebodzicach (1), Serwinowie (2), Tomkowicach (5), Jugowej (1), Stawiskach (3) i Godzieszówku (3).

Ponieważ równolegle opracowywane są projekty urządzeniowo – rolne dla graniczących ze sobą wsi Granica, Tomkowice i Godzieszówek bardziej szczegółowo rozpatrzono występowanie i wzajemne korelacje różniczan w tych trzech wsiach. Stwierdzono, że żadne gospodarstwo z obrębu Granica nie posiada gruntów w obrębie Godzieszówek i Tomkowice. Z kolei siedem podmiotów z Tomkowic posiada w sumie 19,75 ha gruntów we wsi Granica oraz 137,15 ha w obrębie Godzieszówek. W obrębie Godzieszówek występuje siedmiu różniczan. W sumie posiadają 21,19 ha gruntów we wsi Granica i 34,55 ha w obrębie Tomkowice.

W trakcie analizy wskazano dwa gospodarstwa mające siedzibę poza miejscowościami objętymi projektami urządzeniowo – rolnymi a posiadającymi grunty w Granicy (5,06 ha) i Tomkowicach (20,95 ha).

W wyniku tej analizy stwierdzono, że w celu ograniczenia utrudnień wynikających z posiadania gruntów w różnych, często odległych miejscowościach, jednym postępowaniem scaleniowym należy objąć obręby Granica, Tomkowice i Godzieszówek.

Wykaz nieruchomości różniczan tych trzech obrębów zamieszczono w tabeli nr 11 oraz na rysunku nr 11

3.4. Struktura gruntów dzierżawionych.

Jak wynika z tabel nr 12 pięć gospodarstw rolnych, w tym cztery z grupy obszarowej od 1,00 do 4,99 ha, oprócz uprawiania gruntów własnych gospodarują również na gruntach dzierżawionych. Pozostałe dzierżawy dotyczą nieruchomości gruntowych i stanowią łącznie 1,98 ha gruntów. Dzierżawami objętych jest w sumie 8,77 ha gruntów.

Dzierżawy nie wpływają zasadniczo na strukturę obszarową gospodarstw rolnych. Do grupy obszarowej od 5,00 – 9,99 ha przesunęły się dwa gospodarstwa z grupy od 1,00 do 4,99 ha oraz jedno z grupy 10,00 – 14,99 ha. Dwa z grupy gospodarstw najmniejszych (1,00 – 4,99), w wyniku wydzierżawienia gruntów osiągnęło powierzchnię poniżej 1,00 ha. i weszło do grupy nieruchomości.

Charakterystyka gruntów różniczan
(dotyczy gruntów w Godzieszówku, Granicy i Tomkowicach)

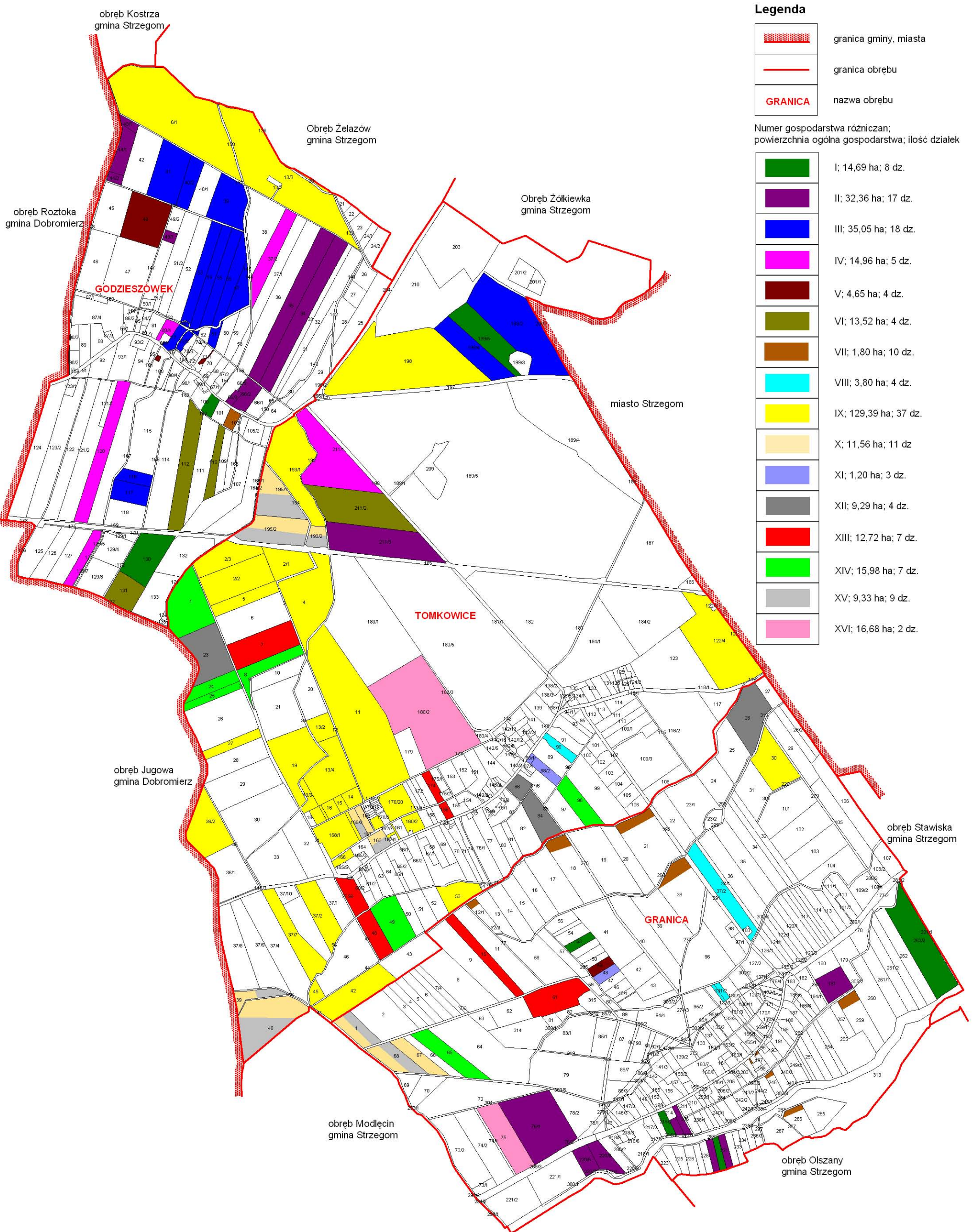
Tabela 11

Numer gospodarstwa różniczan	Numer gospodarstwa przyjęty w projekcie urządzeniowo-rolnym opracowanym dla wsi:			Dane dotyczące gospodarstwa różniczan	Ogółem	w tym:		
	Godzieszówek	Granica	Tomkowice			w Godzieszówku	w Granicy	w Tomkowicach
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Gospodarstwa z siedzibą w Godzieszówku								
I	5	38	13	Pow. gospodarstwa	14,69	3,92	7,33	3,44
				Liczba działek	8	2	5	1
				Średnia pow. działki	1,84	1,96	1,47	3,44
II	20	46	24	Pow. gospodarstwa	32,36	14,09	12,03	6,24
				Liczba działek	17	8	8	1
				Średnia pow. działki	1,90	1,76	1,50	6,24
III	23	-	38	Pow. gospodarstwa	35,05	22,66	-	12,39
				Liczba działek	18	16	-	2
				Średnia pow. działki	1,95	1,42	-	6,20
IV	19	-	22	Pow. gospodarstwa	14,96	8,72	-	6,24
				Liczba działek	5	4	-	1
				Średnia pow. działki	2,99	2,18	-	6,24
V	8	n	-	Pow. gospodarstwa	4,65	4,15	0,50	-
				Liczba działek	4	3	1	-
				Średnia pow. działki	1,16	1,38	0,50	-
VI	16	-	23	Pow. gospodarstwa	13,52	7,28	-	6,24
				Liczba działek	4	3	-	1
				Średnia pow. działki	3,38	2,43	-	6,24
VII	n	8	-	Pow. gospodarstwa	1,80	0,47	1,33	-
				Liczba działek	10	1	9	-
				Średnia pow. działki	0,18	0,47	0,15	-
Razem gospodarstwa z siedzibą w Godzieszówku				Pow. gospodarstwa	117,03	61,29	21,19	34,55
				Liczba działek	66	37	23	6
				Średnia pow. działki	1,77	1,66	0,92	5,76
Gospodarstwa z siedzibą w Tomkowicach								
VIII	-	29	n	Pow. gospodarstwa	3,80	-	3,11	0,69
				Liczba działek	4	-	3	1
				Średnia pow. działki	0,95	-	1,04	0,69
IX	RSP	RSP	RSP	Pow. gospodarstwa	129,39	27,04	3,19	99,16
				Liczba działek	37	3	1	33
				Średnia pow. działki	3,50	9,01	3,19	3,00
X	-	30	35	Pow. gospodarstwa	11,56	-	3,14	8,42
				Liczba działek	11	-	3	8
				Średnia pow. działki	1,05	-	1,05	1,05
XI	-	n	n	Pow. gospodarstwa	1,20	-	0,48	0,72
				Liczba działek	3	-	1	2
				Średnia pow. działki	0,40	-	0,48	0,36
XII	-	27	26	Pow. gospodarstwa	9,29	-	2,47	6,82
				Liczba działek	4	-	1	3
				Średnia pow. działki	2,32	-	2,47	2,27

Numer gospodarstwa różniczan	Numer gospodarstwa przyjęty w projekcie urządzeniowo-rolnym opracowanym dla wsi:			Dane dotyczące gospodarstwa różniczan	Ogółem	w tym:		
	Godziszówek	Granica	Tomkowice			w Godziszówku	w Granicy	w Tomkowicach
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
XIII	-	35	31	Pow. gospodarstwa	12,72	-	4,97	7,75
				Liczba działek	7	-	2	5
				Średnia pow. działki	1,82	-	2,49	1,55
XIV	-	25	39	Pow. gospodarstwa	15,98	-	2,39	13,59
				Liczba działek	7	-	1	6
				Średnia pow. działki	2,28	-	2,39	2,27
Razem gospodarstwa z siedzibą w Tomkowicach				Pow. gospodarstwa	183,94	27,04	19,75	137,15
				Liczba działek	73	3	12	58
				Średnia pow. działki	2,52	9,01	1,65	2,36
Pozostałe gospodarstwa								
XV	-	18	29	Pow. gospodarstwa	9,33	-	1,71	7,62
				Liczba działek	9	-	2	7
				Średnia pow. działki	1,04	-	0,86	1,09
XVI	-	31	37	Pow. gospodarstwa	16,68	-	3,35	13,33
				Liczba działek	2	-	1	1
				Średnia pow. działki	8,34	-	3,35	13,33
Razem gospodarstwa z siedzibą poza Godziszówkiem, Granicą i Tomkowicami				Pow. gospodarstwa	26,01	-	5,06	20,95
				Liczba działek	11	-	3	8
				Średnia pow. działki	2,36	-	1,69	2,62
Ogółem grunty różniczan				Pow. gospodarstwa	326,98	88,33	46,00	192,65
				Liczba działek	150	40	38	72
				Średnia pow. działki	2,18	2,21	1,21	2,68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 19.06.2013 r.

Uwagi: - brak gruntów w obrębie
n - nieruchomości

Rys. 11. Rozłóg gruntów różniczan położonych we wsiach Godzieszówek, Granica i Tomkowice.

Struktura gruntów dzierżawionych

Tabela 12

Lp.	Dzierżawca	Powierzchnia gruntów własnych położonych na terenie obrębu Granica	Powierzchnia gruntów dzierżawionych			Numery działek dzierżawionych	Powierzchnia gruntów własnych i dzierżawionych
			ogółem	w tym			
				od osób fizycznych	od Gminy Strzegom		
		ha	ha	ha	ha	ha	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	nieruchomość	0.00	0.21	-	0.21	135/2, 163/2	0.21
2.	nieruchomość	0.00	0.94	0.94	-	46, 134	0.94
3.	nieruchomość	0.33	0.04	-	0.04	186/5	0.37
4.	nieruchomość	0.44	0.02	-	0.02	150/2	0.46
5.	gospodarstwo rolne nr 4	1.21	0.68	-	0.68	111/2, 186/8	1.89
6.	gospodarstwo rolne nr 26	2.41	0.70	0.70	-	238/1, 238/2, 239/1	3.11
7.	gospodarstwo rolne nr 28	2.87	5.34	5.34	-	33, 40	8.21
8.	gospodarstwo rolne nr 35	4.97	0.41	-	0.41	82	5.38
9.	gospodarstwo rolne nr 47	12.24	0.43	0.43	-	240/2	12.67
		24.47	8.77	7.41	1.36		33.24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków stan na 19.06.2013 r. i kart podatkowych stan na sierpień 2013 r.

Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych według gruntów własnych i dzierżawionych

Tabela 13

Lp.	Grupa obszarowa	Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych	Liczba gospodarstw	Liczba działek	Średnia powierzchnia działki	Średnia liczba działek w gospodarstwie
	ha	ha			ha	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	1,00 - 4,99	65.38	31	119	0.55	3.8
2.	5,00 - 9,99	77.87	10	70	1.11	7.0
3.	10,00 - 14,99	71.14	6	46	1.55	7.7
4.	15,00 - 49,99	81.72	4	80	1.02	20.0
Ogółem		296.11	51	315	0.94	6.2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków stan na 19.06.2013 r., kart podatkowych stan na czerwiec 2013 r.

Analiza rozdrobnienia gruntów w gospodarstwach rolnych uwzględniająca grunty własne i dzierżawione (tabela nr 13) wykazała, że nie uległa zmianie średnia powierzchnia działki. Minimalnie natomiast wzrosła średnia liczba działek w gospodarstwie z 6,0 do 6,2.

Z wywiadu środowiskowego wynika również, że występują dzierżawy niezarejestrowane w kartach podatkowych gospodarstw. Powierzchnia tych dzierżaw szacowana jest na około 70 ha.

Rys. 12. Grunty dzierżawione.

Rozmieszczenie gruntów dzierżawionych przez gospodarstwa rolne i nieruchomości rolne przedstawiono na rysunku nr 12.

4. PRODUKCJA ROLNICZA

4.1. Produkcja roślinna.

W strukturze upraw wsi Granica przeważają rośliny zbożowe – 55,5% powierzchni zasiewów, a wśród zbóż dominuje uprawa pszenicy (52,4% powierzchni zasiewów i 95% powierzchni zbóż). Drugą, co do wielkości uprawą jest rzepak – 26,2% powierzchni zasiewów. Rośliny okopowe (buraki cukrowe i ziemniaki) zajmują 15,7% powierzchni zasiewów.

Uzyskiwane w gospodarce indywidualnej plony kształtują się następująco:

- pszenica – 6,0 t/ha,
- kukurydza – 8,1 t/ha,
- rzepak – 4,0 t/ha
- buraki cukrowe – 55,0 t/ha,
- ziemniaki – 30,0 t/ha.

Wszystkie gospodarstwa we wsi Granica prowadzą głównie produkcję roślinną z przewagą zbożowej. Spośród działów rolnej produkcji specjalnej prowadzona jest:

- polowa uprawa warzyw (ogórków, kapusty, patisona, cukinii, marchwi i selera) na powierzchni ok. 5,0 ha,
- na działkach nr 254, 215 i 257 prowadzona jest plantacja malin o powierzchni 4,91 ha.

Fot. 4: Plantacja malin.

4.2. Produkcja zwierzęca.

Według informacji uzyskanych w trakcie wywiadu terenowego, we wsi Granica prowadzona jest bardzo ograniczona, wyłącznie na własne potrzeby, produkcja zwierzęca. W całej wsi hodowanych jest 6 sztuk bydła, w tym 5 krów oraz 20 sztuk trzody chlewnej, w tym 2 lochy. Ponadto w gospodarstwach trzymany jest około 1000 sztuk drobiu.

Obsada inwentarza żywego jest bardzo niska i wynosi 3,9 DJP/100 ha UR.

Strukturę i obsadę inwentarza żywego przedstawiono w tabeli nr 14.

Struktura i obsada inwentarza żywego

Tabela 14

Lp.	Rodzaj hodowli	Pogłowie zwierząt		Powierzchnia ogólna użytków rolnych (ha)	Obsada na 100 ha użytków rolnych (w DJP)
		w sztukach fizycznych	w DJP		
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	trzoda chlewna	20	4.0	316.03	1.3
2.	bydło	6	4.2		1.3
3.	drób	1000	4.0		1.3
Ogółem			12.2	316.03	3.9

Źródło: Opracowano na podstawie rozmów z mieszkańcami wsi Granica (wrzesień 2013 r.).

4.3. Pakiety rolno – środowiskowe.

Według informacji uzyskanej z Biura Powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Świdnicy z dnia 20 sierpnia 2013 r. we wsi Granica, właściciel działki nr 223 korzysta z pakietu rolnośrodowiskowego **1.1. Zrównoważony system gospodarowania**, polegającego na racjonalnym wykorzystywaniu zasobów przyrody, które umożliwi ograniczenie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko. Zalecane w tym pakiecie przestrzeganie prawidłowego doboru i następstwa roślin gwarantuje ograniczenie rozwoju populacji agrofagów, redukcję zachwaszczenia oraz ograniczenie strat azotu.

4.4. Obsługa rolnictwa.

W trakcie wywiadu terenowego ustalono, że we wsi Granica jest 24 ciągników o mocy od 30 do 120 KM. W celu określenia stopnia wyposażenia gospodarstw rolnych w mechaniczną siłę pociągową dokonano obliczenia wskaźnika określającego ilość hektarów użytków rolnych przypadających na 1 ciągnik przeliczeniowy o mocy 25 KM. Z tego przeliczenia wynika, że na 1 ciągnik przeliczeniowy przypada 5,3 ha własnych użytków rolnych. Za poziom wystarczający przyjmuje się 6,5 ha UR na 1 c.p. Jest to więc ilość wystarczająca.

Rolnicy indywidualni dysponują też 9 kombajnami zbożowymi. Na jeden kombajn przypadają 32 ha gruntów ornych. W przypadku kombajnów zbożowych jest to również poziom wystarczający.

Na terenie wsi Granica nie ma firm obsługujących rolnictwo. Nie ma też zarejestrowanych grup producenckich.

Punkt weterynaryjny świadczący usługi rolnikom ze wsi Granica znajduje się w Strzegomiu. Rolnicy tej wsi nie korzystają z punktów wykonujących usługi sprzętem rolniczym. Brak jest też wyspecjalizowanego punktu napraw maszyn rolniczych.

Z przeprowadzonego wywiadu środowiskowego wynika, że rolnicy zaopatrują się w środki do produkcji rolniczej w Strzegomiu, Świdnicy, Świebodzicach i Jugowej. W tych samych miejscowościach zbywane są produkty rolnicze.

W ocenie mieszkańców wsi wyposażenie gminy w urządzenia obsługi rolnictwa jest wystarczające.

5. INFRASTRUKTURA OBSZARÓW WIEJSKICH

5.1. Infrastruktura rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

5.1.1. Cieki naturalne.

Początkowo po granicy z obrębem Modłęcina, następnie przez południową część obrębu Granica i po granicy z obrębem Stawiska, płynie rzeka Strzegomka. Długość odcinka Strzegomki w granicach obrębu wynosi 2,51 km. Zarządcą cieku jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

Położenie części miejscowości w dolinie Strzegomki powoduje zagrożenie powodziowe z jej strony. Po powodzi w 1997 r. wzdłuż północnego brzegu Strzegomki wybudowano dwa nowe odcinki wału przeciwpowodziowego o łącznej długości 1,442 km oraz krótki, 0,078 km odcinek wału wzdłuż brzegu południowego, które znajdują się we władaniu Dolnośląskiego Zarządu Melioracji Urządzeń Wodnych i Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej. Wybudowane wały chronią bezpośrednio łącznie obszar 110 ha. Po zrealizowaniu tych inwestycji, jako zalewowy określany jest obszar wsi położony na południe od rzeki oraz po północnej stronie Strzegomki przy granicy z obrębem Stawiska. Nadal jednak istnieje zagrożenie powodziowe dla części obszaru wsi położonego na północ od cieku, w tym dla większości terenów zabudowanych. Powierzchnie terenów zalewowych i zagrożonych powodzią wynoszą odpowiednio 47,18 ha i 48,41 ha.

Fot. 5: Wał przeciwpowodziowy po północnej stronie rzeki Strzegomka.

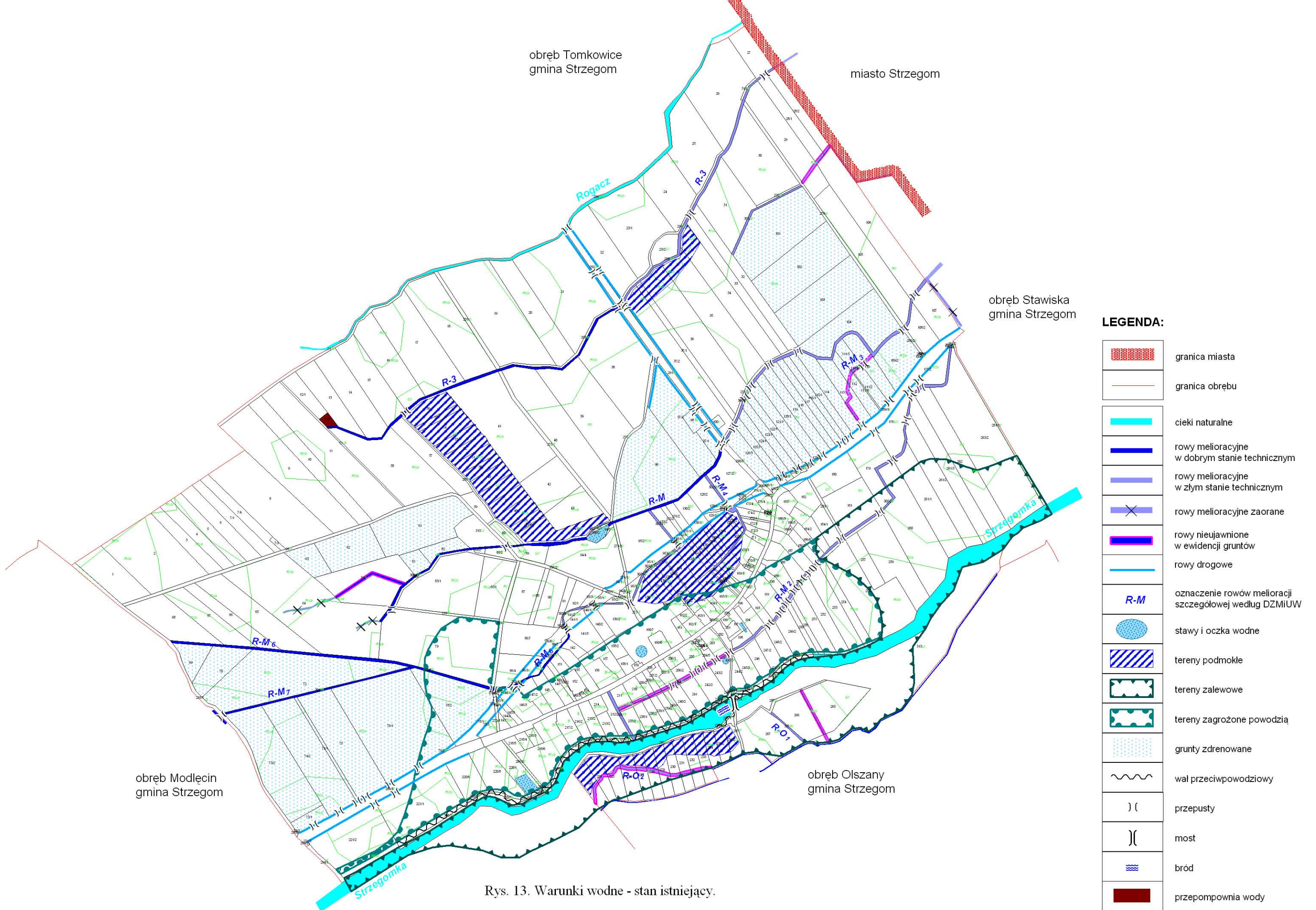
Ciekiem administrowanym przez Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu jest Rogacz stanowiący część północno – zachodniej granicy wsi z obrębem Tomkowice na odcinku 1,54 km. Rogacz jest na całej swej długości uregulowany.

Fot. 6: Ciek Rogacz.

Lp.	Numer działki ewidencyjnej	Długość odcinka rzeki/rowu melioracyjnego	Powierzchnia działki ewidencyjnej	Stan techniczny ciek/rowu	Właściciel/ Władający	Rodzaj władania	Uwagi
		km	ha				
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Rowy melioracyjne występujące w terenie nie ujawnione w ewidencji gruntów							
1.	Rów w działkach nr 113, 112, 110	0.20	-	zły	osoba fizyczna	-	Oznaczenie urzędnika - RM ₃ dla działki 110
2.	Rów w działkach 29, 28/1, 28/2	0.14	-	zły	osoba fizyczna	-	
3.	Rów w działkach nr 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233	0.43	-	zły	osoby fizyczne	-	Oznaczenie urzędnika - R0 ₂
4.	203, 204/5, 205, 209/1, 209/2, 210, 211	0.37	-	zły	osoby fizyczne	-	Oznaczenie urzędnika - RM ₂
5	Rów w działce nr 314	0.22	-	zły	LP PGL	-	
6	Rów w działce nr 265	0.15		zły	osoby fizyczne	-	
Ogółem		1.51	-				

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, 19.06.2013 r., inwentaryzacji terenowej (sierpień 2013r.), map ewidencji urządzeń melioracji podstawowych i szczegółowych (DZMiUW w Świdnicy).

Rys. 13. Warunki wodne - stan istniejący.

5.1.2. Melioracje szczegółowe.

W rejestrach Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych we Wrocławiu znajdują się urządzenia melioracji wodnych szczegółowych powiązane z ciekami Rogacz i Strzegomka. Z ciekami Rogacz powiązany jest rów R-3 o długości 1,92 km. Do rzeki Strzegomka przypisane są rowy: R-M, R-M₂, R-M₃, R-M₄, R-M₆, R-M₇, R-O₁, R-O₂ o łącznej długości 6,79 km. Nieujawniony w rejestrach DZMiUW we Wrocławiu jest rów dz. nr 301 i biegnący dalej przez działki nr 29, 28/1 i 28/2 do granicy miasta Strzegom.

Rowy melioracji szczegółowych ujawnione w ewidencji gruntów, jako wyodrębniony klasoużytek w działkach rolnych nr 64 i 169/2 mają długość 0,29 km. Długość rowów wykazanych w ewidencji gruntów, które faktycznie nie istnieją w terenie wynosi 0,24 km. Inwentaryzacja terenowa wykazała również istnienie rowów nieujętych na mapach ewidencji gruntów o łącznej długości 1,51 km.

Charakterystyka sieci melioracyjnej na terenie wsi Granica przedstawiona została w tabeli nr 15 i na rysunku nr 13.

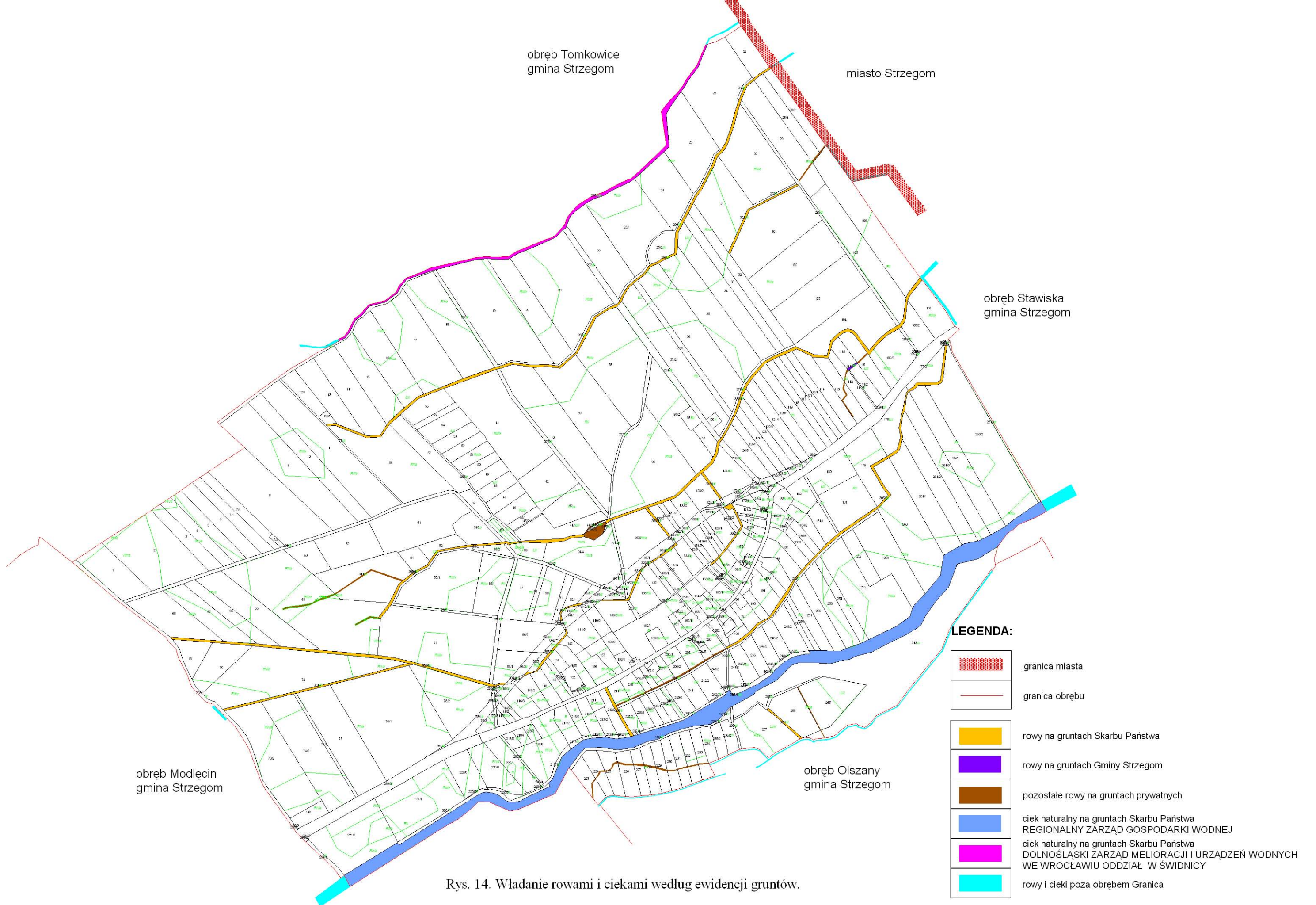
W celu uporządkowania stanu prawnego rowów melioracji wodnych szczegółowych konieczne będzie ich włączenie w granice obsługiwanych przez nie działek ewidencyjnych.

Część użytków rolnych wsi Granica jest uzbrojona w sieć drenarską. Grunty zdrenowane, o łącznej powierzchni 70,69 ha zlokalizowane są w czterech kompleksach na północ od drogi krajowej nr 5.

W granicach obrębu występuje 15,81 ha terenów podmokłych. Powstały one w wyniku zaorywania trwałych użytków zielonych, zaniedbań w konserwacji i utrzymaniu rowów odprowadzających nadmiar wód oraz częściowej dekapitalizacji przedwojennej sieci drenarskiej.

Fot. 7: Teren podmokły w północnej części obrębu.

Rys. 14. Władanie rowami i ciekami według ewidencji gruntów.

Na obszarze wsi występuje też pięć małych zbiorników wodnych. Ich łączna powierzchnia wynosi 0,38 ha.

Stan istniejącej gospodarki wodnej zamieszczono na rysunku nr 13, a władanie rowami i ciekami na rysunku nr 14.

5.1.3. Drogi transportu rolnego.

W obrębie Granica długość działek określonych w ewidencji gruntów, jako drogi wynosi 18,66 km, z czego faktycznie w terenie istnieje 17,23 km. 1,43 km dróg wykazanych w ewidencji gruntów o łącznej powierzchni 0,75 ha zostało zaoranych lub jest nieużytkowanych. Likwidacji uległo 7,7% długości sieci drogowej. Dane te uzyskano poprzez weryfikację terenową sieci dróg i graficzny pomiar długości sieci drogowej na mapach ewidencji gruntów. Obliczona w oparciu o te dane gęstość sieci drogowej w granicach obrębu liczona w stosunku do jego powierzchni ogólnej wynosi 4,94 km/100 ha i jest oceniana, jako wysoka.

Dróg o nawierzchni trwałej (bitumicznej) jest 5,26 km i stanowią one 28,2 % ogólnej długości dróg ujawnionych w ewidencji gruntów. W dobrym stanie technicznym jest droga krajowa nr 5 Wrocław – Jelenia Góra, droga powiatowa nr 2922D Granica – Tomkowice, droga powiatowa nr 2920D Olszany – Modłęcín – droga krajowa nr 5 oraz droga gminna nr 110733D Granica – Modłęcín. Droga gminna nr 110747D przebiegająca przez zabudowania jest w złym stanie technicznym.

Fot. 8: Droga powiatowa nr 2922D Granica – Tomkowice.

Charakterystyka istniejącej sieci drogowej na terenie obrębu Granica

Tabela 16

Lp.	Numer działki ewidencyjnej	Kategoria drogi	Długość odcinka drogi		Rodzaj nawierzchni	Stan techniczny drogi	Rodzaj zadrzewień przydrożnych	Funkcja drogi	Właściciel/Władający	Rodzaj własności/władania
			km	ha						
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Drogi ewidencyjne										
1.	76/2	droga krajowa nr 5	2.52	0.04	asfaltowa	dobry	-	Nowe Marzy (woj. kujawsko - pomorskie) - Lubawka (woj. dolnośląskie)	Skarb Państwa / Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	trwały zarząd
2.	78/1			0.43			-			
3.	86/3			0.27			-			
4.	86/6			0.30			-			
5.	93/1			0.14			-			
6.	94/1			0.16			-			
7.	95/1			0.47			-			
8.	120/2			0.01			-			
9.	121/2			0.02			-			
10.	122/2			0.03			-			
11.	123/2			0.05			-			
12.	124/2			0.05			-			
13.	125/2			0.06			-			
14.	126/1			0.11			-			
15.	127/1			0.18			zadrzewienia rzędowe wzdłuż boiska			
16.	128/1			0.05			-			
17.	129/1			0.09			-			
18.	130/1			0.16			-			
19.	131/1			0.06			-			
20.	132/1			0.03			-			
21.	133/1			0.07			-			
22.	139/1			0.01			-			
23.	140/1			0.07			-			
24.	141/1			0.20			-			
25.	144/1			0.02			-			
26.	145/1			0.04			-			
27.	146/1			0.12			-			
28.	147/1			0.02			pojedyncze drzewa			
29.	175/1			0.04			-			
30.	176/1			0.07			-			
31.	185/1			0.04			-			
32.	270/1			0.04			-			
33.	272/2			0.05			-			
34.	274/1			0.03			-			
35.	281/2			0.01			-			
36.	289/1			2.08			pojedyncze drzewa, grupa drzew			
37.	289/3			1.91			pojedyncze drzewa, grupa drzew			
38.	290/1			0.08			-			
39.	290/2			0.01			-			

Lp.	Numer działki ewidencyjnej	Kategoria drogi	Długość odcinka drogi	Powierzchnia odcinka drogi	Rodzaj nawierzchni	Stan techniczny drogi	Rodzaj zadrzewień przydrożnych	Funkcja drogi	Właściciel/Władający	Rodzaj własności/władania
			km	ha						
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
40.	293/2			0.01			-			
41.	294/2			0.02			-			
42.	302/1			0.05			-			
43.	303/1			0.03			-			
44.	303/2			0.02			-			
45.	303/3			0.03			-			
46.	303/4			0.02			-			
47.	303/5			0.01			-			
48.	305/1			0.0037			-			
Razem			2.52	7.82						
1.	290/3	droga powiatowa nr 2922D	0.15	0.32	asfaltowa	dobry	zadrzewienia rzędowe wzdłuż boiska	połączenie Granica - Tomkowice	Powiat Świdnicki/Służba Drogowa Powiatu Świdnickiego	trwały zarząd
2.	291		0.51	0.88			-			
3.	292		0.27	0.47			-			
4.	294/1	droga powiatowa nr 2920D	0.16	0.17	asfaltowa	dobry	-	połączenie Olszany - Modłęcina	Powiat Świdnicki/Służba Drogowa Powiatu Świdnickiego	trwały zarząd
Razem			1.09	1.84						
1.	289/2	droga gminna nr 110747D	1.25	2.37	asfaltowa	zły	pojedyncze drzewa	droga przez zabudowania	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	gospodarowanie zasobem nieruchomości SP oraz gminnymi
2.	295/2	droga gminna nr 110733D	0.22	0.13	asfaltowa	dobry	-	dojazd do zabudowań mieszkalnych i gospodarczych		
3.	297		0.13	0.06	asfaltowa	dobry	-	-		
Razem			1.60	2.56						
1.	71		0.81	0.39	gruntowa-darń	zły	-	dojazd do pól uprawnych		
2.	77		0.52	0.31	gruntowa-darń	zły	-	dojazd do ujęcia wody oraz do pól uprawnych,		
3.	99		0.87	1.36	gruntowa	dobry	-	dojazd do pól uprawnych		
			0.39		gruntowa-darń	zły				
4.	111/3		0.14	0.06	gruntowa-darń	zły	-	dojazd do pól uprawnych		
5.	185/2		0.31	0.31	utwardzona - tłuczeń	zły	-	dojazd do zabudowań mieszkaniowych i gospodarczych i pól uprawnych		
6.	185/3		0.04	0.02	utwardzona - tłuczeń	dobry	-	dojazd do zabudowań mieszkaniowych i gospodarczych		
7.	219		0.32	0.22	gruntowa-darń	zły	-	dojazd do pól uprawnych oraz do gruntów PGL LP		
8.	222		0.14	0.06	-	zaorana	-	-		
9.	268		0.44	0.21	gruntowa-darń	zły	pojedyncze drzewa	dojazd do pól uprawnych		
10.	269		0.38	0.39	gruntowa-darń	zły	-	dojazd do zabudowań mieszkaniowych i gospodarczych i pól uprawnych		
11.	270/2		0.02	0.01	gruntowa	zły	-	dojazd do pól uprawnych		
12.	270/3		0.06	0.04	gruntowa	zły	-	dojazd do pól uprawnych		
13.	271		0.07	0.04	gruntowa	zły	-	dojazd do zabudowań mieszkaniowych i gospodarczych		
14.	272/1		0.15	0.10	gruntowa	dobry	-	dojazd do pól uprawnych		
			0.11		-	nieużytkowana	-	-		
15.	273	0.06	0.04	utwardzona - tłuczeń	dobry	-	dojazd do zabudowań mieszkaniowych i gospodarczych			
16.	274/2	0.05	0.04	gruntowa	nieużytkowana	-	-			

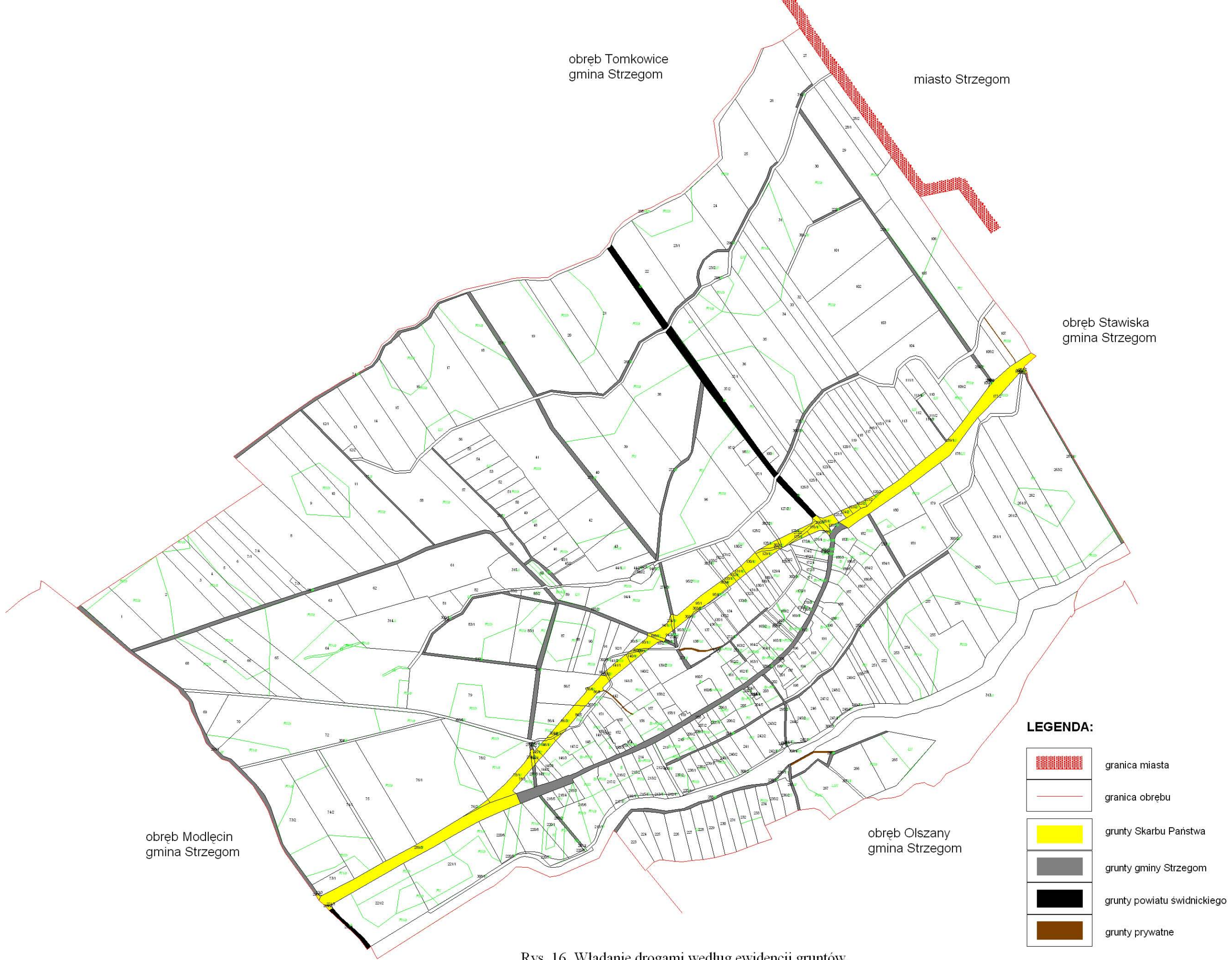
Tabela 16

Lp.	Numer działki ewidencyjnej	Kategoria drogi	Długość odcinka drogi	Powierzchnia odcinka drogi	Rodzaj nawierzchni	Stan techniczny drogi	Rodzaj zadrzewień przydrożnych	Funkcja drogi	Właściciel/Władający	Rodzaj własności/władania
			km	ha						
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
17.	274/3	droga wewnętrzna	0.15	0.11	gruntowa	zły	-	dojazd do pól uprawnych	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	gospodarowanie zasobem nieruchomości SP oraz gminnymi
18.	275		0.54	0.42	gruntowa	zły	-	dojazd do pól uprawnych		
19.	276		0.34	0.27	gruntowa	zły	-	dojazd do pól uprawnych		
20.	277		0.53	0.26	gruntowa	zły	pojedyncze drzewa	dojazd do pól uprawnych		
21.	278		0.37	0.15	gruntowa	zły	zadrzewienia rzędowe	dojazd do pól uprawnych		
22.	279		0.63	0.39	gruntowa-darń	dobry	-	dojazd do pól uprawnych		
			0.3	0.25	-	zaorany	-	-		
23.	280/1		0.01	0.0043	gruntowa	dobry	-	dojazd do pól uprawnych		
24.	280/2		0.09	0.09	gruntowa	dobry	-	dojazd do pól uprawnych		
25.	281/1		0.55	0.21	gruntowa-darń	zły	-	dojazd do pól uprawnych		
26.	282		0.62	0.36	gruntowa	zły	-	dojazd do pól uprawnych		
27.	283		0.2	0.1	gruntowa	dobry	zadrzewienia rzędowe	dojazd do pól uprawnych		
28.	284		0.37	0.18	gruntowa	zły	pojedyncze drzewa	dojazd do pól uprawnych		
29.	285		0.55	0.21	gruntowa-darń	zły	-	dojazd do pól uprawnych		
30.	286/2		0.18	0.1	utwardzona - tłuczeń	dobry	-	dojazd do pól uprawnych		
31.	287		0.17	0.06	gruntowa	zły	-	dojazd do pól uprawnych		
			0.16	0.09	-	zarośnięty	-	-		
32.	288		0.54	0.28	utwardzona - tłuczeń	dobry	zadrzewienia rzędowe	dojazd do pól uprawnych		
33.	293/1		1.07	0.97	gruntowa	zły	-	dojazd do pól uprawnych		
34.	296		0.42	0.20	gruntowa	zły	zadrzewienia rzędowe	dojazd do pól uprawnych		
			0.15	0.07	-	zaorany	-	-		
35.	309	0.44	0.17	-	zaorany	-	-			
36.	310	0.08	0.02	-	zaorany	zadrzewienia rzędowe	-			
37.	166/1	0.05	0.05	asfaltowa	dobry	-	dojazd do pól uprawnych			
		0.06		gruntowa	dobry					
Razem			13.45	8.66						
Pozostałe grunty użytkowane jako drogi										
1.	droga w działce 313	-	0.12	-	gruntowa	zły	-	dojazd do pól uprawnych	PGL LP	trwały zarząd
2.	droga w działce 86/8, 142, 156	-	0.1	-	gruntowa	dobry	-	dojazd do zabudowań mieszkaniowych i gospodarczych	osoba fizyczna	-
3.	droga w działce 137, 138	-	0.12	-	gruntowa	zły	-	dojazd do pól uprawnych	osoba fizyczna	-
4.	droga w działce 23/2	-	0.12	-	gruntowa	zły	-	dojazd do pól uprawnych	osoba fizyczna	-
5.	droga w działce 107	-	0.15	-	gruntowa	dobry	-	dojazd do pól uprawnych	osoba fizyczna	-
Razem			0.61	-						
Ogółem			19.27	20.88						

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 19.06.2013 r. oraz inwentaryzacji terenowej (sierpień - 2013 r.)

Rys. 15. Sieć drogowa - stan istniejący.

Rys. 16. Władanie drogami według ewidencji gruntów.

Stwierdzono, że 1,13 km (6,0 %) dróg posiada nawierzchnię utwardzoną, z czego 0,82 km jest w dobrym stanie technicznym. Pozostałe drogi mają nawierzchnię gruntową nieutwardzoną.

Ogólnie jakość sieci dróg transportu rolnego obrębu Granica ocenić można jako dobrą. Ponad 1/3 dróg ma nawierzchnię trwałą, bitumiczną lub utwardzoną.

Oprócz dróg, dla których wydzielone są działki ewidencyjne w terenie stwierdzono również drogi wyjeżdżone o długości 0,61 km zlokalizowane na działkach należących do PGL LP Nadleśnictwa w Jaworze oraz osób fizycznych. Stanowią one udogodnienia dojazdu do działek rolnych.

Istniejącą sieć dróg transportu rolnego przedstawiono na rysunku nr 15, władanie drogami na rysunku nr 16, a ich charakterystykę w tabeli nr 16.

5.2. Infrastruktura techniczna wsi.

Po powodzi w 1997 r., która spowodowała zniszczenie i zanieczyszczenie studni przydomowych we wsi Granica została wybudowana sieć wodociągowa. Sieć rozdzielcza wsi włączona jest do magistrali wodociągowej Ø 400 biegnącej z ujęcia wody w Olszanach do Strzegomia.

Wieś posiada również kanalizację sanitarną wybudowaną w latach 2012 – 2013 przy współudziale środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Ścieki poprzez przepompownię tłoczone są do oczyszczalni w Strzegomiu. Kanalizacja deszczowa zrealizowana jest fragmentarycznie. Wpusty uliczne kanalizacji odbierają wodę deszczową tam, gdzie są wybudowane chodniki.

Całość wsi jest zelektryfikowana. Stan sieci energetycznej jest dobry i istnieje możliwość przyłączenia nowych odbiorców. Stacja transformatorowa należąca do TAURON DYSTRYBUCJA S.A. znajduje się na działce nr 160/3 i jest wydzielona geodezyjnie.

Granica nie posiada przewodowej sieci gazowej. Istnieje możliwość podłączenia w przyszłości wybudowanej sieci rozdzielczej do przebiegającego w północno – wschodniej części wsi gazociągu średniego ciśnienia DN 250.

5.3. Infrastruktura społeczna wsi.

Na terenie wsi Granica nie ma obiektów administracji publicznej. Siedziba władz administracyjnych gminy oraz innych jednostek obsługujących mieszkańców wsi mieszczą się w Strzegomiu lub Świdnicy.

Fot. 9: Plac zabaw.

W Granicy jest nowa świetlica wiejska wybudowana w roku 2011 współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (działki ewidencyjne nr 170/5, 170/6 i 170/3 o łącznej powierzchni 0,11 ha) oraz plac zabaw dla dzieci (działka ewidencyjna nr 204/7 o powierzchni 0,04 ha), który wymaga jednak doposażenia. Według uzyskanych w trakcie konsultacji społecznych informacji zakres działalności świetlicy mógłby być rozszerzony po jej rozbudowie.

W 1999 we wsi wybudowano budynek Ochotniczej Straży Pożarnej z garażem, zapleczem socjalno – sanitarnym i pomieszczeniem dla strażaków (działka ewidencyjna nr 204 o powierzchni 0,04 ha).

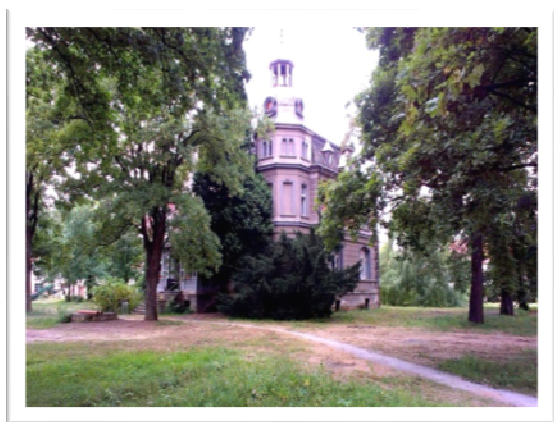
Fot. 10: Budynek OSP w Granicy.

Na północ od zabudowań wsi, za drogą krajową nr 5 znajduje się pełnowymiarowe boisko piłkarskie (działka ewidencyjna nr 127/2 o powierzchni 1.11 ha). Wymaga ono remontu oraz zabezpieczenia od drogi o bardzo dużym natężeniu ruchu, a także wyposażenia w niezbędne zaplecze (szatnie, toalety, parkingi).

Opiekę medyczną mieszkańcom wsi zapewnia sieć opieki zdrowotnej i pogotowie ratunkowe w Strzegomiu. Również do Strzegomia dowożone są zorganizowanym przez gminę transportem (autobusem szkolnym) dzieci i młodzież uczęszczająca do szkoły podstawowej i gimnazjum.

5.4. Infrastruktura turystyczna i atrakcje turystyczne.

We wsi Granica brak jest miejsc noclegowych i jednostek obsługi ruchu turystycznego. Atrakcją architektoniczną wsi jest zespół folwarczny z murowanym pałacem z 1908 r. Oprócz pałacu do wykazu zabytków nieruchomości gminy Strzegom wpisane są charakterystyczne i typowe dla zabudowy wsi obiekty: domy mieszkalne nr 16, 33 (obecnie nieużytkowany), 41 i 47, domy mieszkalno – gospodarcze nr 8, 19, 30, stodoła w zespole folwarcznym i budynek gospodarczy (nr 37). Za obszar chroniony uznany został historyczny układ ruralistyczny.

Fot. 11: Zabytkowy pałac.

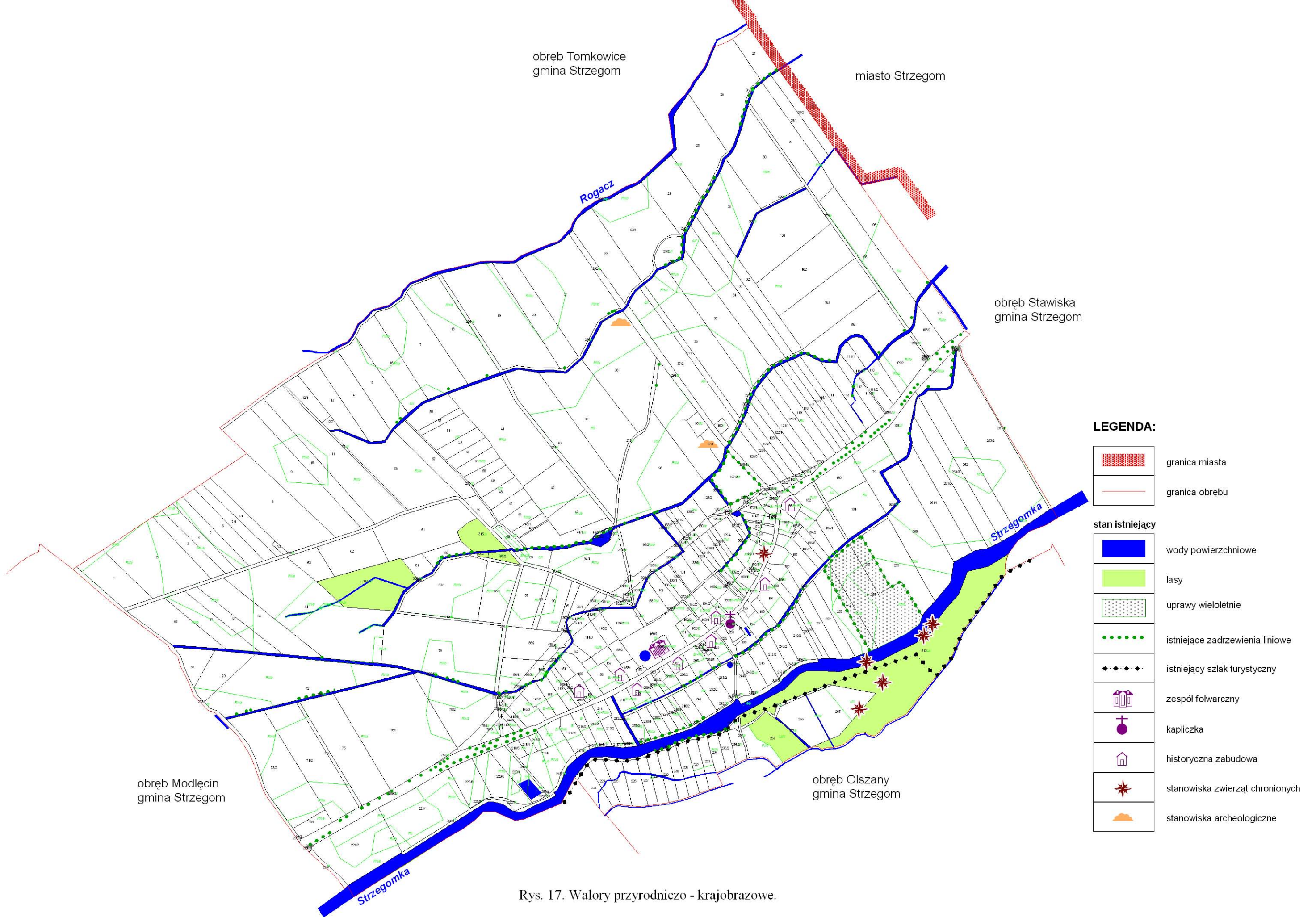

Fot. 12: Charakterystyczna zabudowa wpisana do wykazu zabytków - Granica 30.

W zainteresowaniu Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu znajdują się 3 stanowiska archeologiczne w tym jedno o nieokreślonej lokalizacji oraz obszar obserwacji archeologicznej.

Wzdłuż rzeki Strzegomka prowadzi żółto – niebieski Szlak Ułanów Legii Nadwiślańskiej rozpoczynający się w Dobromierzu.

Walory przyrodniczo – krajobrazowe oraz turystyczne wsi zamieszczono na rysunku nr 17.

Rys. 17. Walory przyrodniczo - krajobrazowe.

6. ISTNIEJĄCE I PLANOWANE ZAGOSPODAROWANIE WSI WYNIKAJCE Z DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH

Wieś Granica posiada obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr 80/04 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 18.10.2004 r.) oraz objęta jest ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzegom (Uchwała Nr 67/12 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 10.09.2012 r.).

Studium i plan miejscowy przewidują dla wsi rozwój terenów budowlanych. Są to przede wszystkim tereny zabudowy mieszkalno – usługowej, zlokalizowane po obu stronach drogi gminnej działka nr 289/2. Przy zachodnim węźle drogowym (na wydzielonych działkach) wyznaczono tereny usług oraz tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej lub bliźniaczej. Obszar zespołu pałacowo – folwarcznego, byłego ośrodka produkcji rolnej, objęty strefą „B” ochrony konserwatorskiej, określono jako teren obsługi produkcyjnej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich, a także jako teren zabudowy mieszkaniowo – usługowej.

Na obszarze wsi wyznaczono również stanowiska i obszary ochrony archeologicznej. Obiekty te należy wyłączyć spod ewentualnego zalesienia.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego dolinę rzeki Strzegomki zaliczono do rzeczno-korytarza ekologicznego o znaczeniu ponad lokalnym i wymagającym ochrony.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego znajdują się następujące zapisy dotyczące dróg:

- droga krajowa nr 5 (KD(GP))1 – szerokość w liniach rozgraniczających 30 m, docelowo 45 m,
- drogi powiatowe nr 2920D i 2922D (KD(L)) – szerokość w liniach rozgraniczających 15 – 20 m,
- drogi dojazdowe gminne nr 110747D (3 KD(D)) – szerokość w liniach rozgraniczających 10 – 12 m,
- drogi wewnętrzne wśród istniejącej i projektowanej zabudowy – szerokość w liniach rozgraniczających:
 - dla ruchu jednokierunkowego – min. 5 m,
 - dla ruchu dwukierunkowego – min. 8 m,
- istniejące i nowo wydzielane drogi gospodarcze transportu rolnego w terenach zieleni izolacyjnej oraz użytków rolnych – szerokość w liniach rozgraniczających 5 – 8 m.

Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu złożyła informację, że nie przewiduje na terenie obrębu Granica żadnych inwestycji. Informację o podobnej treści złożyła również Służba Drogowa Powiatu Świdnickiego z siedzibą w Jaworzynie Śląskiej.

Informacje o braku planowanych inwestycji przekazały także:

- DZMiUW we Wrocławiu, Oddział w Świdnicy,
- RZGW we Wrocławiu, Oddział w Legnicy.

W związku z ograniczeniem w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego szerokości pasa dróg gospodarczych transportu rolnego w terenach użytków rolnych do **5 – 8 m**, co jest wielkością ograniczającą możliwość ich przebudowy i modernizacji, wskazana byłaby jego aktualizacja przewidująca szerokości w granicach **12 metrów**.

Dane ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzegom oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Granica zamieszczono na rysunku nr 18.

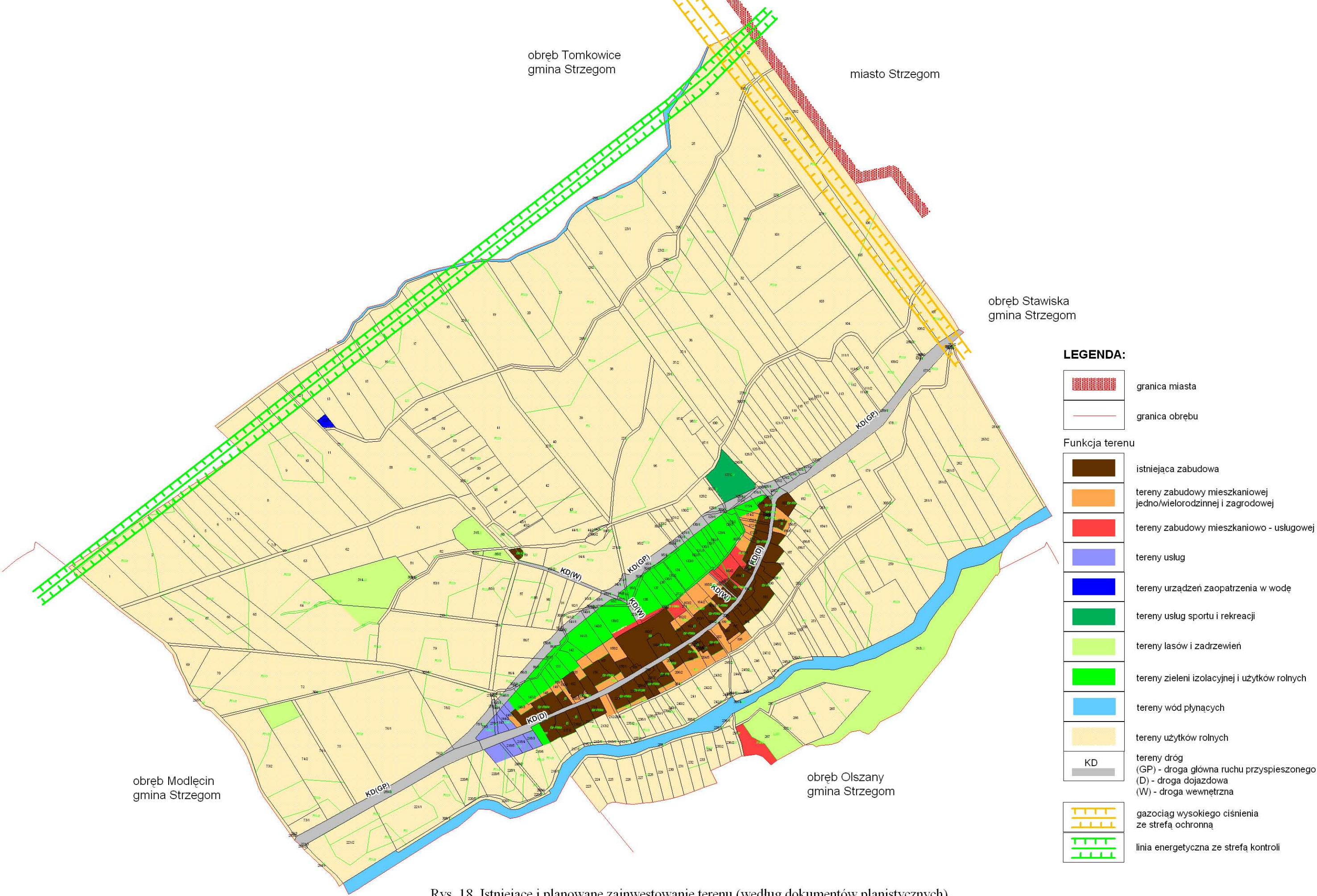
Wieś posiada również opracowany w 2008 roku Plan odnowy miejscowości. Część zapisanych w nim inwestycji została już zrealizowana a najważniejsze z nich to:

- wybudowana w latach 2012 – 2013 (przy udziale środków NFOŚiGW) kanalizacja sanitarna,
- zbudowana w 2011 roku (przy udziale środków UE) świetlica wiejska.

Fot. 13: Świetlica wiejska.

Jednak wiele zadań nadal oczkuje na realizację. Te najistotniejsze, wynikające z Planu odnowy miejscowości jak i z konsultacji przeprowadzonych z mieszkańcami wsi wykazano w ustaleniach projektu urządzeniowo – rolnego wsi w rozdziale 5 „Potrzeby w zakresie odnowy wsi”.

Rys. 18. Istniejące i planowane zainwestowanie terenu (według dokumentów planistycznych).

7. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON WSI I ROLNICTWA

Analiza SWOT

MOCNE STRONY:	SŁABE STRONY:
<ul style="list-style-type: none"> - Granica ma dobre warunki klimatyczne i glebowe do prowadzenia produkcji rolniczej. Wskaźnik bonitacji gleb wynosi 78,7 pkt, - korzystne ukształtowanie terenu (tereny równinne), - dobre zaopatrzenia rolnictwa w wodę (cieki Strzegomka i Rogacz), - dobre skomunikowanie (droga krajowa nr 5 i drogi powiatowe nr 2922 oraz 2920), - duży udział użytków rolnych w powierzchni obrębu (84,0%), w tym głównie gruntów ornych (76,7%), - praktycznie brak gruntów odłogowanych, - struktura zasiewów dostosowana do wymagań fitosanitarnych (zboża nie przekraczają 2/3 powierzchni zasiewów, duży udział rzepaku i buraków cukrowych), - specjalistyczne uprawy warzyw i owoców, - gospodarstwa rolne są dobrze wyposażone w sprzęt rolniczy, - wieś jest w pełni zwodociągowana, - wieś posiada kanalizację sanitarną, - we wsi na gruntach gminnych znajduje się nowo wybudowana świetlica, plac zabaw, boisko sportowe, OSP, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak produkcji zwierzęcej, - niezagospodarowane lub zaorane użytki zielone, - duża ilość drobnych gospodarstw (66% liczby gospodarstw znajduje się w przedziale obszarowym 1,00 – 4,99 ha) - niekorzystny rozłóg i rozdrobnienie gospodarstw największych, - występowanie różniczan z miejscowości Tomkowice i Godzieszówek, - brak gruntów ANR, a w konsekwencji brak możliwości pozyskania gruntów Skarbu Państwa na powiększenie gospodarstw i na cele publiczne, - zły stan dróg dojazdowych do pól, - część działek nie posiada dostępu do dróg oraz kształtu dogodnego do uprawy, - brak zainteresowania agroturystyką, - brak odnowionej ewidencji gruntów oraz rozbieżności pomiędzy użytkowaniem w terenie a stanem w ewidencji gruntów, - za mały budynek świetlicy wiejskiej, - boisko sportowe w złym stanie technicznym i bez zaplecza socjalnego,

<ul style="list-style-type: none"> - dbałość o estetykę zabudowy. - znacząca liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym. - wieś posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego oraz plan odnowy miejscowości - aktywna Spółka Wodna w gminie, - wieś bezpieczna i dobrze oświetlona, - we wsi znajduje się sklep spożywczy, - bliskie sąsiedztwo ośrodków miejskich (Strzegom, Wałbrzych, Świdnica), - zarejestrowane stowarzyszenie skupiające mieszkańców wsi, którego celem jest działanie na rzecz młodzieży, prowadzenie świetlicy oraz działalność kulturalna i sportowa 	<ul style="list-style-type: none"> - zespół pałacowo – folwarczny w złym stanie technicznym.
<i>SZANSE:</i>	<i>ZAGROŻENIA:</i>
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość skorzystania ze środków zewnętrznych na odnowę ewidencji gruntów, postępowanie scaleniowe, budowę dróg, odnowę wsi oraz dofinansowanie innych programów, - rozszerzenie działalności świetlicy po rozbudowie - dobra współpraca Urzędu Miasta i Gminy, Starostwa Powiatowego, Urzędu Marszałkowskiego i mieszkańców wsi, - współpraca mieszkańców wsi Granica, Godziszówek i Tomkowice, jako zwiększenie szansy na pozyskanie środków unijnych, - scalenie gruntów przeprowadzone 	<ul style="list-style-type: none"> - brak miejsc pracy (głównie dla kobiet) w gminie i miejscowościach ościennych, - narastające rozdrobnienie gospodarstw rolnych i szachownicy gruntów, - zmniejszenie się liczby ludności, wyjazdy młodzieży, starzenie się wsi, - zagrożenie powodziowe ze strony rzeki Strzegomka, - wolniejsze tempo przekształceń rolniczej przestrzeni produkcyjnej w przypadku niewykorzystania możliwości, jakie dają fundusze unijne na realizację zabiegów

<p>jednocześnie z Tomkowicami i Godzieszówkiem, umożliwiające uporządkowanie kwestii różniczan,</p> <ul style="list-style-type: none"> - powiększanie powierzchni gospodarstw poprzez obrót cywilno – prawny lub dzierżawy, - bliskość rynków zbytu i zaopatrzenia (Strzegom, Świdnica, Wałbrzych), - wzrost zainteresowania zdrową żywnością (uprawa warzyw i owoców), - wykorzystanie warunków wodnych do produkcji rybackiej, - rozwój prywatnej przedsiębiorczości poprzez bliskie położenie kopalni granitu. - przyjęcie projektu urzędniowo – rolnego jako planu rzeczowego oraz podjęcie przez Gminę działań w celu zabezpieczenia środków na jego realizację, - dostosowanie zapisów mpzp dotyczących szerokości dróg transportu rolnego do wymagań niezbędnych przy ich przebudowie. 	<p>urzędniowo – rolnych,</p>
--	------------------------------

8. OCENA MATERIAŁÓW GEODEZYJNO – KARTOGRAFICZNYCH

Analizę materiałów geodezyjnych i kartograficznych pod kątem ich przydatności do scalenia przeprowadzono na podstawie wywiadu wykonanego w Powiatowym Biurze Geodezji i Katastru w Świdnicy.

1. Na obszarze Granicy znajduje się 14 punktów dawnej osnowy klasy III trwale zastabilizowanej (6 punktów założono 1998 r. pozostałe w 1986 r.). Osnowę założono według instrukcji G-1. Błąd położenia w/w punktów osnowy mieści się w wartościach dopuszczalnych dla odpowiedniej klasy osnowy i spełnia aktualne kryteria dokładnościowe. Układ współrzędnych „2000”. Na obiekcie, w zasięgu terenów

zabudowanych i pomierzonych tras, założono w układzie „1965” 60 punktów osnowy pomiarowej trwale stabilizowanej, które aktualnie nie spełniają kryteriów dokładnościowych. Stan stabilizacji osnowy szczegółowej i pomiarowej wymaga zweryfikowania. Planowane jest zagęszczenie osnowy szczegółowej 3 klasy na obszarze całego powiatu świdnickiego w roku 2014.

2. Sieć reperów 3 klasy, założona według wcześniej obowiązujących standardów, obejmuje 2 punkty zlokalizowane we wsi Granica. Stan stabilizacji reperów jest dobry.
3. Na tereny zurbanizowane w 1997 r. założono 5 arkuszy mapy zasadniczej w skali 1:1000 (arkusze: 462.142.244, 462.144.041, 462.144.042, 462.144.043, 462.144.041). Mapy sporządzone w kroju „1965” założone bez dochodzenia stanu władania podlegają bieżącej aktualizacji. Nie posiadają pełnej treści, są kartometryczne. Nie są do wykorzystania przy wznowieniu granic działek w obszarze zabudowanym. Oprócz mapy zasadniczej w zasobach PBGiK w Świdnicy znajdują się 3 mapy jednostkowe oraz 7 map tras obejmujące fragmenty obszaru wsi.
4. Obręb posiada ustaloną granicę z miastem Strzegom, dla którego w 1982 roku przeprowadzono odnowienie operatu ewidencji gruntów, ale punkty graniczne wymagają kontrolnego pomiaru. W 1973 r. w sąsiednim obrębie Tomkowice zostało przeprowadzone scalenie gruntów. Pomiar obszaru scalenia i wyznaczenia projektu scalenia wykonane zostało metodą ortogonalną w oparciu o osnowę założoną w układzie lokalnym. W latach późniejszych 29 punktów tej osnowy zostało przeliczonych na układ państwowy „1965”. Materiał ten będzie wykorzystany do wznowienia zewnętrznych granic obrębu. Brak jest pomiaru dla pozostałych granic obrębu.
5. Ewidencję gruntów założono w oparciu o pomiar stanu posiadania i gleboznawczą klasyfikację gruntów wykonaną w 1963 r. Obręb nie był poddany wymianie, scaleniu gruntów, ani modernizacji ewidencji gruntów. Ewidencję budynków założono w 2013 r. na podstawie wektoryzacji map zasadniczych.

Część opisowa i graficzna ewidencji gruntów prowadzona jest w systemie TURBO – EWID, gdzie rejestr i mapa są zintegrowane, jednak według informacji PBGiK istnieją między nimi rozbieżności. Baza ewidencji gruntów podlega bieżącej aktualizacji. Numeryczna mapa ewidencji gruntów została wykonana na podstawie digitalizacji analogowej mapy uzupełnionej jednostkowymi pomiarami granic.

Zgromadzony na obiekcie zasób geodezyjny i kartograficzny nie spełnia wymogów dokładności, kompletności i aktualności niezbędnych do rozpoczęcia scalenia gruntów.

Mając powyższe na uwadze, przed przystąpieniem do scalenia konieczne będzie wykonanie modernizacji operatu ewidencji gruntów lub wykonanie pomiarów geodezyjnych w zakresie niezbędnym do opracowania projektu scalenia, których celem będzie:

- Ocena stanu stabilizacji w terenie dawnej osnowy III klasy i jej kontrolny pomiar,
- kontrola w terenie stanu stabilizacji osnowy pomiarowej, ewentualnie jej zagęszczenie, pomiar, wyrównanie sieci i obliczenie współrzędnych w układzie "2000",
- wznowienie zewnętrznych granic obrębu wsi Granica z wykorzystaniem operatu odnowienia ewidencji miasta Strzegom i jej kontrolny pomiar,
- ustalenie pozostałych odcinków granicy obrębu w tym cieku naturalnego Strzegomka,
- wznowienie granic drogi krajowej nr 5.
- ustalenie granic działek w terenach zabudowanych z kontrolnym pomiarem budynków położonych w bezpośrednim sąsiedztwie granic, ustalenie granic dróg powiatowych, wznowienie granic działek LP PGL i ich pomiar.
- kontrolę terenową zmienionych użytków, ich pomiar i gleboznawczą klasyfikację,
- badanie ksiąg wieczystych prowadzonych przez V Wydział Sądu Rejonowego w Świdnicy,

Ponadto niezbędne będzie uporządkowanie stanów prawnych własności przez ujawnienie między innymi postępowań spadkowych w księgach wieczystych.

USTALENIA PROJEKTU URZĄDZENIOWO – ROLNEGO WSI

1. OCHRONA ŚRODOWISKA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU ROLNICZEGO

1.1. Walory przyrodniczo – krajobrazowe proponowane do ochrony.

Wieś Granica nie posiada sporządzonej inwentaryzacji przyrodniczej, w której wyznaczone zostałyby obszary planowane do objęcia ochroną prawną. Nie uzyskano też informacji na temat nowych planowanych obszarów ochrony przyrody.

Walorem krajobrazowym wsi jest dolina rzeki Strzegomka. Obszary położone przy rzece są bardzo malownicze i jest to miejsce, gdzie możliwe jest stworzenie kompleksu rekreacyjnego. Plan urządzeniowo – rolny gminy Strzegom oraz Plan odnowy miejscowości przewidują możliwość spiętrzenia wody wybudowania zbiornika wodnego wraz z infrastrukturą sportowo – rekreacyjną. Zamierzenie te nie kolidują z planami i programami Regionalnej Dyrekcji Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. Wymagają jednak od władz gminy pozyskania odpowiednio dużych środków na opracowanie dokumentacji, wykup gruntów oraz zrealizowanie inwestycji.

W przyszłości krajobraz wsi kształtowany będzie głównie przez rozrastanie się zabudowy mieszkaniowej. Dla utrzymania przyrodniczej równowagi zaleca się zachowanie krajobrazu kulturowego na obszarach nieprzewidzianych do przekształceń oraz utrzymanie dotychczasowej rolniczej produkcji polowej z możliwością rozwoju upraw warzyw i owoców miękkich (np. malin). Powinny zostać zachowane, mocno już ograniczone, kompleksy użytków zielonych. Bezwzględnie utrzymać należy oraz uzupełniać istniejące zadrzewienia.

Należy przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczych zasobów wsi i w oparciu o jej wyniki podjąć starania o prawną ochronę wskazanych obiektów.

1.2. Zalesienia gruntów.

Wysoka jakość gleb (tylko 1,24 ha gruntów ornycy klas V i VI i wskaźnik bonitacji gleb wynoszący 78,7) oraz bardzo dobre warunki agroklimatyczne powodują, że na obszarze wsi Granica nie wskazuje się terenów do zalesienia.

1.3. Zadrzewienia.

Proponuje się zachowanie i w miarę możliwości uzupełnienie, istniejących zadrzewień przy drodze krajowej nr 5, wokół boiska sportowego, przy rowach melioracyjnych nr R-M i R-M₇ oraz zachowanie istniejących zadrzewień przy drogach transportu rolnego nr 2, 4 i 5.

Przy uzupełnianiu istniejących pasów zieleni kompensujących wycinki w ramach prowadzonych inwestycji drogowych lub melioracyjnych, zgodnie z wytycznymi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu należy stosować rodzime gatunki drzew i krzewów.

Oprócz uzupełnień zadrzewień rzędowych zaplanowano również zadrzewienia powierzchniowe zajmujące 0,01 ha na działce ewidencyjnej nr 58 pomiędzy istniejącym rowem (działka nr 299) a przebudowywaną drogą nr 3.

Lokalizację istniejących i wskazanych do zachowania zadrzewień przydrożnych oraz przy rowach melioracyjnych zamieszczono na mapie projektu oraz na rysunku nr 22.

Na wniosek mieszkańców wsi wyrażony w trakcie zebrania wiejskiego w dniu 31.03.2014 r. z projektu urzędniowo – rolnego usunięto planowane zadrzewienia wzdłuż dróg transportu rolnego nr 3, 6 i 8.

1.4. Zabiegi przeciwoerozyjne, rekultywacje gruntów.

Zabiegami przeciw erozji wietrznej przewidzianymi do realizacji jest zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień przydrożnych omówionych w rozdziale 1.3. Do eliminowania tego zjawiska należy wykorzystać również zabiegi agrotechniczne ograniczające pozostawanie gleby bez okrywy roślinnej (uprawa ozimin, sianie poplonów ozimych). Wpływ na zmniejszenie erozji wietrznej mają też istniejące zadrzewienia przydrożne i wzdłuż rowów melioracyjnych.

We wsi Granica nie występują nieużytki wymagające rekultywacji. Rekultywacji podlegać będą niektóre drogi planowane do likwidacji w trakcie ewentualnego scalenia gruntów. Są to działki: 185/3, 274/2, 274/3, 269 (cz.), 285, 277, 137 i 138 wskazane na mapie projektu. Ich zakres zostanie określony na etapie przygotowania przetargu na wykonanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej dla zadań z zakresu zagospodarowania poscaleniowego. Natomiast prace, które będą wykonane w ramach likwidowanych dróg zostaną określone w przedmiarze robót przez projektanta realizującego ww. dokumentację.

2. GOSPODARKA GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ

2.1. Wyłączenia gruntów z produkcji rolnej.

Na podstawie danych z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego sporządzono bilans gruntów w obrębie. Wynika z niego, że na cele inwestycyjne w obu tych dokumentach zarezerwowano łącznie 21,08 ha. W przypadku realizacji wszystkich zaplanowanych zamierzeń powierzchnia użytków rolnych w obrębie zmniejszy się o 21,03 ha (o 6,6%), a ich udział w powierzchni ogólnej obrębu o 5,6%. Wzrośnie zdecydowanie powierzchnia i udział

terenów zabudowanych z 12,86 ha do 33,94 ha i odpowiednio z 3,4% do 9,0% powierzchni ogólnej obrębu.

Zmiany w użytkowaniu gruntów przewidywane na podstawie opracowań planistycznych przedstawiono w tabeli nr 17.

Bilans gruntów według materiałów planistycznych

Tabela 17

Lp.	Rodzaj użytku	Stan aktualny		Stan docelowy				
		Powierzchnia użytku		wyłączenie na cele nierolnicze			Powierzchnia użytków po zmianach	
		ha	%	mpzp	studium	razem	ha	%
1.		3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Użytki rolne	316.56	84.0	16.47	4.56	21.03	295.53	78.4
2.	Grunty orne	289.00	76.7	11.69	4.01	15.70	273.30	72.5
3.	Łąki	18.85	5.0	0.37	-	0.37	18.48	4.9
4.	Pastwiska	8.18	2.2	4.06	0.37	4.43	3.75	1.0
5.	Sady	0.53	0.1	0.35	0.18	0.53	-	-
6.	Lasy	11.38	3.0	-	-	-	11.38	3.0
7.	Tereny zabudowane	12.86	3.4	-	-	-	33.94	9.0
8.	Drogi	20.77	5.5	-	-	-	20.77	5.5
9.	Wody	13.97	3.7	0.02	-	0.02	13.95	3.7
10.	Nieużytki	0.13	0.0	-	0.03	0.03	0.10	-
11.	Pozostałe grunty	1.69	0.4	-	-	-	1.69	0.4
Powierzchnia ogółem		377.36	100.0	16.49	4.59	21.08	377.36	100.0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mpzp oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

2.2. Zmiany w strukturze użytkowania gruntów.

W strukturze użytkowania gruntów nie powinny nastąpić w najbliższych latach istotne zmiany. Co prawda w opracowaniach planistycznych zarezerwowano na cele inwestycyjne we wsi 21,08 ha gruntów, ale uczyniono to z dużym zapasem i nie należy się spodziewać szybkiej ich zabudowy.

W związku z drastycznym ograniczeniem produkcji zwierzęcej w trakcie inwentaryzacji terenowej stwierdzono przekształcanie użytków zielonych na grunty orne. Do tej pory zaorano ok. 13 ha użytków zielonych. Bilans gruntów wskazuje, że proces ten będzie postępował, gdyż na cele inwestycyjne przewidziano 4,80 ha użytków zielonych.

2.3. Kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw.

Na kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw na terenie wsi Granica wpływać będzie wycofywanie się z produkcji rolniczej gospodarstw małych, których właściciele znajdują zatrudnienie poza rolnictwem oraz koncentracja produkcji w gospodarstwach większych, posiadających zdolność konkurencji na rynku ze względu na skalę produkcji i niskie koszty jednostkowe.

Zgodnie z ustaleniami wywiadu środowiskowego we wsi Granica jest 10 gospodarstw, które wiążą swoją przyszłość z rolnictwem. Z tej grupy pięć jest zainteresowanych

powiększeniem powierzchni gospodarstwa. Dla zaspokojenia ich zamiarów potrzeba około 150 ha użytków rolnych.

Ponieważ na terenie obrębu nie ma gruntów wchodzących w skład zasobu Agencji Nieruchomości Rolnych, powiększenie powierzchni gospodarstw może nastąpić głównie poprzez obrót cywilno prawny w formie kupna – sprzedaży lub wieloletnich umów dzierżawnych. Obecnie dzierżawami objętych jest około 77 ha (około 24% powierzchni użytków rolnych), z czego umowy dotyczące tylko 8,77 ha są zarejestrowane i uwidocznione w ewidencji gruntów. Wskazać należy, że około 10 ha dzierżawią gospodarstwa mające siedziby w innych miejscowościach. Należy się spodziewać, że w przyszłości dzierżawa gruntów będzie miała jeszcze większe znaczenie biorąc pod uwagę, że 128,99 ha gruntów (43,5% powierzchni gospodarstw) należy do gospodarstw o powierzchni poniżej 10 ha.

Możliwość poprawy struktury obszarowej może dać uregulowanie problemu tzw. różniczan. Grupa 21 rolników mających adresy poza obrębem posiada na terenie wsi Granica 90,89 ha gruntów, z tego 37,75 ha należy do gospodarstw prowadzących działalność w Tomkowicach i Godzieszówku. Próbę uregulowania tego stanu można podjąć w postępowaniu scaleniowym i dlatego proponuje się objąć jednym takim postępowaniem wszystkie trzy wsie.

Na zmianę struktury obszarowej nie będzie miał znaczącego wpływu obrót cywilno prawny w drodze kupna – sprzedaży. Rolnicy preferują obecnie system dzierżaw, co związane jest z obowiązującym systemem dopłat ze środków Unii Europejskiej. Wydaje się, że stanowią one dla małych gospodarstw swoistą formę „renty gruntowej” uzyskiwanej bez ponoszenia nakładów.

2.4. Dostosowanie kierunków produkcji rolniczej do warunków przyrodniczych.

Struktura zasiewów w gospodarstwach prowadzących produkcję roślinną na terenie wsi Granica kształtowana będzie głównie przez dwa czynniki:

- warunki przyrodnicze występujące na obszarze wsi,
- ceny na rynku płodów rolnych oraz jego organizacja.

Obecna struktura zasiewów jest dobrze dostosowana do warunków naturalnych. Zboża stanowią 55,5% powierzchni zasiewów, w tym głównie pszenica (52,4%). Udział zbóż posiada duży margines w stosunku do górnej granicy wynikającej ze względów fitosanitarnych (66% powierzchni zasiewów). Wskazać należy również na duży udział rzepaku (26,2% powierzchni zasiewów). Należy się spodziewać, że produkcja roślinna typu ogólnorolnego będzie stanowić nadal główny kierunek produkcji, zwłaszcza w gospodarstwach większych.

Gospodarstwa małe, dysponujące nadwyżką siły żywej w stosunku do powierzchni, winne ukierunkować się na intensywną produkcję warzyw w uprawie polowej i owoców miękkich. W chwili obecnej prowadzona już jest uprawa polowa ogórków, kapusty, patisona, cukinii, marchwi i selera oraz plantacja malin. Wraz z poszerzaniem arealu tych upraw należałoby zwiększyć ich asortyment np. o plantacje porzeczek, borówki amerykańskiej czy aronii.

Mała powierzchnia użytków zielonych (27,03 ha według ewidencji gruntów) nie zapewnia odpowiedniej ilości taniej paszy dla przeżuwaczy i koni. Ponadto w trakcie inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że prawie połowa łąk i pastwisk (13,12 ha) została zaorana, a więc te kierunki produkcji nie mają dobrych warunków rozwoju w obrębie Granica.

Problem nadmiernego uwilgotnienia gruntów we wsi wynika nie tylko z zaniedbania konserwacji rowów melioracyjnych. Wpływa na to również niedostosowanie użytkowania gruntów do naturalnych warunków glebowych, gdyż zaorywane użytki zielone charakteryzują się naturalnym, wysokim poziomem wody gruntowej. Odbudowa i konserwacja rowów w ich obrębie może poprawić sytuację tylko w ograniczonym zakresie.

Produkcja zwierzęca we wsi Granica praktycznie nie istnieje i nie widać zainteresowania rolników jej odtworzeniem.

3. POPRAWA PRZESTRZENNEJ ORGANIZACJI GOSPODARSTW.

3.1. Scalenia gruntów.

Analiza rozdrobnienia gospodarstw i ich rozłogów oraz zjawiska różniczan, a także wola mieszkańców wsi wskazuje na potrzebę przeprowadzenia scalenia gruntów. Jest to kompleksowy zabieg urządzeniowo – rolny regulowany ustawą z dnia 26 marca 1982 roku o scalaniu i wymianie gruntów (tekst jednolity Dz.U. z 2003 r. Nr 178, poz. 1749 z późn. zm.), którego celem jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie.

W obrębie Granica scalenie gruntów służyć będzie:

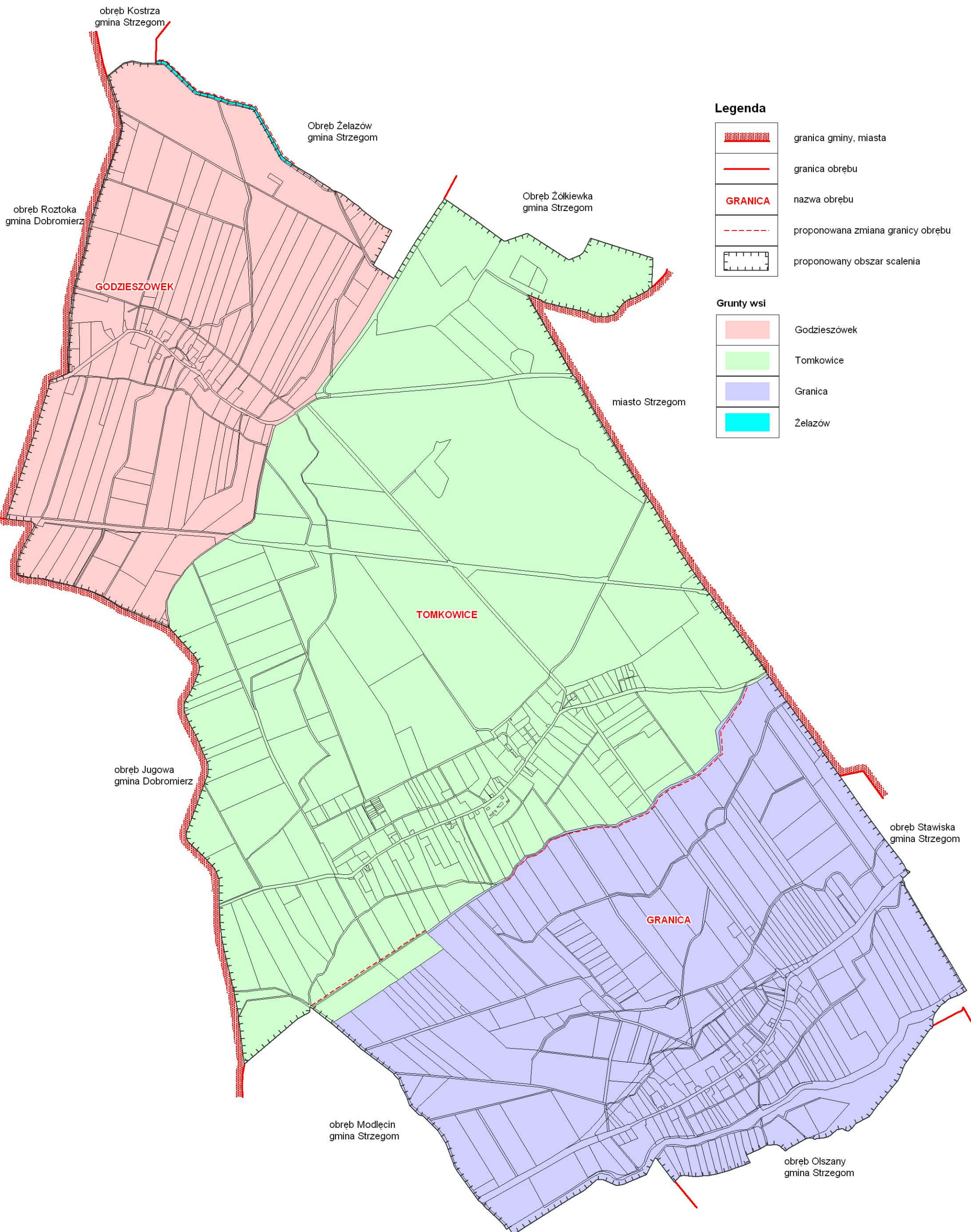
- zmniejszeniu ilości działek w gospodarstwach o największym rozdrobnieniu i najbardziej niekorzystnym rozłogu,
- zmniejszeniu ilości działek o kształtach niedogodnych do uprawy mechanicznej,
- zapewnieniu każdej działce ewidencyjnej powstałej w wyniku scalenia dogodnego dostępu do drogi,
- poprawie rozłogu gruntów przez ich rozmieszczenie bliżej siedzib gospodarstw,

- poprawie struktury obszarowej gospodarstw poprzez powiększenie gospodarstw w oparciu o grunty innych uczestników scalenia,
- kształtowaniu racjonalnej sieci dróg transportu rolnego,
- skorygowaniu granicy z obrębem Tomkowice poprzez:
 - włączenie do obszaru wsi Tomkowice ciekę Rogacz tj. dz. nr 298 położonej w obrębie Granica,
 - wyłączenie z obszaru wsi Tomkowice drogi dz. nr 44, działek nr 42 i 43 i przyłączenie ich do obrębu Granica,
- zaktualizowaniu użytków gruntowych i klas w obszarze objętym scaleniem,
- zlikwidowaniu lub zmniejszeniu występowania różniczan,
- uregulowaniu stanu prawnego wałów przeciwpowodziowych, które obecnie znajdują się w większości we władaniu Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- geodezyjnemu wydzieleniu drogi wyjeżdżonej na działce nr 313 o długości 120 m zapewniającej dojazd do działek nr 265 i 266 oraz zlikwidowaniu w związku z tym zbędnej już części drogi na działce nr 287,
- zlikwidowaniu 2,27 km (1,06 ha) zbędnych dróg w tym wymagających rekultywacji 0,75 km (0,43 ha),
- wydzieleniu gruntu na lokalizację miejsca wypoczynku zaprojektowanego na działce 23/2.

Celem scalenia jest także dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych. W obrębie Granica cel ten zostanie osiągnięty po:

- ustaleniu linii brzegu ciekę Rogacz i rzeki Strzegomka oraz urządzeń z nimi związanych,
- uporządkowaniu własności rowów melioracyjnych w obszarze scalenia i przyjęciu granic własności wzdłuż ich osi,
- skorygowaniu przebiegu rowu R-M₆ na wysokości działki nr 141/2 przy drodze krajowej nr 5 w ramach wykonania prac z zakresu gospodarki wodnej,

Prowadzone równolegle opracowania projektów urządzeniowo – rolnych w obrębach Godzieszówek i Tomkowice wykazały, że rozwiązaniem optymalnym byłoby grupowe postępowanie scaleniowe obejmujące obszary tych trzech wsi. Będzie to skutkowało tym, że proponowane zmiany przebiegu granic pomiędzy obrębami, przemieszczenia gruntów tzw.

Rys. 17. Projektowany obszar scalenia proponowane zmiany granic obrębów.

różniczan i stworzenie spójnej funkcjonalnej sieci drogowej transportu rolnego dokonają się w obszarze jednego scalenia.

Przed przystąpieniem do scalenia niezbędne będzie uporządkowanie stanów prawnych nieruchomości w księgach wieczystych, uregulowanie spraw spadkowych, zaktualizowanie ewidencji gruntów oraz przygotowanie map do scalenia.

Ze względu na to, że w obrębie Granica ANR nie posiada gruntów a grunty Gminy Strzegom są w większości objęte dzierżawami niezbędne będzie odzyskanie z tych dzierżaw powierzchni na pokrycie potrzeb związanych z rezerwą gruntów na cele użyteczności publicznej. Część gruntów na ten cel może pochodzić ze zlikwidowanych dróg gminnych (1,06 ha). W przypadku niedostatku gruntów gminnych będą zastosowane potrącenia z ekwiwalentów uczestników scalenia wyrównane dopłatami z budżetu Gminy Strzegom.

Projektowany obszar ewentualnego scalenia obejmuje całość obrębów Godzieszówek, Granica i Tomkowice oraz część działki nr 97 z obrębu Żelazów (potrzeba uregulowania ciek) o łącznej powierzchni 1233,46 ha, podzielonych na 1019 działek ewidencyjnych (rysunek nr 19).

3.2. Kształtowanie sieci dróg transportu rolnego.

Inwentaryzacja terenowa oraz uzgodnienia z mieszkańcami wsi i Urzędem Miasta i Gminy Strzegom pozwoliły określić sieć dróg transportu rolnego proponowaną do przebudowy, nawiązującą do istniejących działek drogowych (rysunek nr 20). Przewiduje się również, w celu stworzenia spójnej sieci, geodezyjne wydzielenie nowych odcinków dróg (drogi numer 1, 3, 4, 6 i 9), wydzielenie drogi istniejącej w terenie (w działce nr 313) oraz zaprojektowanie i wydzielenie nowej drogi w działce nr 58 w miejsce proponowanej do likwidacji drogi działka nr 285.

Ogółem w obrębie Granica przewiduje się modernizację 9 dróg transportu rolnego o łącznej długości 8,63 km w tym do budowy 1,47 km a 7,16 km do przebudowy. Przebudowa dróg polegać będzie na dostosowaniu szerokości ośmiu dróg do zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i ułożeniu nawierzchni gwarantującej długi okres eksploatacji. W przypadku dróg nr 2, 3, 4 i 5 wymagających włączenia do pasa drogowego istniejących rowów oraz pasów zadrzewień, oraz dróg nr 1 i 6 konieczna będzie aktualizacja miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w celu określenia szerokości pasów drogowych umożliwiających ich modernizację.

Charakterystyka dróg do przebudowy przedstawia się następująco:

- **droga nr 1 (2,03 km):** jest to droga obsługująca kompleksy pól w północno – zachodniej części obrębu, przy granicy z obrębem Tomkowice. Droga ta zaczyna się na tyłach

działek zabudowanych od utwardzonego odcinka drogi na części działki nr 166/1. Początkowo biegnie w kierunku północno – zachodnim (ok. 60 m), a następnie w kierunku południowo – zachodnim do połowy zabudowań zespołu folwarczno – pałacowego by znów skrócić na północny – zachód do przecięcia z drogą krajową nr 5.

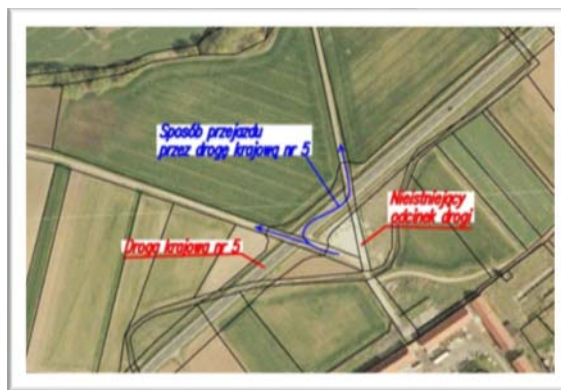

Fot. 14: Początkowy odcinek drogi nr 1 przy zabudowaniach.

Ponieważ w niedużym odstępnie od siebie (ok. 60 m) drogę krajową nr 5 przecinają obecnie ukośnie dwie drogi rolnicze, proponuje się zamiennie nową lokalizację przejścia prostopadłego przez drogę krajową i urządzenie za nią rozjazdu dla dróg nr 1 i 6. Takie rozwiązanie poprawi bezpieczeństwo korzystania z dróg rolniczych oraz wyeliminuje poruszanie się na krótkim odcinku transportu rolnego po drodze krajowej (pomiędzy dotychczasowymi przejazdami).

Fot. 15: Miejsce planowanej zmiany przejazdu przez drogę krajową nr 5

Fot. 16: Dotychczasowy sposób przejazdu przez drogę krajową nr 5

Po przekroczeniu drogi krajowej droga nr 1 biegnie od projektowanego rozjazdu generalnie w kierunku północno – zachodnim po istniejących drogach gruntowych do

drogi biegnącej przy granicy z obrębem Modłęczin. Wzdłuż całej długości droga nr 1 nie posiada obecnie rowów odwadniających oraz nasadzeń drzew lub krzewów. W przypadku poszerzania pasa drogowego na początkowym odcinku (do drogi krajowej nr 5) wystąpi potrzeba zajęcia gruntów o funkcji budowlanej oraz terenów zieleni izolacyjnej i użytków rolnych (uprawy polowe, łąki, pastwiska).

Zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w terenach zabudowanych przewidywana szerokość drogi nr 1 w liniach rozgraniczających wynosi maksymalnie 8. Na nowo projektowanym odcinku równoległym do drogi krajowej nr 5 przewidywana szerokość drogi wnosi 12 m. Na pozostałym odcinku w terenach rolniczych projektowana szerokość w liniach rozgraniczających 8 m.

- **droga nr 2 (0,37 km):** obsługuje kompleks gruntów w północno – wschodniej części obrębu oraz przejmuje transport rolniczy dla działek obsługiwanych obecnie przez drogę krajową nr 5. Przebiega od drogi powiatowej nr 2922D w kierunku północno wschodnim do granicy działki nr 104 po trasie istniejącej drogi gruntowej działka nr 278. Droga po modernizacji będzie stanowiła alternatywę dla licznych niebezpiecznych zjazdów na pola z ruchliwej drogi krajowej nr 5. Wzdłuż całej trasy drogi biegnie rów R-M (działka nr 300/3), na którego północnym brzegu rośnie 26 drzew o średnicy od 0,20 do 1,20 m. W celu uniknięcia ich wycinki wskazane jest umieszczenie jezdni drogi na północ od rowu i drzew. Dla drogi nr 2 przed wszczęciem postępowania scaleniowego wymagana jest aktualizacja miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, aby zapewnić **przewidywaną szerokość drogi nr 2 w liniach rozgraniczających wynoszącą 12 m**, co pozwoli ująć w pasie drogowym jednopasmową jezdnię oraz istniejący pas zieleni wysokiej i rów.
- **droga nr 3 (1,32 km):** obsługuje kompleksy pól we wschodniej i północnej części obrębu. Zaczyna się od drogi transportu rolnego nr 1 i biegnie na północ po trasie istniejącej drogi gruntowej (część działki nr 77) do początku rowu R-3 (działka nr 299). Od tego miejsca, (poniżej przepompowni wody) zmienia kierunek na wschodni i biegnie wzdłuż północnego brzegu rowu R-3 do drogi powiatowej nr 2922D. Początkowy, północny odcinek tej drogi o długości 0,57 km wytyczony został przez działki nr 58, 13, 14, 15, 16, 17 i 18, a pozostały po istniejącej drodze gruntowej, dz. nr 268. Część zajmowanej działki nr 58, pomiędzy projektowaną drogą a przepompownią wody proponuje się wykorzystać pod zielenią izolacyjną. Przed wszczęciem postępowania scaleniowego wymagana jest aktualizacja miejscowego planu zagospodarowania

przestrzennego, aby zapewnić dla drogi nr 3 *przewidywaną szerokość w liniach rozgraniczających wynoszącą od 8 do 12 m.*

Fot. 17: Zjazd z drogi powiatowej na drogę transportu rolnego nr 3

- **droga nr 4 (1,62 km):** obsługuje kompleks pól we wschodniej i północno – wschodniej części obrębu. Rozpoczyna się od drogi krajowej nr 5 i początkowo biegnie w kierunku północnym po drodze gruntowej (działki nr 280/2 i 279). Po przekroczeniu rowu R-3 (działka nr 299) biegnie w kierunku południowo – zachodnim wzdłuż jego północnego brzegu, początkowo przez działkę nr 26, a następnie po pasie drogi gruntowej (działka nr 296) do drogi powiatowej nr 2922D. Proponuje się zlikwidować wybrzuszenie drogi przy działce nr 23/2 i poprowadzić ją poprzez tą działkę. Przy początkowym odcinku północnej, równoleżnikowej części drogi nr 4 oraz na krawędzi pomiędzy przewidzianą do likwidacji drogą gruntową (działka nr 310) a rowem R-3, rośnie 38 drzew o średnicach od 0,20 m do 1,00 m. Drzewa te przy modernizacji drogi można zachować jako pas zieleni wysokiej.

Przewiduje się zróżnicowaną szerokość drogi w liniach rozgraniczających:

- *na odcinku od drogi krajowej nr 5 do przecięcia z rowem R-3 – 8 m*, zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- *na północnej, równoleżnikowej części drogi – 12 m*, co pozwoli ująć w pasie drogowym jednopasmową jezdnię oraz istniejący pas zieleni wysokiej i rów.

Przed wszczęciem postępowania scaleniowego wymagana jest aktualizacja miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, aby zapewnić dla północnego odcinka drogi nr 4 przewidywaną szerokość w liniach rozgraniczających wynoszącą 12 m.

Fot. 18: Miejsce planowanej zmiany przebiegu drogi nr 4 przez działkę 23/2.

- **droga nr 5 (1,05 km):** obsługuje kompleks gruntów w południowej i południowo – wschodniej części obrębu, położony pomiędzy zabudowaniami wsi a rzeką Strzegomką. Przebiega od drogi krajowej nr 5 w kierunku południowym do drogi nr 282 po czym zmienia kierunek na południowo – zachodni po istniejącej drodze gruntowej (działki nr 282 i 284). Do południowego, równoleżnikowego istniejącego odcinka drogi na całej długości od północy przylega rów R-M₂. Na krawędzi rowu i drogi rośnie 57 drzew (dębów, wiązów, lip i wierzb) o średnicy od 0,40 m do 1,50 m, które w miarę możliwości można zachować jako pas zieleni wysokiej. W celu uniknięcia ich wycinki wskazane jest umieszczenie jezdni drogi na południe od drzew i rowu.

Przewiduje się zróżnicowaną szerokość drogi w liniach rozgraniczających:

- ***w południowej, równoleżnikowej części drogi – 10 m***, co pozwoli ująć w pasie drogowym jednopasmową jezdnię oraz istniejący pas zieleni wysokiej i rów.
- ***na pozostałych odcinkach drogi – 8 m***, zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

Przed wszczęciem postępowania scaleniowego wymagana jest aktualizacja miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, aby zapewnić dla południowego odcinka drogi nr 5 przewidywaną szerokość w liniach rozgraniczających wynoszącą 10 m.

Fot. 19: Zadrzewienia wzdłuż drogi nr 5.

- **droga nr 6 (0,78 km):** łączy zabudowania wsi z kompleksem gruntów w centralnej części obrębu, położonym pomiędzy drogą krajową nr 5 na południu a drogą nr 3 na północy oraz drogami nr 1 i 3 na zachodzie a drogą powiatową nr 2922D na wschodzie. Ze względu na brak możliwości korzystania z początkowego odcinka tej drogi, uwidocznionego w ewidencji gruntów (działki nr 274/2) rolnicy, aby dojechać do swych pól muszą poruszać się na odcinku ok. 60 m po drodze krajowej nr 5. W celu wyeliminowania wynikających stąd zagrożeń zarówno dla rolników jak i uczestników ruchu na drodze krajowej proponuje się, aby do przekroczenia drogi krajowej transport rolniczy odbywał się po proponowanej trasie drogi nr 1. Po przekroczeniu drogi krajowej, droga nr 6 biegłaby od drogi nr 1 początkowo równoległe do niej w kierunku wschodnim, do przecięcia z trasą linii energetycznej średniego napięcia. Od tego miejsca zmieniałaby kierunek na północny i biegłaby po zachodniej stronie linii energetycznej do przecięcia z rowem nr R-M i dalej po istniejącej drodze gruntowej (działka nr 275) do drogi nr 3. Długość proponowanego, nowego odcinka drogi wynosi 0,23 km.

Przewiduje się zróżnicowaną szerokość drogi w liniach rozgraniczających:

- ***od drogi nr 1 na odcinku równoległym do drogi krajowej nr 5 szerokość w liniach rozgraniczających wynosi 12 m***
- ***na dalszym odcinku 8 m*** zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

- **droga nr 7 (0,47 km):** łączy zabudowania wsi z kompleksem gruntów w zachodniej części obrębu oraz z drogą nr 1. Rozpoczyna się od drogi gminnej nr 110747D biegnącej przez zabudowania i przecinając drogę krajową nr 5 prowadzi do drogi nr 1 po trasie istniejącej drogi gruntowej działki nr 270/3, 270/2 i 269.

Zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przewidywana szerokość drogi nr 7 w liniach rozgraniczających wynosi 8 m.

- **droga nr 8 (0,60 km):** obsługuje kompleks gruntów w północno – zachodniej części obrębu, przy granicy z obrębem Tomkowice i przebiega od drogi nr 3 w kierunku północnym (cz. działki nr 77). Przy granicy obrębu rozwidła się w kierunkach wschodnim i zachodnim (cz. działki nr 71) zapewniając połączenie z projektowanymi do przebudowy drogami nr 4 i 6 w obrębie Tomkowice. W przypadku korekty granic obrębów, równoleżnikowy odcinek drogi nr 6 w Tomkowicach o długości 0,25 km proponuje się włączyć do obrębu Granica. Wzdłuż całej swojej długości droga nr 8 nie posiada obecnie rowów odwadniających.

Planowana szerokość w liniach rozgraniczających wynosi 8 m a więc zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

- **droga nr 9 (0,39 km):** przebiega od drogi gminnej nr 110747D początkowo w kierunku południowym po drodze działka nr 286/2, a następnie w kierunku wschodnim po nowo projektowanym odcinku przez działki nr 218/6, 217/2, 216/2, 215/2, 213/2, 212/2 (w studium uwarunkowań tereny przeznaczony na cele inwestycyjne). Drogę będzie można zrealizować po zabezpieczeniu gruntów na jej budowę w trybie ustawy o gospodarce nieruchomościami. *Planowana szerokość drogi wynosi 8 m.*

Ponadto planuje się dwie drogi do geodezyjnego wydzieleni bez urządzenia w działkach nr 58 i 313 o łącznej długości 0,40 km i powierzchni 0,24 ha.

Przebudowa dróg w powyższym kształcie wymusza zapewnienie rezerwy gruntu o powierzchni 8,00 ha. Zdecydowana większość projektowanych dróg oparta jest na istniejącej sieci ograniczonej działkami ewidencyjnymi o łącznej powierzchni 6,84 ha. Z bilansu wynika, że aby zabezpieczyć inwestycję należy pozyskać 1,16 ha gruntu w tym 0,38 ha gruntów zabudowanych i planowanych do zabudowy.

W związku z projektem układu dróg transportu rolnego wytypowano drogi, które obecnie są zlikwidowane w terenie lub takie, które w wyniku realizacji przebudowy dróg związanej z zagospodarowaniem poscaleniowym staną się zbędne. Analiza wskazała likwidację dróg o łącznej długości 2,27 km, zabieg ten umożliwi pozyskanie niezbędnej rezerwy gruntu o powierzchni 1,06 ha (tabela nr 19).

Charakterystyka dróg planowanych do budowy i przebudowy w obrębie Granica

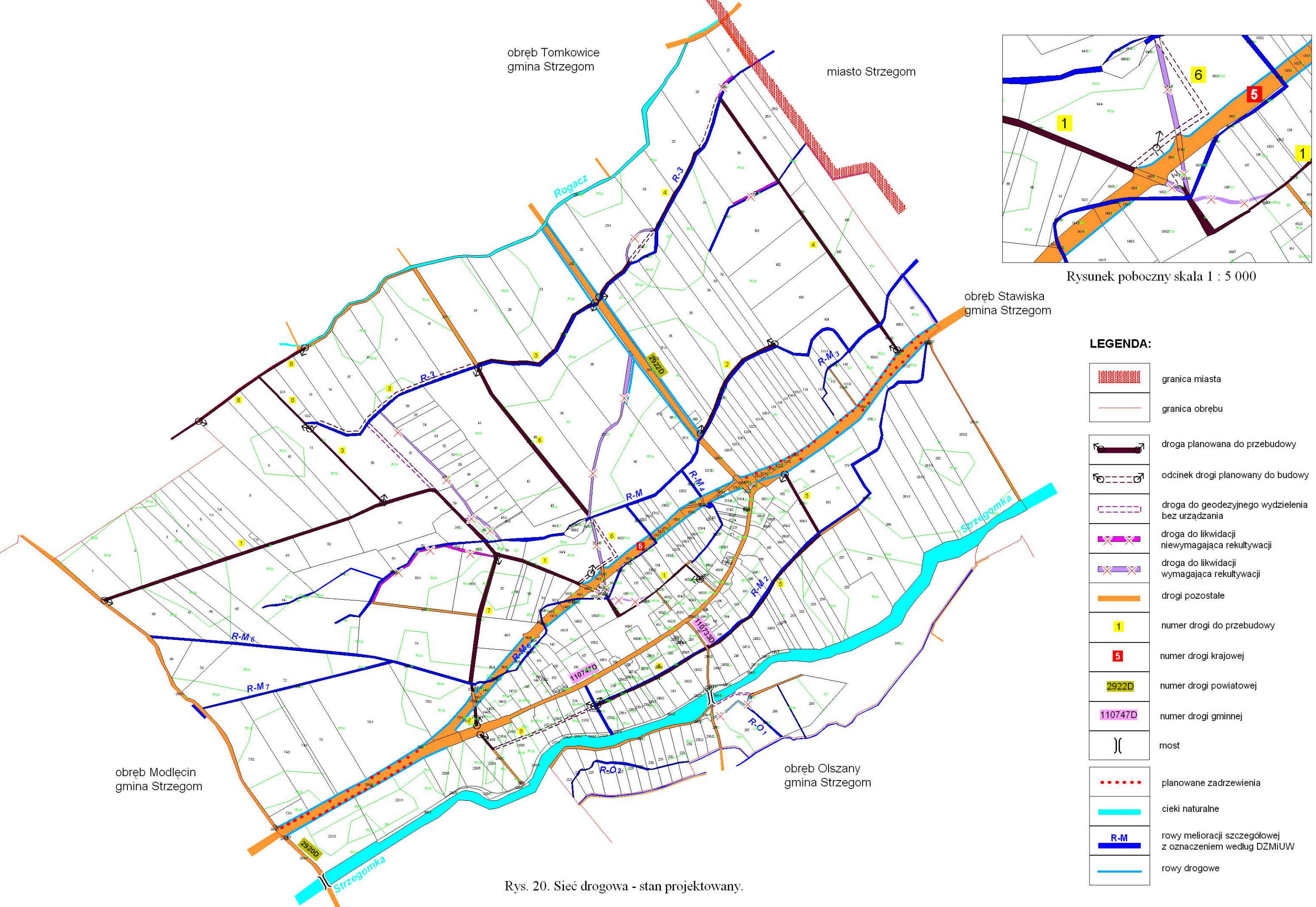
Tabela 18

Numer drogi na mapie projektu	Numer działki ewidencyjnej	Właściciel/ Władający	Długość odcinka drogi planowany do budowy	Długość odcinka drogi planowany do przebudowy	Planowana szerokość w liniach rozgraniczających	Powierzchnia aktualna		Planowana powierzchnia zajęcia gruntu			Rodzaj planowanej nawierzchni	Funkcja drogi
						działki	przyległego rowu	ogółem	w tym:			
									powierzchnia użytków rolnych niezbędna na poszerzenie	powierzchnia gruntów zabudowanych i przewidzianych pod zabudowę		
km	km	m	ha	ha	ha	ha	ha	ha				
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
1	cz. 166/1	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	0,07	1,96	5 m, dz. w terenie zabudowanym	0,03 *	-	1,64	-	-	asfaltowa	droga obsługiwać będzie pola uprawne położone w północnej - zachodniej części obrębu,
	272/1				0,15	-	-		0,07			
	273	0,04			-	-	0,01					
	w dz. 94/3	-			-	-	0,06					
	w dz. 94/4	-			-	-	-					
	185/2	0,31			-	-	-0,06					
99	1,36	-	-	-0,35	-							
2	278	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	-	0,37	12 m	0,15	0,26 *	0,44	0,03	-	asfaltowa	droga obsługiwać będzie pola uprawne położone w północno - wschodniej części wsi a przede wszystkim przenosząc transport rolniczy dla działek obsługiwanych obecnie z drogi krajowej nr 5
3	268	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	0,57	0,75	12 m	0,21	0,29 *	1,46	0,03	-	asfaltowa	droga służyć będzie obsłudze pól uprawnych w środkowej i północnej części obrębu, zapewni również łączność komunikacyjną z drogą 2922D
	w dz. 18	-				-	-					
	w dz. 17	-				-	-					
	w dz. 16	-				-	-					
	w dz. 15	-				0,41 *	-					
	w dz. 14	-				-	-					
	w dz. 13	-			-	-						
w dz. 58	-	-	-									
cz. 77	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	8 m	0,18 *	-	0,07	-						
4	280/2	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	0,27	1,35	8 m	0,09	-	1,58	-0,02	-	asfaltowa	droga służyć będzie obsłudze pól uprawnych w północnej i wschodniej części obrębu, zapewni również łączność komunikacyjną z drogą 2922D
	279					0,64	-		0,02	-		
	w dz. 26	osoba fizyczna			-	0,13 *	0,06		-			
	cz. 296	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia			12 m	0,19 *	0,27 *		0,07	-		
	w dz. 23/2	osoba fizyczna			-	-	0,13		-			
5	283	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	-	1,05	8 m	0,10	-	0,94	0,06	-	asfaltowa	droga zapewni obsługę gruntów rolnych położonych za zabudowaniami w południowej części obrębu
	282				0,36	0,30 *	-0,18		-			
	284				0,18	-	0,12		-			

Numer drogi na mapie projektu	Numer działki ewidencyjnej	Właściciel/ Władający	Długość odcinka drogi planowany do budowy	Długość odcinka drogi planowany do przebudowy	Planowana szerokość w liniach rozgraniczających	Powierzchnia aktualna		Planowana powierzchnia zajęcia gruntu			Rodzaj planowanej nawierzchni	Funkcja drogi
						działki	przyległego rowu	ogółem	w tym:			
									powierzchnia użytków rolnych niezbędna na poszerzenie	powierzchnia gruntów zabudowanych i przewidzianych pod zabudowę		
km	km	m	ha	ha	ha	ha	ha	ha				
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
6	w dz. 94/4	osoba fizyczna	0,23	0,55	12 m	-	-	0,77	0,05	-	asfaltowa	droga służyć będzie obsłudze pól uprawnych w środkowej części obrębu, zapewni również łączność komunikacyjną z drogą transportu rolnego nr 3
	w dz. 95/2					-	-		0,06	-		
	275					Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	8 m		0,42	-		
7	270/3	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	-	0,47	8 m	0,04	-	0,38	-	0,01	asfaltowa	droga stanowić będzie dojazd z zachodniej części wsi do pól położonych nad drogą krajową nr 5 i łączyć się będzie z "dtr" nr 1
	270/2					0,01	-		0,01	-		
	269					0,39	-		-0,08	-		
8	cz. 77	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	-	0,60	8 m	0,13 *	-	0,48	0,04	-	asfaltowa	droga stanowić będzie alternatywne połączenie z wsią Tomkowice
	cz. 71					0,16 *	-		0,15	-		
9	w dz. 212/2	osoba fizyczna	0,33	0,06	8 m	-	-	0,31	-	0,26	asfaltowa	nowo projektowany odcinek drogi w celu zamknięcia obwodnicy terenów zabudowanych oraz zapewnienia dostępu do gruntów wskazanych w suikzp na cele inwestycyjne
	w dz. 213/2					-	-					
	w dz. 215/2					-	-					
	w dz. 216/2					-	-					
	w dz. 217/2					-	-					
	w dz. 218/6	-				-						
cz. 286/2	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	0,04 *	-	-	0,01							
Ogółem			1,47	7,16		5,18	1,66	8,00	0,78	0,38		
						6,84						

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 19.06.2013 r. oraz inwentaryzacji terenowej (sierpień 2013 r.).

* - szacowana wartość powierzchni

Rys. 20. Sieć drogowa - stan projektowany.

Drogi planowane do likwidacji

Tabela 19

Numer działki ewidencyjnej	Właściciel/ Władający	Długość odcinka drogi:		Powierzchnia aktualna działki	Planowana powierzchnia pozyskanego gruntu			Rodzaj nawierzchni
		niewymagająca rekultywacji	wymagająca rekultywacji		Ogółem	w tym powierzchnia użytków rolnych pozyskanych po likwidacji	w tym powierzchnia gruntów zabudowanych i przewidzianych pod zabudowę pozyskanych po likwidacji	
		km	ha		ha	ha	ha	
1.	2.							
310	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	0,08	-	0,02	0,02	0,02	-	zaorana
222	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	0,14	-	0,06	0,06	0,06	-	zaorana
cz. 296	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	-	0,16	0,27	0,08	0,08	-	ziemna
277	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	-	0,52	0,26	0,26	0,26	-	ziemna
274/3	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	-	0,15	0,11	0,11	0,11	-	ziemna
185/3	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	-	0,03	0,02	0,02	-	0,02	utwardzona
274/2	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	-	0,05	0,04	0,04	-	0,04	gruntowa
309	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	0,44	-	0,17	0,17	0,17	-	zaorana
285	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	-	0,55	0,21	0,21	0,21	-	ziemna
cz. 287	Gmina Strzegom/ Burmistrz Strzegomia	0,15	-	0,15	0,09	0,09	-	zarośnięta
w dz. 137 i 138	osoba fizyczna	-	0,12	0,06	-	-	-	ziemna
		0,81	1,58	1,37	1,06	1,00	0,06	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 19.06.2013 r. oraz inwentaryzacji terenowej (sierpień 2013 r.).

Z zestawienia powyższych wskaźników wynika, że w większości jest możliwe pozyskanie gruntów na przebudowę 8,63 km dróg z powierzchni po zlikwidowanych drogach. Zabiegiem urządzeniowo – rolnym realizującym to zadanie jest scalenie gruntów, w trakcie którego dochodzi do zmiany układu działek dostosowanego do projektu sieci dróg a w konsekwencji do likwidacji zbędnych dróg. Pozyskanie gruntów w obszarach zainwestowanych może się odbyć w drodze wykupu od dotychczasowych właścicieli, co zabezpieczy zapotrzebowanie gruntu na realizację całego przedsięwzięcia.

Omówiony układ dróg transportu rolnego został zaakceptowany przez mieszkańców wsi na zebraniu wiejskim w dniu 31.03.2014 r.

Przebieg dróg do modernizacji zamieszczono na rysunku nr 20, a ich długość, powierzchnię obecną i planowaną oraz wykaz dróg do likwidacji w tabelach nr 18 i 19.

4. POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKA WODNA.

4.1. Cieki podstawowe.

Według informacji przekazanej przez Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu Oddział w Świdnicy, na terenie obrębów Godzieszówek, Granica i Tomkowice nie są planowane żadne inwestycje z zakresu melioracji szczegółowych jak i melioracji podstawowych. Jednak z informacji uzyskanej od Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu wynika, że przewidywana jest modernizacja oraz wydłużenie do granicy z obrębem Modłęcina wału ochronnego (klasy II) do łącznej długości 1,839 km po lewej stronie rzeki.

Wskazane jest również ustalenie linii brzegu cieku Rogacz i rzeki Strzegomka.

W celu uporządkowania zapisów ewidencji gruntów oraz uniknięcia sztucznego podziału cieku Rogacz na liczne działki ewidencyjne wskazana jest zmiana granicy pomiędzy obrębami Granica i Tomkowice w ten sposób, aby poprowadzić ją południowym brzegiem cieku, który znalazłby się w całości we wsi Tomkowice.

4.2. Melioracje szczegółowe.

Na terenie wsi Granica odbudowy i konserwacji wymaga większość rowów melioracyjnych, w tym również ich odcinki końcowe zlokalizowane w sąsiednich obrębach. W dobrym stanie technicznym są tylko zachodnie, początkowe odcinki rowów R-3 (do przecięcia z drogą powiatową nr 2922D), R-M (do przecięcia z drogą powiatową nr 2922D), R-M₆ (do przecięcia z drogą krajową nr 5) i R-M₇ (w całości). Brak konserwacji dalszych odcinków sprawia, że zgromadzone w rowach wody nie mogą być odprowadzone sprawnie do odbiorników i powodują lokalne podtopienia.

Odbudowa dolnego odcinka rowu R-3 powinna odbyć się w ramach modernizacji drogi transportu rolnego nr 4. W ramach tej inwestycji na części działki nr 23/2 winien zostać

wykonany dodatkowy rów wzdłuż nowo projektowanego odcinka drogi transportu rolnego, który będzie zbierać nadmiar wód opadowych spływających z okolicznych pól oraz z drogi. Oczyszczenie i udroźnienie rowu w dalszym jego biegu przyczyni się do osuszenia terenów podmokłych, przylegających do rowu od strony południowej. Również w trakcie modernizacji dróg transportu rolnego nr 2 i 5 należy odbudować i udroźnić końcową część rowu nr R-M i R-M₂.

Pozostałe działania związane z odbudową rowów należy traktować jako inwestycje samodzielne, mając na uwadze, aby prace obejmowały całe długości urządzeń melioracji szczegółowych. Postuluje się, aby w ramach odbudowy dolnego odcinka rowu R-M₆ oraz scalenia gruntów przenieść jego odcinek oznaczony jako działki nr 303/8 (o długości 0,09 km) i poprowadzić tą część rowu nową trasą wzdłuż północnej granicy drogi krajowej nr 5.

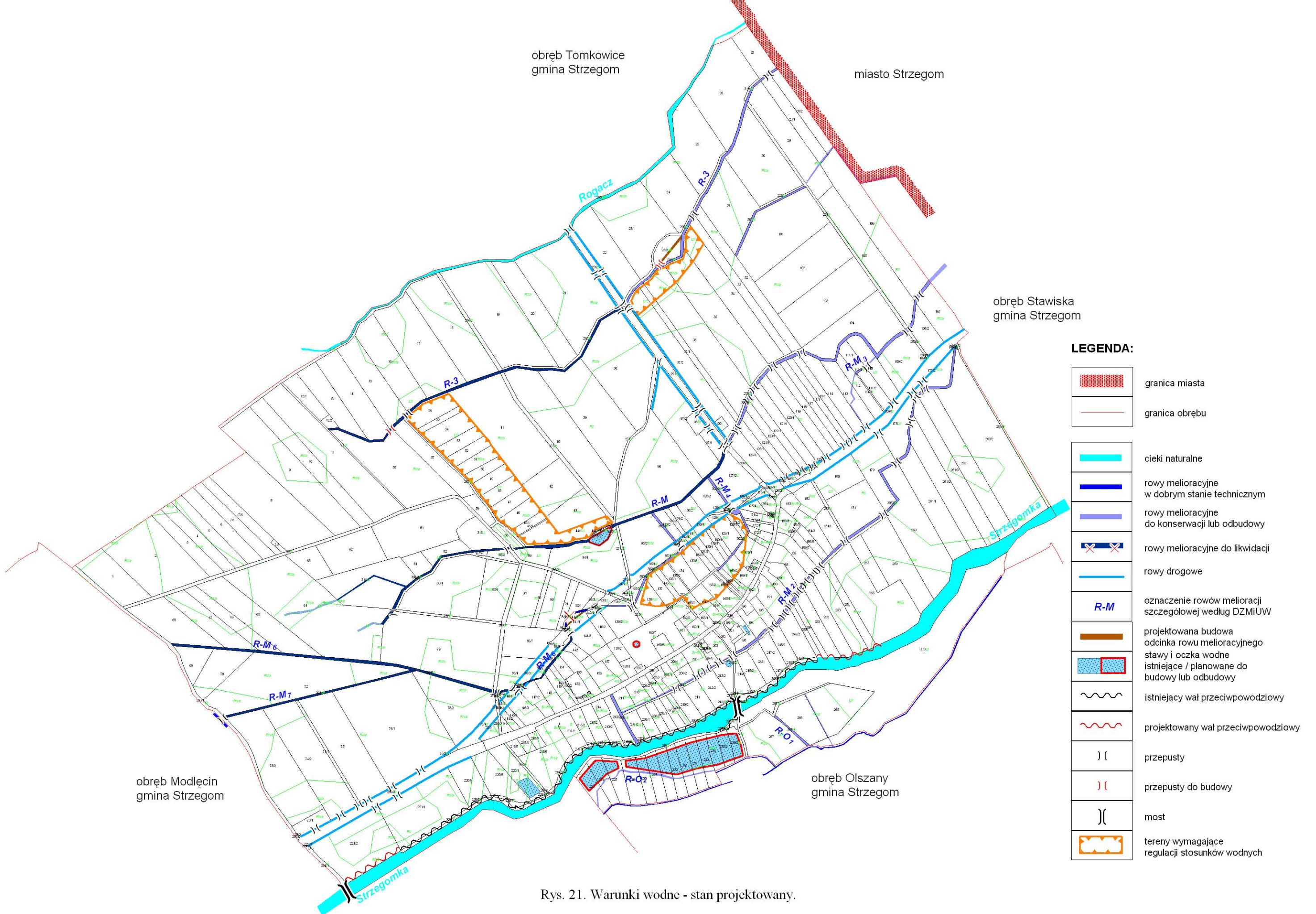
Przeprowadzona analiza wykazała, że pracami konserwacyjnymi należy objąć 5,93 km rowów, z czego 4,47 km jest we władaniu Starosty Świdnickiego, 0,03 km Gminy Strzegom oraz 1,43 km stanowi własność osób fizycznych (tabela nr 20). Prace te spowodują również uregulowanie stosunków wodnych na terenach podmokłych.

Uporządkowania wymaga również stan własnościowy rowów melioracyjnych, które w większości zapisane są jako grunty Skarbu Państwa. W ramach ewentualnego scalenia należy je włączyć do sąsiednich działek ewidencyjnych.

Kompleks gruntów podmokłych o powierzchni 2,6 ha, przylegający od południa do rzeki Strzegomka zgodnie z zapisami Planu urządzeniowo – rolnego Gminy Strzegom może być przeznaczony do zmiany sposobu użytkowania z przeznaczeniem pod budowę zbiorników małej retencji (stawy hodowlane i rekreacyjne). Pozostałe tereny podmokłe, wymagające regulacji stosunków wodnych, powinny zostać uregulowane poprzez konserwację przyległych rowów. Łącznie do regulacji stosunków wodnych wskazano 13,2 ha.

Fot. 20: Zbiornik wymagający odbudowy.

Rys. 21. Warunki wodne - stan projektowany.

W celu poprawy walorów krajobrazowych proponuje się odbudowę oczek wodnych o łącznej powierzchni 0,13 ha, położonych w działkach 160/7 i 300/2 (stanowiące własność prywatną) oraz uporządkowanie terenu wokół zbiorników.

Stan projektowany gospodarki wodnej przedstawiono na rysunku nr 21.

Wymagane prace związane z poprawą stanu sieci rowów melioracyjnych

Tabela 20

Lp.	Właściciel/ Władający	Numer działki ewidencyjnej	Długość odcinka rowu melioracyjnego
			km
1.	2.	3.	4.
Rowy melioracyjne do konserwacji lub odbudowy			
1.	Skarb Państwa/ Starosta Świdnicki	299	0.89
2.		300/3	0.95
3.		301	0.31
4.		302/2	0.10
5.		302/3	0.23
6.		303/9	0.32
7.		303/10	0.11
8.		305/2	1.27
9.		306	0.16
10.		307	0.13
11.	Gmina Strzegom	111/4	0.03
12.	osoba fizyczna	44/2	0.09
13.		row w działce 169/2	0.05
14.		row w działkach nr 113, 112, 110	0.20
15.		row w działkach 29, 28/1, 28/2	0.14
16.		row w działkach nr 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233	0.43
17.		row w działkach nr 203, 204/5, 205, 206/2, 207/1, 207/2, 209/1, 209/2, 210, 211	0.37
18.		row w działce nr 265	0.15
Ogółem			5.93
Rowy melioracyjne do przeniesienia			
1.	Skarb Państwa/ Starosta Świdnicki	303/8	0.09
Ogółem			0.09

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 19.06.2013 r. oraz inwentaryzacji terenowej (sierpień 2013 r.).

4.3. Zabiegi przeciwpowodziowe.

Obszar wsi przed powodzią chroniony jest wałami biegnącymi po obu brzegach rzeki Strzegomka. Wał lewy składa się z dwóch odcinków o łącznej długości 1435 m. Długość wału prawego wynosi 60 m. Wały zostały wybudowane po powodzi z 1997 r. i są w dobrym stanie technicznym. Mankamentem jest odrębne władanie częścią wałów przez Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych i Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej.

Z informacji uzyskanej od Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej planowana jest rozbudowa wału przeciwpowodziowego po północnej stronie rzeki Strzegomka. Na pierwszym odcinku od drogi powiatowej nr 2920D w stronę zabudowań wsi Granica o długości około 0,2 km oraz rozbudowę wału w wschodniej jego części na długości 0,2 km.

Niekorzystne zjawiska w gospodarce wodnej powodowane są również obserwowaną obecnie, a wynikającą z braku produkcji zwierzęcej, tendencją zamiany użytków zielonych na grunty orne. Prace tego typu, jako sprzeczne z ochroną przeciwpowodziową, ochroną środowiska i wspieraniem bioróżnorodności nie powinny być finansowane ze środków publicznych.

5. POTRZEBY W ZAKRESIE ODNOWY WSI.

Wieś Granica nie ma wykształconego centrum. Potrzeby mieszkańców w zakresie oświaty i zdrowia zaspokajane są przez obiekty zlokalizowane w Strzegomiu. W samej Granicy jest świetlica wiejska, plac zabaw, budynek Ochotniczej Straży Pożarnej, sklep, boisko sportowe i kapliczka przydrożna.

Wieś posiada opracowany i częściowo zrealizowany plan odnowy miejscowości. W oparciu o rozmowy przeprowadzone z mieszkańcami wsi stwierdzono, że nadal istnieją duże potrzeby w tym zakresie. Do najważniejszych należy zaliczyć:

1. Rozbudowę budynku świetlicy wiejskiej, co umożliwiłoby przeprowadzanie zebrań wiejskich oraz imprez kulturalnych i towarzyskich (np. wesel).
2. Dokończenie budowy chodnika z kostki granitowej po południowej stronie drogi gminnej nr 110747. W miarę możliwości budowę skorelować z przebudową sieci telefonicznej.

Fot. 21: Niedokończony chodnik z nieprzełożonym słupem telefonicznym.

3. Wybudowanie w miarę posiadanych możliwości chodnika również po północnej stronie drogi gminnej lub uporządkowanie istniejącego pobocza.
4. Budowę sieci kanalizacji deszczowej wzdłuż całej drogi gminnej przebiegającej przez wieś.
5. Zmodernizowanie skrzyżowania dróg: krajowej nr 5, powiatowej nr 2922D i gminnej nr 110747 oraz wyposażenie w światła drogowe „na żądanie” przejścia dla pieszych przez drogę krajową prowadzącego do boiska sportowego. Oświetlenie węzła drogowego w sposób ograniczający do minimum możliwość kolizji drogowych, a zwłaszcza potrażeń pieszych.

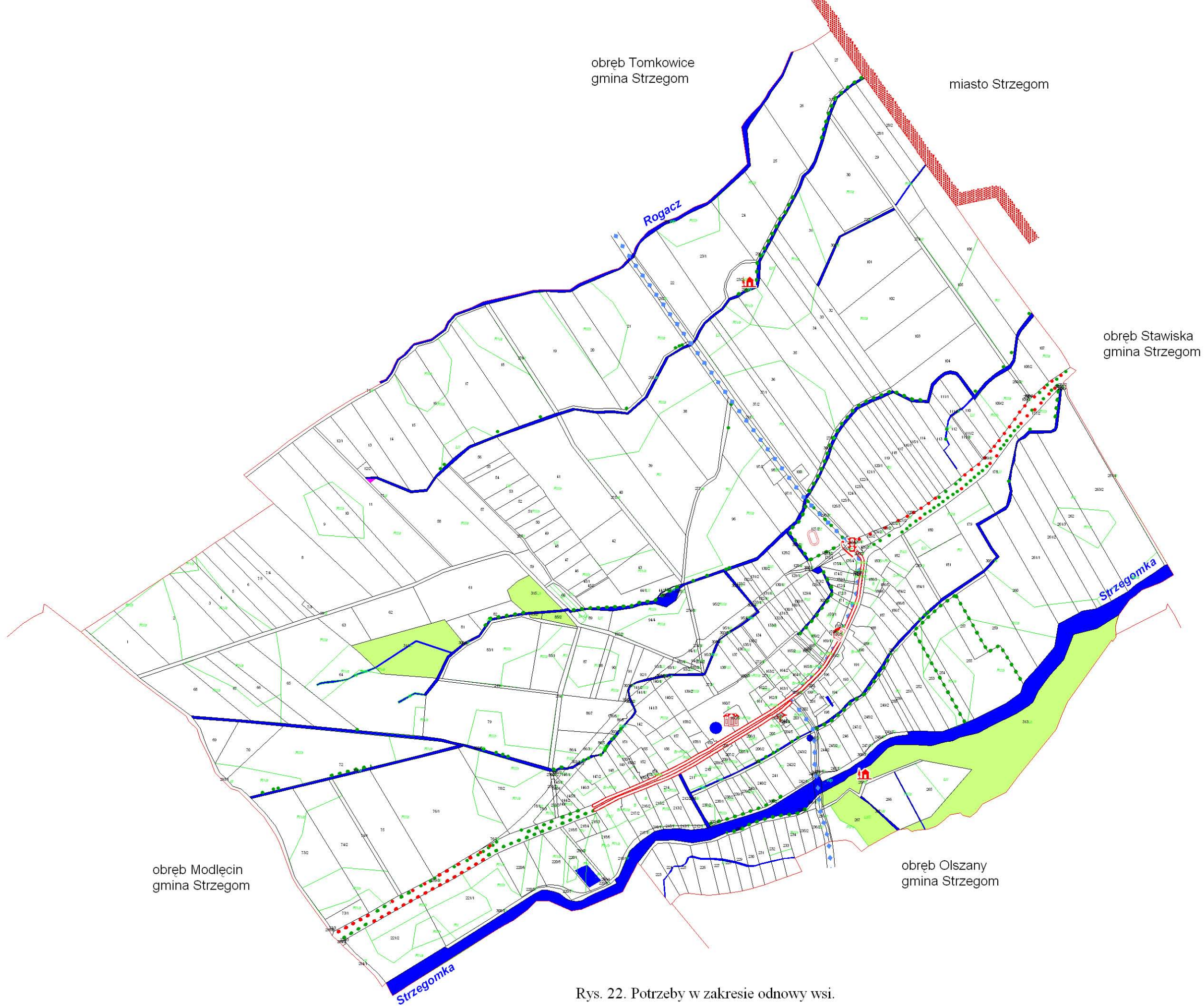

Fot. 22: Skrzyżowanie drogi krajowej nr 5 z drogą powiatową do Tomkowic.

6. Remont boiska sportowego wraz z zapleczem socjalnym i jego zabezpieczenie od drogi krajowej nr 5 o bardzo dużym natężeniu ruchu.

Fot. 23: Boisko sportowe wymagające odbudowy.

LEGENDA:

- granica miasta
- granica obrębu
- stan istniejący**
- wody powierzchniowe
- lasy
- istniejące zadrzewienia liniowe
- stan projektowany**
- planowana remiza śródpolna
- planowany szlak rowerowy
- planowane zadrzewienia
- odnowa wsi**
- modernizacja świetlicy wiejskiej
- modernizacja boiska sportowego
- rozbudowa placu zabaw
- budowa chodnika
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- renowacja zespołu folwarcznego
- planowane miejsce wypoczynku
- projektowana sygnalizacja świetlna

Rys. 22. Potrzeby w zakresie odnowy wsi.

7. Doposażenie istniejącego placu zabaw w atrakcyjne dla dzieci urządzenia.
8. Zastąpienie istniejącej napowietrznej sieci telefonicznej wzdłuż drogi gminnej nr 110747 siecią kablową podziemną. Słupy telefoniczne stojące obecnie w środku ułożonego z kostki granitowej chodnika stanowią zagrożenie dla mieszkańców wsi, zwłaszcza poruszających się wieczorem i w nocy.
9. Oznaczenie szlaku rowerowego (trasa nr 1 wg „*Koncepcji ścieżek rowerowych w gminie Strzegom*”) łączącej południową część gminy ze strzegomskim rynkiem wraz z urządzeniem miejsc do wypoczynku z tablicą informacyjną w węzłach 5+580 i 6+850.

Elementy z zakresu odnowy miejscowości przedstawiono na rysunku nr 22.

6. MOŻLIWOŚĆ ROZWOJU FUNKCJI POZAROLNICZEJ

W ramach rozwoju funkcji pozarolniczych w granicach obrębu Granica możliwa jest realizacja następujących zamierzeń:

- rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego i wielorodzinnego, głównie dla mieszkańców Strzegomia, w terenach wskazanych przez miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
- rozwój drobnych zakładów rzemieślniczych i usługowych na terenach wskazanych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w oparciu o zbędne zabudowania gospodarcze służące poprzednio produkcji rolniczej.

7. ZAKRES PRAC URZĄDZENIOWO – ROLNYCH ORAZ ŹRÓDŁA ICH FINANSOWANIA

Celem prac urządzeniowo – rolnych przewidzianych do realizacji na terenie wsi jest polepszenie warunków życia i pracy mieszkańców, przystosowanie jej obszaru do nowoczesnych form gospodarowania, racjonalne rozmieszczenie produkcji oraz ochrona środowiska przyrodniczego.

W oparciu o przeprowadzoną inwentaryzację terenową, konsultacje społeczne, dane pozyskane z Urzędu Miejskiego w Strzegomiu oraz innych źródeł, takich jak ewidencja gruntów i budynków, opracowania planistyczne i statystyczne dotyczące Miasta i Gminy Strzegom, uzgodnień z Dolnośląskim Zarządem Melioracji i Urzędzeń Wodnych oraz Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej, wykonano szereg studiów i analiz pozwalających na ustalenie zakresu i rodzaju zabiegów urządzeniowo – rolnych niezbędnych do wykonania na terenie wsi. Mieszczą się one w czterech blokach tematycznych:

- poprawa warunków wodnych,

- zalesienia i zadrzewienia,
- budowa i modernizacja dróg transportu rolnego,
- scalenie gruntów.

W ramach poprawy warunków wodnych jako prace niezbędne wskazano:

- ustalenie linii brzegu rzeki Strzegomka oraz cieku Rogacz (4,05 km),
- odbudowę 5,93 km rowów melioracji szczegółowych,
- regulację stosunków wodnych na powierzchni 13,2 ha,
- uporządkowanie oczek wodnych na powierzchni 0,13 ha.
- dostosowanie trasy rowu R-M₆ do przebiegu drogi krajowej nr 5,
- zmodernizowanie i wydłużenie wału ochronnego (klasy II) po północnej stronie rzeki Strzegomka na długości około 0,4 km.

W zakresie zalesień i zadrzewień uwzględniono:

- założenie remizy śródpolnej o powierzchni 0,01 ha przy zbiegu dróg transportu rolnego nr 3 i 8.
- zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień.

W celu poprawienia dostępności do gruntów rolnych zaplanowano:

- budowę lub modernizację 8,63 km dróg, w tym 1,47 km nowych odcinków,
- likwidację 2,27 km dróg zbędnych, w tym do rekultywacji 0,75 km,
- przebudowę w porozumieniu z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad przekroczenia dróg rolniczych nr 1 i 7 przez drogę krajową nr 5.

W zakresie scaleń gruntów przewidziano realizację postępowania scaleniowego obejmującego obręby Godzieszówek, Granica, Tomkowice o łącznym obszarze 1233,46 ha, w tym 377,36 ha we wsi Granica.

Dodatkowo w zastawieniu prac urządzeniowo – rolnych uwzględniono zadania realizowane w ramach odnowy wsi.

Zestawienie zakresu prac urządzeniowo - rolnych i odnowy wsi

Tabela 21

Lp.	Rodzaj zadania	Jednostka miary	Zakres
1.	2.	3.	4.
Poprawa warunków wodnych			
1.	Ustalenie linii brzegowej rzeki Strzegomka oraz ciekę Rogacz	km	4.05
2.	Odbudowę rowów melioracji szczegółowych	km	5.93
3.	Uporządkowanie oczek wodnych	ha	0.13
4.	Budowa wału ochronnego (klasy II)	km	0.40
5.	Dostosowanie trasy rowu R-M6 do przebiegu drogi krajowej nr 5	km	0.09
6.	Regulację stosunków wodnych	ha	13.20
Zalesienia i zadrzewienia			
1.	Zadrzewienia powierzchniowe	ha	0.01
2.	Uzupełnienie zadrzewień przydrożnych	km	1.00
Budowa dróg			
1.	Przebudowa istniejących dróg	km	7.16
2.	Budowa nowych odcinków dróg	km	1.47
3.	Rekultywacja drogi	km	0.75
4.	Geodezyjne wydzielenie dróg	km	0.40
Scalenie			
1.	Scalenie gruntów wsi Granica	ha	377.36
Odnowa wsi			
1.	Budowa chodnika	1.7 km	
2.	Rozbudowa świetlicy	1 obiekt	
3.	Odbudowa boiska	1 obiekt	
4.	Zabezpieczenie przejścia dla pieszych przez drogę krajową nr 5	1 miejsce	
5.	Oznakowanie szlaku rowerowego wraz z tablicami informacyjnymi	3 tablice	
6.	Budowa sieci kanalizacji deszczowej	0.7 km	
7.	Doposażenie placu zabaw	1 obiekt	
8.	Urządzenie miejsc wypoczynku	2	

Źródło: Opracowanie własne

O zakresie i czasie realizacji prac przewidzianych w projekcie urządzeniowo – rolnym decydować będzie możliwość pozyskania odpowiednich środków finansowych. Pozyskiwać je będzie można z różnych źródeł, a najważniejsze to:

- fundusze pomocowe (środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej),
- budżet Państwa (środki będące w dyspozycji wojewody i ministrów),
- budżety samorządów – gminnego, powiatowego i wojewódzkiego,
- środki agencji rządowych (Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencji Nieruchomości Rolnych, Agencji Rynku Rolnego i innych),
- środki własne ludności wiejskiej,
- inne źródła (fundacje, stowarzyszenia, darowizny i inne).

Finansowanie poszczególnych zabiegów urządzeniowo – rolnych może być realizowane w formie dotacji, dofinansowania, kredytu lub całkowitego poniesienia kosztów.

Część prac urządzeniowo – rolnych realizowana powinna być ze środków budżetu gminy lub przy jego współudziale. Jednak możliwości budżetu gminy powodują, że największe oczekiwania wiąże się ze środkami pochodzącymi z innych źródeł. W tym zakresie podstawowe znaczenie będą miały działania Wydziału Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego w Strzegomiu.

Obok środków budżetowych i pomocowych istotna rola w realizacji projektu przypadnie środkom własnym mieszkańców. Wiąże się ona ze wzrostem aktywności społeczeństwa, efektywnością wykorzystania środków oraz z racjonalnym zagospodarowaniem, wykorzystaniem i utrzymaniem zrealizowanych zadań.

Uruchamianie środków finansowych z różnych źródeł wymagać będzie merytorycznego przygotowania pracowników Urzędu Miejskiego. Niezbędne będą również szkolenia dla mieszkańców wsi oraz pomoc przy przygotowywaniu wniosków aplikacyjnych i kompletowaniu niezbędnych dokumentów ze strony pracowników wspierających agencji, doradztwa rolniczego, Izby Rolniczej, związków i organizacji branżowych oraz służb gminnych i jednostek pracujących na rzecz rolnictwa.

8. PODSUMOWANIE.

Przeprowadzone analizy opracowań dotyczących wsi, stanu władania, szczegółowy wywiad terenowy i rozmowy z mieszkańcami, pozwoliły na określenie słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń dla wsi ze szczególnym uwzględnieniem rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wnioski z tych analiz zostały przedstawione jako program prac urządzeniowo – rolnych.

Pewne trudności w realizacji prac urządzeniowo – rolnych w obrębie Granica mogą wynikać z zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczących szerokości pasów drogowych, zarówno na obszarze terenów wyłączonych z produkcji rolnej jak i na terenach rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Przyjęte w planie szerokości dróg nie zabezpieczają możliwości zmieszczenia w pasach drogowych wszystkich urządzeń gwarantujących ich funkcjonalność i długotrwałość użytkowania. Dotyczy to szczególnie dróg wymagających odwodnienia poprzez wybudowanie nowych lub przyłączenie istniejących rowów oraz zachowania istniejących cennych ze względów ekologicznych i krajobrazowych pasów zieleni wysokiej. Z tych względów przed przystąpieniem do prac scaleniowych wskazane byłoby przeprowadzenie aktualizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części dotyczącej dróg nr 1, 2, 3, 4, 5 i 6.

Analiza przebiegu granic obrębu Granica wskazała potrzebę ich korekty w celu dostosowania do linii brzegu ciek naturalnego (Rogacz) oraz do dróg. Proponuje się, aby cały ciek Rogacz znalazł się w obrębie Tomkowice, a do obrębu Granica planuje się włączyć drogę (działka nr 44) oraz dwie działki rolne oznaczone numerami 42 i 43. Zabieg zmiany granic obrębu jest możliwy do przeprowadzenia niezależnie od harmonogramu prac urządzeniowo – rolnych.

Wieś nie posiada odnowionej ewidencji gruntów. Stwierdzono rozbieżności pomiędzy treścią mapy ewidencyjnej i zapisami w rejestrach ewidencji gruntów a terenem. Również zgromadzony w Powiatowym Biurze Geodezji i Katastru w Świdnicy zasób geodezyjny i kartograficzny nie spełnia wymogów dokładności, kompletności i aktualności. Konieczne więc będzie wykonanie modernizacji operatu ewidencji gruntów lub pomiarów geodezyjnych w zakresie niezbędnym do prac urządzeniowo – rolnych.

Po uzyskaniu zaktualizowanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w ramach prac urządzeniowo – rolnych, we wsi Granica wskazano do przebudowy 8,63 km dróg transportu rolnego. Drogi te poprawią układ komunikacyjny związany z transportem rolniczym. Ustalono z Urzędem Miejskim w Strzegomiu, że szerokość dróg do przebudowy wyniesie 5 – 12 m.

Przeprowadzenie wymienionych wyżej zadań z zakresu prac urządzeniowo – rolnych ułatwi w znaczny sposób zabieg scalenia gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe. Są to zadania, których realizacja może między innymi zapewnić poprawę rozłogu gospodarstw, uporządkowanie własności rowów melioracji szczegółowych, zapewnienie każdej działce dostępu do drogi publicznej. Ze względu na brak gruntów należących do Agencji Nieruchomości Rolnych, rezerwę powierzchni na realizację inwestycji celu publicznego, to

jest poszerzenie dróg i regulacje stanów prawnych cieków naturalnych, może być zabezpieczona wyłącznie z arealu gruntów gminy. W przypadku, gdy aktualny zasób gruntów gminy okaże się niewystarczający, konieczna będzie rezerwacja środków w budżecie Gminy na wykup niezbędnych powierzchni.

Prace związane ze scaleniem gruntów i zagospodarowaniem poscaleniowym finansowane będą ze środków Unii Europejskiej i budżetu Państwa. Zabieg ten w obecnej formie jest szansą rozwoju rolnictwa we wsi Granica. Jednak istnieje potrzeba realizacji pewnych prac przygotowawczych, np. aktualizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wykonania prac geodezyjno – kartograficznych, bez których zabieg scalenia gruntów nie osiągnie wyznaczonych celów.

SPIS TABEL:

Tabela 1: Cechy klimatu w obszarze wsi	10
Tabela 2: Bonitacja użytków rolnych	11
Tabela 3: Struktura użytków gruntowych wg ewidencji gruntów	16
Tabela 4: Zmiany w sposobie użytkowania gruntów	19
Tabela 5: Zmiany w strukturze użytków gruntowych wynikające z aktualnego sposobu użytkowania gruntów	20
Tabela 6: Struktura władania gruntami	24
Tabela 7: Struktura władania użytkami rolnymi	25
Tabela 8: Struktura obszarowa gospodarstw rolnych według gruntów własnych	26
Tabela 9: Charakterystyka gospodarstw rolnych z uwzględnieniem gruntów własnych i dzierzawionych	27
Tabela 10: Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych według gruntów własnych	33
Tabela 11: Charakterystyka gruntów różniczan (dotyczy gruntów w Godzieszówku, Granicy i Tomkowicach)	37
Tabela 12: Struktura gruntów dzierzawionych	40
Tabela 13: Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych według gruntów własnych i dzierzawionych	40
Tabela 14: Struktura i obsada inwentarza żywego	43
Tabela 15: Charakterystyka sieci melioracyjnej na terenie wsi Granica	46
Tabela 16: Charakterystyka istniejącej sieci drogowej na terenie obrębu Granica	52
Tabela 17: Bilans gruntów według materiałów planistycznych	71
Tabela 18: Charakterystyka dróg planowanych do budowy i przebudowy w obrębie Granica	83
Tabela 19: Drogi planowane do likwidacji	86
Tabela 20: Wymagane prace związane z poprawą stanu sieci rowów melioracyjnych	90
Tabela 21: Zestawienie zakresu prac urządzeniowo - rolnych i odnowy wsi	96

SPIS RYSUNKÓW:

Rys. 1. Ukształtowanie powierzchni i wody powierzchniowe.....	9
Rys. 2. Studium glebowe według ewidencji gruntów.....	12
Rys. 3. Kompleksy rolniczej przydatności gleb.....	13
Rys. 4. Studium stanu zagospodarowania gruntów według ewidencji gruntów.....	18
Rys. 5. Zmiana w sposobie użytkowania gruntów.....	21
Rys. 6. Studium władania gruntami.....	23
Rys. 7. Rozłóg gruntów własnych w gospodarstwach rolnych (grupa obszarowa 1,00 – 4,99 ha).....	31
Rys. 8. Rozłóg gruntów własnych w gospodarstwach rolnych (grupa obszarowa 5,00 – 49,99 ha).....	32
Rys. 9. Grunty objęte współwłasnością.....	34
Rys. 10. Działki bez dostępu do drogi i o niedogodnym kształcie.....	35
Rys. 11. Rozłóg gruntów różniczan położonych we wsiach Godzieszówek, Granica i Tomkowice.....	39
Rys. 12. Grunty dzierżawione.....	41
Rys. 13. Warunki wodne – stan istniejący.....	48
Rys. 14. Władanie rowami i ciekami według ewidencji gruntów.....	50
Rys. 15. Sieć drogowa – stan istniejący.....	55
Rys. 16. Władanie drogami według ewidencji gruntów.....	56
Rys. 17. Walory przyrodniczo – krajobrazowe.....	60
Rys. 18. Istniejące i planowane zainwestowanie terenu (według dokumentów planistycznych).....	63
Rys. 19. Projektowany obszar scalenia oraz proponowane zmiany granic obrębów.....	75
Rys. 20. Sieć drogowa – stan projektowany.....	85
Rys. 21. Warunki wodne – stan projektowany.....	89
Rys. 22. Potrzeby w zakresie odnowy wsi.....	93

SPIS FOTOGRAFII:

Fot. 1: Rzeka Strzegomka.	8
Fot. 2: Miejsce po zrehabilitowanym nieużytku.	17
Fot. 3: Grunt PGL LP użytkowane, jako dojazd do gruntów rolnych.	22
Fot. 4: Plantacja malin.	42
Fot. 5: Wał przeciw powodziowy po północnej stronie rzeki Strzegomka.	45
Fot. 6: Ciek Rogacz.	45
Fot. 7: Teren podmokły w północnej części obrębu.	49
Fot. 8: Droga powiatowa nr 2922D Granica – Tomkowice.	51
Fot. 9: Plac zabaw.	58
Fot. 10: Budynek OSP w Granicy.	58
Fot. 11: Zabytkowy pałac.	59
Fot. 12: Charakterystyczna zabudowa wpisana do wykazu zabytków - Granica 30.	59
Fot. 13: Świetlica wiejska.	62
Fot. 14: Początkowy odcinek drogi nr 1 przy zabudowaniach.	77
Fot. 15: Miejsce planowanej zmiany przejazdu przez drogę krajową nr 5.	77
Fot. 16: Dotychczasowy sposób przejazdu przez drogę krajową nr 5.	77
Fot. 17: Zjazd z drogi powiatowej na drogę transportu rolnego nr 3.	79
Fot. 18: Miejsce planowanej zmiany przebiegu drogi nr 4 przez działkę 23/2.	80
Fot. 19: Zadrzewienia wzdłuż drogi nr 5.	81
Fot. 20: Zbiornik wymagający odbudowy.	88
Fot. 21: Niedokończony chodnik z nieprzełożonym słupem telefonicznym.	91
Fot. 22: Skrzyżowanie drogi krajowej nr 5 z drogą powiatową do Tomkowic.	92
Fot. 23: Boisko sportowe wymagające odbudowy.	92

LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE.

1. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne – tekst jednolity (Dz. U. z 2014 r., poz 700 z 12 marca 2014 r.).
2. Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów - tekst jednolity (Dz. U. z 2003 r., Nr 178, poz. 1749 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego – tekst jednolity (Dz. U. z 2012 r., poz. 803).
4. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych – tekst jednolity (Dz. U z 2013 r., poz. 1205).
5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska - tekst jednolity (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – tekst jednolity (Dz. U. z 2013 r., poz. 627).
7. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne - tekst jednolity z 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach – tekst jednolity (Dz. U. z 2011 r., Nr 12, poz. 59 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – tekst jednolity (Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – tekst jednolity (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235).
11. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r., Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.).
12. Ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U z 2009 r., Nr 116, poz. 975).
13. Ustawa z dnia 19 października 1991 r o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa – tekst jednolity (Dz. U. z 2012r., poz 1187 z późn. zm.).
14. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych – tekst jednolity (Dz. U. z 2013 r., poz. 260 z późn. zm.).
15. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst Dz. U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).

16. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. nr 91 poz. 576 z późn. zm.).
17. Projekt Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, Warszawa, styczeń 2014 r.
18. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich dla części południowo – zachodniej gminy Strzegom obejmującej wsie: Stanowice, Grochotów, Olszany, Modłęcin, Granica, Stawiska, Tomkowice, Godzieszówek; Uchwała nr 80/04 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 18 października 2004 r.
19. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzegom, Uchwała 67/12 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 10 września 2012 r.
20. Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego. Wrocław 2000 r.
21. Mapa glebowo – rolnicza. Gmina Strzegom.
22. Mapy sozologiczne i hydrograficzne M-33-45-B (Świdnica).
23. Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom na lata 2010 – 2020.
24. Koncepcja ścieżek rowerowych w gminie Strzegom, Łądek Zdrój, luty 2007 r.
25. Plan urządzeniowo rolny gminy Strzegom, Wrocław, lipiec 2003 r.
26. Plan odnowy miejscowości, Gmina Strzegom, luty 2008 r.
27. Sołecka strategia rozwoju wsi Granica, Granica, październik 2009 r.
28. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu. www.wroclaw.rdos.gov.pl
29. Oficjalna strona Gminy Strzegom <http://www.strzegom.pl>
30. Geoportal: www.geoportal.gov.pl